

„Casa în care regreți totdeauna
că ai ajuns prea târziu
și că pleci prea devreme”
Trecătorul

PREOT DIMITRIE BEJAN

**BUCURIILE
SUFERINTEI**

EVOCĂRI DIN TRECUT II

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Cu ajutorul bunului Dumnezeu și cu rugăciunile Maicii Domnului, acum, la un an de la mutarea din viață a unchiului nostru, preotul Dimitrie Bejan, iese de sub tipar al doilea și ultimul volum din lucrarea **Bucuriile Suferinței**.

Această carte este o continuare firească a primului volum și cuprinde zece dialoguri noi pe care le-a avut unchiul la locuința sa din Hârlău, în anul 1995, cu diferiți preoți, studenți, intelectuali, călugări și credincioși, până în seara zilei de 21 septembrie, când își dă duhul în mâinile Domnului.

În partea a doua a acestei cărți am adăugat două capitole noi intitulate "Scrisori" și "Dedicații", adresate cunoscuților, prietenilor de familie, fraților de suferință și fiilor săi duhovnicești, care s-au păstrat până astăzi.

Un capitol special îl formează "Scrisoarea - Testament", pe care o lasă Părintele și unchiul nostru Dimitrie preotului paroh despre felul cum trebuie să fie înmormântat la biserica cimitirului din Hârlău. Simplu și smerit, fără fast, fără predică, fără flori, ca un adevărat preot și apostol al lui Hristos din zilele noastre.

Ultimul capitol intitulat "Mărturii...", care îmi aparține, cuprinde câteva sfaturi, îndemnuri și cuvinte de taină pe care părintele mi le-a adresat înainte de plecare la Domnul. M-a uimit mai ales viața de taină a părintelui, rugăciunile pe care le făcea regulat pentru oameni, mai ales după miezul nopții, mila lui către toți și îndeosebi bucuria cu care aștepta ieșirea din trup, cunoscându-și mai dinainte ziua morții sale.

Acum Părintele Dimitrie nu ne mai vorbește față către față, decât prin lucrările sale și prin aceste două cărți pe care le oferim tuturor, ca o călăuză sufletească plină de duh și mângâiere.

Ne-a uimit pe toți viața, credința, răbdarea, smerenia și tăria sa de suflet, cu care a înfruntat cumplitele suferințe timp de peste 50 de ani, ca preot misionar, prizonier de război, detenția sa în lagărele rusești și în închisorile din România, cum și cei 20 de ani de domiciliu forțat. Viața sa curată, bărbăția, milostenia, rugăciunea și bucuria cu care primea toate ca din mâna lui Dumnezeu au adus la ușa părintelui sute și mii de credincioși de toate vârstele și din toate satele din jur, care se întorceau întăriți la casele lor.

În numele familiei, rog pe toți cei ce l-au cunoscut pe Părintele Dimitrie Bejan - preoți, călugări și credincioși -, și în special pe părinții din Mănăstirea Sihăstria, de care era atât de legat sufletește, să-l pomenească la sfintele lor rugăciuni, fiind încredințați că și sfinția sa se roagă înaintea lui

Dumnezeu, pentru Biserica și țara noastră, pentru poporul nostru smerit, pentru mame și copii.

Fie ca sufletul Părintelui Dimitrie să se odihnească în veci cu sfinții întru lumina Preasfintei Treimi.

Hârlău - 1996 Cornelia Anichiței

DE VORBĂ CU UN GRUP DE PĂRINȚI

- Binecuvântați, iubite Părinte Dumitru!
- Dumnezeu să vă binecuvânteze, părinților!
- Dornici de sfaturi duhovnicești, ne-a îndemnat Duhul Sfânt să vă facem o vizită și să vă cerem cuvânt de folos, așa cum ne-ați dat și cu alte ocazii. Ne bucurăm că vă vedem din nou, că sunteți oarecum sănătos și vă sărutăm sfințitele mâini.

- Mă bucur și eu că mă vizitați aici în "sihăstria" mea de la Hârlău. Nu mă simt totuși singur. Mă mângâie Dumnezeu, mai ales prin rugăciune. Mă mângâie și credincioșii care vin cu atâta evlavie să le dau sfaturi și să mă rog pentru ei.

- Povestiți-ne cum ați intrat în preoție și ce moment sfânt va mișcat mai mult.

- În anul 1940, mitropolit al Bucovinei de Nord, cu sediul la Cernăuți, era Tit Simedrea. Un ierarh foarte deștept. Era din Teleorman. Istoric mare. El m-a hirotonit. Înainte de hirotonie mi-a zis așa: „Eu te hirotones, dar să știi, când vei sta cu mâinile pe colțul Sfintei Mese și eu îți voi pune mâinile pe cap, să ceri de la Dumnezeu o harismă. Harul preoțesc îl au toți preoții egal, dar harismele nu le au toți. E o deosebire. Știm de harul Preoției, una din cele șapte Taine, pe care îl au toți preoții, dar harisma este un dar special, pe care îl are cineva. Poate să nu fie preot; dar în special preoții îl au, dacă îl cer!”

Și am cerut. Și mi-a dat, părinților. Orice candidat trebuie să ceară o harismă, când citește arhiereul cele trei rugăciuni. Ai timp să ceri de la Dumnezeu o harismă. Uită-te la Sfântul Pavel și vezi ce daruri sunt de la Duhul Sfânt: predica, puterea de pătrundere în inima omului, harul de a vindeca bolnavi, harul scrisului. Crezi că-i ușor să ai cinci talanți? Trebuie înmulțit, dublat harul. Mă bucur sincer că ați venit!

- Ne bucurăm și noi că vă vedem. O să vedeți cât sunt de importante aceste mesaje ale bătrânilor duhovnicești. Ei învață din experiența proprie, din harul lui Dumnezeu, din osteneala lor, pe cei mai tineri. M-ați refuzat de trei ori, când v-am cerut un dialog!

- Am dus o luptă cu mândria!

- Trebuie să lăsăm ceva haric după noi.

- Este bine ce spui, dar sunt atâtea cărări ce duc la Dumnezeu! Ai recunoscut odată că eu am mers pe o cale spinoasă, și nu regret. Dacă aș mai merge o dată, aș merge și mai la fundul glodului!

- O cruce care vi s-a rânduie de sus și v-ați asumat-o integral.

- Am fost fericit!

- Aceasta este greu de spus și de înțeles pentru noi, care am trăit numai pe uscat și pe covor. Una este să stai în pădure și să cugeți la Dumnezeu și alta este să stai la Stalingrad și să-ți fluiere gloanțele pe la urechi. Dar să zaci în lagărele din Siberia!

- Și totuși, cu ajutorul Domnului, am reușit. Cine m-a ajutat? Am simțit pe umăr bătaia mâinii lui Hristos: „Să nu te temi!” Și dădeam așa cu mâna, să văd cine mă bate. Nu era nimeni...

- Este bine să lăsăm ceva după noi. Mă gândesc la mine. Ucenici nu am, fapte bune nu! Măcar câteva scrieri duhovnicești la nivelul poporului să lăsăm!

- Măi omule, noi ne cunoaștem bine! Știu ce faci! Și gândurile bune sunt fapte la Dumnezeu! Dar ai fapte! Ce-s cărțile astea? Preotul are fapta bună: liturghia harică, liturghia cuvântului, predica. Mergeți *în toata lumea și predicați Evanghelia la toate popoarele*. Ești pe drumul cel bun! Ce vrei? Iar dacă ai de gând să devii sfânt, atunci retrage-te vreo zece kilometri mai în mijlocul pădurii, fă-ți acolo sihăstrie mergi și pe drumul desăvârșirii!

- Eu nu mă bizui.

- Eu cred că nu poți trăi, decât dacă ești activ!

- Harisma mea misionară o simt...

- Asta-i care-o faci. Este bine s-o și ceri. Dar ți s-a dat. Ai puterea de a scrie pe înțelesul tuturor. Îmi pare rău că am vorbit de rău pe Alexandru Todea. El era măturător la pușcărie. Eu îl salutam totdeauna când ieșeam din celulă. Era acolo și Părintele Stăniloae și Benedict Ghiuș. Milițianul era un cantor și când mă lovea, ajungeam cu nasul în tinetă. Ei aveau o vorbă: „Omorâți-i pe răspunderea mea!” Cei mai mulți au murit. Mă vezi pe mine că-s viu? Avea Dumnezeu ceva treabă cu mine!

- Va să zică luați câte un pumn pentru un salut!

- Ei! Însa acela era milostiv. Și la Jilava se bătea, dar la Aiud se bătea mai sistematic. Bătăile nu erau așa de grele, însă două carcere erau foarte grele. Iarna, te baga în closet, fără geamuri, numai cămașă și izmene, zece, cincisprezece zile. Mureai! Vara, te băga într-o celulă fără lumină, unde ardeau mereu deșeuri de la fabrica de tâmplărie. Te coceai, mureai fără aer!

- Oameni sadici, născuți să facă rău!

- Dacă le spunea directorul, ce aveau să facă? Dar toți erau răi. Temnicerii nici pe timpul Apostolului Pavel nu erau buni.

- Mai fericit a fost sfârșitul pe cruce al Sfântului Apostol Petru, decât dacă ar fi fost altfel. Ucenicul trebuia să urmeze Dascălului!

- Până la ora când a fost răstignit Mântuitorul, aceasta era cea mai grea pedeapsă. Moartea pe cruce. Se scurgea încet, încet sângele și mureai încet, leșinând. Apoi îți băga sulita în coastă sau îți sfărâma picioarele de la genunchi în jos.

- Barbarie grozavă! Mai că i-au întrecut pe cei din Siberia! Auzisem de niște episcopi, când am fost eu acolo, că se turna apă pe ei la minus 50 de grade în Siberia și ei erau vii și se făceau sloi de gheață.

- Și aici s-a făcut la Aiud, în carceră. Turna apă pe ei, fiind curenți. Mureau încremeniți și crispați.

- Mica Rusie era la noi!

- Programul era de dincolo! Nu puteam ști câți au murit la Aiud. Nu se păstrau nici un fel de scripte. Îi îngropau la groapa comună. Toată noaptea îi cărau la groapă cu o căruță cu un cal roș. La ruși au murit mai mulți și-i căram noi cu căruțe de lemn. Noi eram și cai și boi de tracțiune. Îi încărcai în căruță, goi, buboși, râioși. Rușii aveau milioane de deținuți cu domiciliu forțat. Basarabeni, bucovineni. Mureau pe capete.

Se făcea un șanț mare și îi răsturnam acolo. Aruncai puțin pământ peste ei și veneau alții la rând; în fiecare zi. Șanțul se numea "cotlovan", care s-ar traduce un fel de cuibar. O singură dată mi-au permis mie să fac o slujbă generală pentru toți morții de acolo. Cred că erau cel puțin zece mii de ofițeri. Am fost singurul preot care am fost admis cu mare insistență să fac un fel de parastas din ceea ce mi-am adus aminte.

Eu eram atunci în lagărul Mânăstârca. Îi aduceau din diferite lagăre. Mânăstirea Oranki avea două schituri. Unul care se chema chiar "Schit", cum ar fi Sihăstria, în care se duceau călugării la liniște și altul "Mânăstârca". Acolo la Mânăstirea Oranki aveau gospodărie cu vite și capre. Erau două lagăre. Unul cu deținuții lor și unul tot acolo, cu prizonieri de război. Erau

milioane de deportați de-ai lor, femei și bărbați peste tot, până în fundul Siberiei!

- Gulag-ul sau iadul rusesc.

- Atâta trebuia: să ai grijă să fii pregătit pentru moarte! Toți erau pregătiți pentru moarte. Ceilalți ne invidiau pe noi pentru că aveam preoți. Dacă aveau vreun preot, era foarte fricos. Nu-și permitea ce ne permiteam noi. Când m-au condamnat la moarte, în 1948, la Moscova, eu am strigat: „Eu sunt cetățean român! - nu roman ca Sfântul Pavel! - Mă bucur de privilegiile altor țări, ca și alții care aparțin altor popoare. Aici sunt prizonier de război. Nu aveți voie să mă condamnați la moarte!” S-au consultat și au zis: „Ai dreptate! Te trimitem în țara ta, să fii judecat acolo!”

- V-a salvat Dumnezeu de la moarte!

- Alții n-au avut curajul să strige. Și eu am strigat într-un fel de disperare, singur în fața unui tribunal. Ziceau rușii: „Aici n-ai nici un fel de drept. Ai vorbit de Basarabia că este românească!” Știau că am mai scris ceva. Erau foarte bine informați. Eu trebuia să fiu scos și împușcat alături, cum auzeam că-i împușcau pe ceilalți în curtea închisorii. Judecătorii erau ruși. Îți citeau incriminarea și vorbeau unul cu altul în rusește și... la moarte! Am scăpat, cu mila lui Dumnezeu, și sunt viu! Am trecut prin multe, dar am scăpat și foarte uimitor că mintea încă-mi merge. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

- Acesta-i mare lucru: harul lui Dumnezeu care ne umbrește pe toți cei ce credem în El!

- Ei, părinte! Dac-ai ști câte picioare de cal, mațe și oase am mâncat! Erau oase pe care le aduceau cu vagonul. Mi-aduc aminte că eram într-un vagon și un ofițer rodea dintr-un capăt al osului și eu din celălalt. Ne uitam unul la altul, parcă unul avea mai mult os. Numai să nu simțim foamea! Pe urmă am râs amândoi și ne-am pupat.

Foamea o simți până la a patra zi, apoi este așa de dulce în gură, parcă mănânci zahăr și leșini, mereu; mereu leșini și râzi, râzi până mori! Mori foarte liniștit. Întâi ai salivă, apoi nu mai ai nici asta. Se termină cu apa din corp. În două cazuri nu se murea greu: când te împușcau sau când mureai de foame și de îngheț.

De exemplu, când te duceau de la o gară până la un lagăr, mergeai vreo sută de kilometri prin zăpezi mari, până la gât. Cei mai mulți rămâneau în urmă, se așezau în genunchi, se închinău frumos, strigau cât puteau: „Iertați-

mă, fraților!" Iar rusul care mergea în urmă îl împușca în cap și gata, rămânea acolo. Îl mai duceau doi, dar nici tu nu rezistai.

Dac-ar fi fost zăpada ca la noi, de zece-douăzeci centimetri... Dar mergeai până la gât în zăpadă. Acolo când se așează zăpada, este de 1,50 sau 2 metri și se formează drumuri pe deasupra. Primăvara rămân ca niște baricade, din care se vede pe unde ai mers iarna la lucru. Zăpezile se topesc târziu, prin iunie. Acolo noi trăgeam la ham. Toate căruțele cu toate încărcăturile noi le duceam, câte opt, cu niște frânghii, pieptiș. La vale să vezi picioare rupte! Acolo rămâneau. Eu zburdam! Nu mă durea nimic!

- Când vă apar cărțile?

- Prima, **Hotarul cu cetăți**, a apărut prin iulie. Apoi apare în curând **Oranki***. Se cam tem să le tipărească. Este un act de curaj al lui Gabriel Țepelea, în prezent senator. A fost cu mine la Aiud. Are optzeci și cinci de ani. Eu am scris aceste cărți nu pentru tipar, ci ca niște documente ale timpului. Că dacă nu le tipăresc, ajung la Sihăstria toate. Așa mă gândeam.

- Și Părintele Cleopa are câteva cărți scrise prin păduri și le strângem. Ne-am gândit să facem un spațiu sacru, două chilii memoriale, în cinstea Părintelui Paisie, care a fost un sfânt, și a Părintelui Cleopa.

- Trebuie neapărat să păstrați aceste locuri, în memoria lor, și când nu va mai fi nici Părintele Cleopa, să ne aducem aminte.

* *Oranki* și *Vifornița cea mare* au apărut la Ed. Tehnică - Buc.

- Chiar azi am zis să facem un spațiu pentru relicvele anilor grei. Părintele Cleopa are cutia unde ținea o bucățică de sfinte moaște, Sfânta Împărtășanie, trusa lui pentru Împărtășanie ca pustnic, timp de nouă ani de zile, cât a stat în munții Rarău și Stănișoara.

- Trebuie să-l mai provocăm o dată pe Părintele Cleopa, că lucruri minunate ne mai spune. Cum se ruga, cum se pregătea pentru Sfânta Împărtășanie, cum îi făcea ispite diavolul. Sunt lucruri pe care noi nu le mai trăim astăzi.

- Mie îmi pare rău că nu v-am întâlnit pe amândoi la pușcărie, să văd ce-ați fi făcut!

- Cu greu am fi rezistat! Dumnezeu îi dă fiecăruia partea lui. Nu-i dă mai mult decât poate să ducă! Credeți asta?

- Îi dă și mai mult, dar îi dă și putere. Ori îi dă ca pedeapsă. Uneori m-am simțit pedepsit, dar n-am murmurat. Luam asupra mea păcatele altuia. Am să dau un exemplu real.

Odată era o sfadă puternică într-o celulă mai mare. Și îi supraveghea un ofițer ungur, că erau unguri mai toți gealații; mai toți! Directorii de la pușcărie mai întotdeauna au fost evrei cu grad de colonel. De ce i-a pus așa? Și erau vreo douăzeci-treizeci de deținuți într-o celula mare. Se certau de la niște fleacuri. Eu stăteam de vorbă cu un foarte bun preot greco-catolic, nu știu de la ce parohie, dar sincer simpatiant al ortodoxiei. Îl pomenesc și acum la rugaciune. A murit!

Ofițerul ungur a ascultat la ușă. Vedea prin vizeta cine gesticula și s-au mai suduit între ei că erau oameni inferiori, în amestec, și intelectuali. Eu eram singur preot acolo și încercam să fac pace, dar te mai bușea unul cu un pumn:

- Dumneata ce faci aici?

- Noi avem treburile noastre.

A deschis ușa când s-au potolit și m-a găsit pe mine perorând pentru pacea camerei. Era datoria mea.

- Dumneata ești preotul Bejan?

- Eu sunt.

- Ce-i aici?

- Nimic. A fost o altercație, ceva obișnuit în pușcărie între români și unguri.

- Pe ce temă?

- Pe apartenența Ardealului la Ungaria sau la România.

- Dumneata ce crezi?

- Sunt două treimi de români în Ardeal și o treime unguri, nemți și alții!

- Pe asta te sprijini?

- Dar cum altfel? Majoritatea sunt români. Dumneavoastră vi se garantează toate libertățile! (Parcă acum nu tot așa este!) Dumneata ce crezi?

- Egal. Acum să-ți spun ceva. Eu am pândit aici la ușă când s-au luat la ceartă. Care-i vinovat după părerea dumată?

- Părerea mea este că a avut dreptate românul și n-a avut ungurul.

- Eu am ascultat, și dreptatea este inversă. Mata ești părinte, dar văd că spui minciuni. Îl apeși pe celălalt și ocrotești pe român, și eu trebuie să-l pedepsesc pe ungur. Mata știi că eu sunt ungur? Vezi în ce situație mă pui?

- Aici nu-s unguri sau români, i-am zis eu. Aici sunt deținuți, egali în suferință și cine a greșit, stați aici între noi și ne judecați.

- Dumneata, știu că ești un preot bun și curajos, să-mi spui drept care-i vinovat?

Eu i-am spus invers decât se aștepta el.

- Pentru ce minți? - mi-a zis milițianul.

- Dacă am mințit, îngerul meu scrie așa: «Părintele Bejan la ora cutare a mințit!» Subliniază. Și apoi l-am salvat pe cel care trebuia încarcerat de dumneavoastră. Și spune Dumnezeu repede îngerului: «Treci la faptă bună. A salvat pe cutare!» Și a început a râde ungurul:

- Ai dreptate!

- Asta-i dreptate, i-am zis, să-l aperi pe cel care-i pe punctul de a fi pedepsit prea grav, de a fi pedepsit pentru un pumn sau doi? Este o minciună inofensivă.

Ungurul n-a înțeles. Și am adăugat că un doctor îi spune unui bolnav: „Mai trăiești vreo zece ani!” Eu merg, îl împărtășesc, văd că bolnavul este pregătit pentru Împărăția Cerurilor și îi spun: „Are dreptate doctorul. Nu te teme!” Omul primește Împărtășania cu mare plăcere, face cruce. Peste o lună moare.

Eu am greșit? Am spus, ca și doctorul, o minciună admisă. Domnul a spus categoric, să nu minți. Eu am spus o minciună inofensivă, din necesitatea aceluia muribund și omul a murit liniștit, iar îngerul a scris aceasta. Am avut de-a face cu mulți muribunzi. Îi dai o speranță, oricum ar fi, chiar dacă ar fi în ultima a vieții. Să vezi ce liniștit și frumos moare. Lasă capul așa într-o parte și își dă duhul în brațele lui Hristos!

- Să vă mai întreb ceva, Părinte Dumitru. Este o trezire a poporului spre Dumnezeu, - o reînviere a religiozității la țărani, elevi și chiar la studenți. Cum vedeți această deșteptare a poporului spre Biserică, spre mănăstiri? Vin tineri care solicită să intre în mănăstire. Aveți harisma aceasta de preot. Cum vedeți viitorul României de azi și de mâine? Poate aveți altă dimensiune a realității pe care o trăim.

- Nu, părinte! Mai întâi științific și logic; dintr-o cădere într-o extremă se trece într-o altă extremă. Este natural fenomenul de a trece de la ateism la credință. Iar cei care vin la mănăstire sunt trimiși de Dumnezeu, dar numai cei care sunt conștienți că vin la mănăstire, părinte. Sunt unii care nu pot judeca, că viața monahală este mai grea decât oricare fel de trai al omului.

Poate este asigurată o rufă, un pat, mâncarea și căldura! Dar artileria satanei bate cu precădere în mănăstiri. Ești mai ispitit decât mine!

- Monahul tânăr este și mai ispitit, că are douăzeci de ani.
- Rânduielile noastre canonice nu ne permit să avem mănăstiri mixte?
- Femeia în sine este o ispită.
- Așa-i.
- Numai dacă o privești ai intrat în păcat.
- Atuncea, chiar vă întreb, femeia care merge pe stradă, dacă se smintesc bărbații de ea, are păcat?
- Are, dar mai puțin decât bărbații.
- Dar dacă și oamenii se smintesc de bieteile femeii? Mă gândesc la acelea care au ținută indecentă. Acelea într-adevăr sunt vinovate.

- Se expun. Da.

- Atunci cu căsătoria cum rămâne?

- Dacă ar privi toți duhovnicește ar fi izbăviți de acest păcat.

Din punct de vedere călugăresc, al desăvârșirii, femeia este o ispită pentru cei care luptă pentru sfințenie. Dar pentru cei care doresc să se căsătorească sau care sunt căsătoriți, femeia este mamă, soție sau fiică. Să luăm aspectul firesc al lucrurilor. Adică iubirea trupească, firească.

- Dar iubirea dintre cei doi soți, care este iubire firească, nu este păcat?

- Nu este, atâta vreme cât Dumnezeu a zis: *Creșteți și vă înmulțiți...* Părinte, păcatul se ține mai tare de călugări. Și de preoți se ține, în genere, dar aceia nu-și dau seama. În altar este un singur moment în care diavolul nu se poate apropia. Numai la Sfânta Epicleză. În rest îi ispitește pe toți prin uitare, somn, răspândirea minții, bani și altele.

El lucrează și în biserică, prin oameni. Își face meseria! Mântuitorul a spus că dacă privești femeia și o pofțești, este desfrânare cu mintea; iar dacă o realizezi, este păcat cu fapta.

- Este curvia minții, a ochiului, a imaginației, care este mai mică.

- Da, nu poți scăpa. În nici un caz. Nici Părintele Cleopa nu poate scăpa de ea.

- Știți ce spune în viața Sfântului Sava? Sfântul Sava mergea cu ucenicul din pustiul Iordanului spre Ierihon. Între timp a trecut o fată prin fața lor. Și Sfântul știa că ucenicul se smintește și zise ucenicului: „Nu-i așa că era chioară fata aceea?” „Ba, avea doi ochi!” „Era chioară, că m-am uitat la ea”. „Ba nu, părinte, m-am uitat bine la ochii ei și-i avea pe amândoi”. Și l-a prins.

- Umor, umor de sihaștri, dar nu-i de răs.
- Sfântul Sava a zis: „Pentru că te-ai uitat la ea ai să stai 30 de zile în canon”. El a observat că ucenicul lui s-a uitat cu patimă la ea.
- Să știți un lucru. Sfinția voastră aveți o regulă de viață; cei din pustie au altă regulă de viață. Părinte, între mine și Sfinția ta este o distanță de la pământ la cer. Ai depus trei voturi când ai intrat în mănăstire. Eu nu le-am depus!
- Dar le-ați trăit totuși; le-ați împlinit!
- Încerc.
- Ați dus o cruce mai grea ca noi!
- Nu, părinte. Nu.
- E adevărat că noi am depus voturile.
- Nu, părinte, eu am trăit bine oriunde am fost!
- Jurământul te saltă sus dacă îl respecti, adică îl pui în practică. Dacă juri și promiți că faci și nu faci, atunci vai de capul nostru.
- Eu când ajung la Mănăstirea Sihăstria nu pot intra... Mă închin la poartă. Intru într-un loc unde se practică sfințenia.
- Dumnezeu știe!
- Sfințenia... Eu nu merg la sfințenie; eu merg la mântuire, iar sfințiile voastre, care sunteți în fața mea și vă iubesc ca pe niște frați, mergeți la sfințenie. După cum zice Mântuitorul către tânărul care l-a întrebat: *Doamne, ce să fac să moștenesc viața veșnică?* Și i-a spus poruncile. Dar el a zis: „Simt că nu-s mulțumit cu asta. Ce-mi mai lipsește?” Și Mântuitorul i-a spus: *Du-te, vinde-ți averea și urmează-Mi.* Asta împliniți sfințiile voastre?
- Sunt și cei care merg bine îmbrăcați, încălțați, au alte preocupări cât mai lumești, cât mai apropiate de viața modernă. Pe când călugărul, poartă curea și sandale, încercând să urmeze sfinților. Cum purta și Sfântul Ioan Botezătorul.
- Tradiție monahală.
- Toți călugării sunt încinși cu curea. Părintele Cleopa are și el curea. Eu port curea la pantaloni, să nu-mi cadă, dar cea pe care o purtați dumneavoastră e un simbol.
- Cureaua simbolizează legătura patimilor.
- Da, sunt mai mult ca un simbol; toată viața călugărească este un simbol. Mergeți pe urmele Mântuitorului! Nu vă mulțumiți cu mântuirea. Vreți și o sfințenie. Nu-i de mirare că din rândurile călugărilor ies atâția sfinți!
- Da, că ei s-au consacrat să urmeze toată viața lui Hristos!

- Sperați la o reînviere a Ortodoxiei, la noi românii, cum era între cele două războaie?

- Acum am intrat în criză și este foarte majoră, datorită ateismului, care a trecut peste noi, a lipsei de educație religioasă și a lipsei de preoți misionari de elită.

Am întrebat un preot care a fost de Paști la Roma, dacă l-a văzut pe papă. Sigur, l-a văzut. Ei moștenesc făloșenia romană, în timp ce noi avem smerenia bizantină, și aceea vine de la Ierusalim. Chiar cel mai bun dintre ortodocși sărută și piatra dinaintea Mormântului, apoi și pe cea de deasupra Sfântului Mormânt. Biserica noastră este și ea decăzută, dar este pe drumul sfințeniei. Noi am moștenit alt spirit; spiritul de la Ierusalim, de la greci, mai aproape de Evanghelie. Noi suntem adevărații moștenitori ai creștinismului. Avem centrul nostru, Ierusalimul, și avem două mii de ani de credință. Să vrem să uităm și nu putem!

- Este o continuitate apostolică!

- Este a noastră și nu putem renunța la ea. Asta-i existența primă, calitatea Ortodoxiei, Biserică de mare tradiție, de mare sfințenie. Ortodoxia este azi chiar pe drumul înviorării. Este făcut începutul. Dar să țineți minte: **armata de geniu a Bisericii o formează mănăstirile, monahii!** Dumnezeu nu cere mai mult, decât să faci dintr-un talant doi. Faceți doi! Este destul. Este greu să faci trei! Dar sunt care îi înmulțesc. Părintele Cleopa este cunoscut. Dar sunt acolo călugări modești, care-s foarte buni, părinți care-s minunea lui Dumnezeu. Toți vor să se mântuiască. Și Dumnezeu îi ține încă ascunși! **Asta face mănăstirea: se roagă neîncetat!**

Pe aici în lume este mai greu. Unul moare, altul se botează. Este drept că și Mântuitorul recunoaște raporturile bune între creștini și stăpânire. Chiar dacă era păgână. *Dă-i Cezarului, ce-i al Cezarului ...*

Când împăratul pământesc cere ce-i al lui Dumnezeu, atunci nu-i dai nimic. Fii atent cu el!

Biserica noastră prin asta a greșit până acurn cinci ani: prin frică! Eu am fost foarte amărât. Am avut un preot foarte bun, greco-catolic și deștept. A stat vreo doi ani la Roma, dar nu era influențat de catolicism. El trecuse cu inima la Ortodoxie. A murit în pușcărie. Acela trebuie sfințit!

- Cum îl chema?

- Nicolae Oancea. Era ardelean. Și unul, Mereu Ioan. Cântam la aceeași strană amândoi. Ei spuneau că românul s-a născut ortodox și nu poate fi decât ortodox. A fost în spatele uniției împăratul Leopold de la Viena. Apoi a fost

Stalin, care i-a trecut la ortodoxie pe uniți. Așa au făcut și în Biserica din Ucraina. A fost un act politic. Și acum este un act politic, care-i în favoarea lor. Nu poate un preot greco-catolic să-l pomenească pe Papă.

- Ce ziceți de mânăstiri? Tineret mult, bătrâni puțini, duhovnici mai de loc!

-Părinților, de ce-L excludem pe Dumnezeu din opera Lui de mântuire? Noi doi mântuim Biserica? Noi doi o renovăm, o ridicăm? Dar Dumnezeu ce face? Doarme? Am să vă spun ceva: eu am datorie față de Dumnezeu. Toate-s prevăzute la morală și-n catehisme, Dar să știi că Dumnezeu, Care este iubire, are obligații față de preotul Dumitru Bejan și față de Cleopa! Și eu îi cer: „Doamne, din datoriile pe care le ai, fă-ți datoria față de mine!” Nu strig, că nu-s nebun. Dar îi cer. " Doamne ajută!" S-o spui din inima! Noi sperăm că Dumnezeu si din pietre face prooroci si duhovnici!

-Face!

-Sperăm că și din tineretul acesta, Dumnezeu va ridica unele fețe duhovnicești! Eu am greșit că nu am venit la Sihăstria acum zece ani. Regret tot timpul.

- Eu v-am invitat, iubite părinte!

- Știu. Nu m-am putut dezlipi de oameni. Aici este un popor bun, părinte! Dumnezeu este obligat să susțină Biserica Ortodoxă pentru că-i a Lui. El a întemeiat-o. Și este cea mai curată din toate formele de creștinism. Eu am stat de vorbă cu protestanți și catolici și, în nesmerenia mea, am spus că am făcut un "sinod ecumenic" în lagărul de la Oranki, în 1946, realizat cu asistență de preoți și de popor care urmăreau discuțiile astea. Sigur, nu aveam nici o posibilitate de informare și a fost foarte plăcut, ținând mult, o vară întreagă. Și rușii ne-au urmărit până ne-au împrăștiat. Erau 1200 de preoți catolici, vreo mie de pastori protestanți și 23 de preoți ortodocși. Din greșeală ne-au adunat în același lagăr, la Oranki. Și noi am zis: dacă ne-au adunat, vom sta de vorbă.

Și la Aiud au făcut greșeala asta. Eram vreo zece celule una lângă alta, numai de preoți, și toți știam alfabetul morse, și discutam tot felul de probleme, stând cu spatele și bătând cu degetele în perete. Odată, la Constanța, m-au prins pe mine la perete, dar nu știau de ce stau așa. M-au întrebat și le-am spus că mă reazim. „Dar vorbeai”. „Da, dar este voie să vorbești în celulă”. „Nu, vorbeai la gura sobei, să te audă celălalt la gura sobei”. „Domnule milițian, hai să-ți fac o demonstrație”. Am vorbit la perete prin morse cu un altul, l-am chemat și i-am spus că vine milițianul. L-am întrebat pe milițian: „Ai înțeles ceva? Așa comunicăm noi!” Celălalt era un preot chiar din Constanța. Îl cunoșteam bine.

- Iar mă gândesc la tineretul nostru. Ne asaltează tinerii! Ce sfaturi să le dăm?

- Caută, părinte, caută. Vor cuvânt, dar mai ales vor să vadă ce faci, se uită, întreabă. Eu am spus, părinte, să mă ierți, să vadă ucenicul cum se închină duhovnicul lui, cum îngenunchează, cum postește, cum își duce viața în unire cu Hristos.

- La biserică ne întâlnim cu toții.

- Nu numai în biserică. Să citiți împreună câte un acatist, câte un paraclis la miezul nopții. Eu am deprins așa de când eram tânăr. Canonul și-l face călugarul în chilie lui. În chilie rămâne părintele singur cu Dumnezeu. Când obosești te culci mai devreme. Când nu, stai de vorbă cu Dumnezeu. Eu am acest obicei. Spun exact: „Doamne, uite, femeia asta, are o fată grav bolnavă în spital; dacă moare rămân cinci copii în urma ei. Hotărăște Tu!” Vine femeia peste trei zile: „Părinte, fata mea se simte mai bine!”

- Mila Domnului, vezi? Vorbiți cu Dumnezeu ca un fiu către tatăl său!

- Absolut. Și să știi că asta de la tata o știi: „Doamne, mi s-a îmbolnăvit vaca sau boul sau oile. Dar am șase copii. Trebuie să-i hrănesc, să-i îmbrac!” A doua zi vaca dădea lapte cum trebuia. Tata era foarte credincios și mama sfârâia când spunea "Tatăl nostru". Nu știai ce avea în gât că sfârâia, iar noi ne speriam. Ne așezam în genunchi și spuneam și noi rugăciunea. Spuneam cu foc "Tatăl nostru". Îngenuncheam frumos. Amândoi odată se rugau parinții mei. Se așezau în genunchi și așa se ridicau cu totul spre icoane! Țarani!

- Evlavia poporului de ieri era foarte mare.

- Eu am spus, că **Biserica Ortodoxă Română, în cei 50 de ani de comunism, a fost salvată de mănăstiri și de femeile credincioase.**

- Este idee originală.

- Cu totul originală. Eu am spus ce am văzut eu, ce am simțit, ce am trăit. Îmi pare rău că am scris pe scurt, că așa mi-ai spus!

- Vă rog să mai adăugați, Părinte Dumitre!

- Ești simpatic, părinte! Ești pe drumul cel bun. Dar cauți o pâine mai albă decât cea albă!

- Sunt bătrân, părinte, ucenici am puțini, lume vine multă. Ce vedeți mai bun pentru mine să fac de azi încolo, spre slava lui Dumnezeu, spre folosul aproapelui și spre mântuirea mea?

- Nu te poți lăsa de scris! Asta este prima calitate pe care ți-a dat-o Dumnezeu. Nici nu trebuie, că nu este altul.

- Avem oameni culți, dar nu scriu.
- Este și greu de scris! Să nu crezi că-i ușor.
- Faci nopți albe, alergi, ceri ajutorul lui Dumnezeu și trebuie să treacă tot cuvântul prin inimă, să fie încărcat de har și de emoție sufletească...
- Eu știu, părinte. Până nu am în minte și-n inimă un răspuns, nu-l dau.
- Și se trece totul prin inimă și se comunică, se întrupează gândul, ideea, cartea.
- Absolut. Așa cum l-am dat, așa este. Nu mai poți modifica. Dacă te referi la experiența mea, sunt fericit că am avut această experiență. Nu pentru că sunt un unicat în problema asta, că așa a vrut Dumnezeu. Dar, părinte, am fost fericit! Muream de foame și de frig dar eram fericit; zâmbeam și închideam ochii celor ce mureau. Erau plini de păduchi și mureau de tifos, iar eu n-aveam nimic!
- Harul lui Dumnezeu!
- Păduchii mergeau în cohortă pe trupurile noastre, iar eu nu m-am îmbolnăvit.
- Vă păzea harul lui Dumnezeu!
- Păi asta am simțit-o. Ți-am spus. Și în război am simțit-o în două ocazii, în care am fost supus unui bombardament de artilerie rusească. Când am mers în Basarabia am stat aproape de Orhei, se chema Isacova, un sat mare și era spre Duminică. Și am făcut Vecernia. Am băgat un batalion de ostași în biserică, i-am spovedit în grup. A și tras, după ce am ieșit din biserică, drept în altar. Au tras trei ghiulele mari de artilerie grea de la ruși. Au urnit biserica din loc, dar n-au dărâmat-o. Altarul s-a dus într-o parte, dar n-au stricat nimic. Eu am rămas încă în altar și am strâns antimisul și Sfântul Potir, că îi împărțeam pe soldați, chiar dacă mâncaseră. Jumătate au murit, jumătate s-au salvat.
- Au murit mulți?
- Nu prea. Noi am avut foarte puțini morți, mai mulți răniți. Erau mai prost învățați rușii decât noi. Mai fricoși. Dovadă că i-am dus până la Volga pe toți. Când s-a creat al doilea front în Europa de americani, atunci am dat înapoi. Nu se putea cu două fronturi. Totdeauna nemții au fost bătuți când au fost prinși între două fronturi.
- Ce părere aveți? Eu simt că am intrat în pridvorul Apocalipsei. Semnele se văd peste tot. Tulburări între neamuri, între popoare, neînțelegeri între oameni, s-au dublat divorțurile, iar desfrâul, alcoolismul și sectele s-au întins ca un cancer peste tot.
- La noi nu este chiar așa.

- În străinătate femeile sunt la a treia, a patra căsătorie. Singura țară în care preotul dă sentința pentru divorț este Grecia.

- Și la noi era așa. Nașterile nu se înregistrau la comună, ci numai la preot. Până la Cuza preoții eliberau certificate de botez, de stare civilă. Au venit "bonjuriștii" și francmasoneria și s-a trecut la o societate laică!

- La greci, nu poți intra într-un serviciu fără să-ți dea preotul adeverință că ești botezat și că mergi la biserică.

- Ei sunt deținătorii tezaurului bizantin, creatori și păstrători ai sinoadelor ecumenice. Italia reprezintă Catolicismul, iar Grecia, Ortodoxia!

DE VORBĂ CU UN GRUP DE TINERI

- Am riscat, fraților. Noi eram în fața lui Dumnezeu. N-aveam ce pierde. Aveai posibilitatea să alegi moartea.

- Viață sau moarte, dar ești cu Dumnezeu!

- Aveai toată libertatea să alegi moartea. Eu am fost în cel de-al doilea război mondial până la Stalingrad, prin Crimeea, prin Caucaz, și am fost foarte mulțumit pentru că am văzut Rusia pe jos, ca un călător care știe să vadă.

- Unde v-au prins?

- La Stalingrad; eram 17000 de români. Dar nu ne-au prins; noi nu mai aveam nici cartușe, nici mâncare. Eu am mâncat centuri și curele fripte și tălpi de bocanci; eram muritori de foame. Luați de la bocanci, îți frigeai, și rodeai; crănțăneau.

- Erați muritori de foame!

- Da, nu se mai putea. Au murit mulți; nu puteai să ții arma în mână, și nu mai aveai nici gloanțe; nu mai aveai cu ce să te mai lupți.

- Au fost sabotaje, vânzări?

- Nu. Nemții au învins chiar la Stalingrad. I-au azvârlit pe ruși peste Volga, dar nu i-au putut urmări, erau flămânzi.

- În urmă, partizanii ce făceau?

- Nu erau atunci. Partizanii au apărut mai târziu, încoace, spre Carpați. Mergeai sute de kilometri, te primea rusul în casă și-ți dădea lapte acru cu mămăligă. Pe noi românii ne-au primit foarte frumos, căci noi eram buni cu dâșii. Cred că era și un consemn între ai noștri, să nu se apuce de prostii

căci vor fi executați imediat; dar nu-i împușcau, căci ajungeau să moară în război.

Un foarte bun comandant politic de la Mânăstârca, care era evreu, și era de la Cernăuți, profesor universitar destul de deștept, profesor de matematică, cu care am avut un conflict dar m-am împrietenit cu el, a spus: „Noi pe voi românii vă disprețuim, nici nu ne uităm la voi”.

-Unde? În lagăr la Oranki?

- Da. Era un comandant politic din lagăr, rus, dar de origine evreiască, și el a spus: „Noi vă acoperim cu căciulile. Nu tragem nici un foc de armă. Că sunt 22 de ostași ruși pe un român; poate rezista un om la douăzeci și doi care îl bat din toate părțile și se-nvârte până cade jos? Îi pun căciula la gură și-i gata!” Numai că eu i-am spus: „Nici nu puteți să-i adunați pe toți rușii să ne omoare. Nu puteți! Orice armată din toată lumea ridică maximum 20% din populația validă pentru război. Voi nici n-ați avea cu ce-i hrăni pe soldați. Că dacă nu vă săreau în ajutor americanii cu hrană, pierdeți la Stalingrad, pierdeți și la Moscova, pentru că n-aveați ce să le dați de mâncare. Ostașii voștri mâncau „cașa” și o pâine mizerabilă. Dar totuși au luptat frumos și asta este de mirare pentru toată Europa”.

Soldații n-aveau motiv să lupte. Dar "tata" Stalin le-a spus: „Vă dau pământul înapoi”. Exact cum a spus regele Ferdinand înaintea bătăliei de la Mărășești: „Toți țărani vor fi împroprietăriți cu cinci hectare de pământ”. Și oamenii s-au avântat la Mărășești și la Oituz și i-au bătut pe nemți în nădejdea că le dă o bucată de pământ - cele cinci hectare. Și au primit văduvele pământul. Le-au dat. Dar rușii nu le-au dat nimic la ai lor. Nu le-au dat nimic, numai le-au promis. Vedeți minciuna?

- Ce zicea comandantul?

- I-am spus așa: „Eu știu că în Europa sunt numai două popoare de echilibru: rușii și germanii. Germania pentru Apusul politic, iar Rusia pentru Răsărit; e mare cât un continent. Și noi, oricum, pentru că ne-ați luat Basarabia și Bucovina, mergem cu nemții, n-avem cum. De ce să. mergem cu dumneavoastră? N-avem nici un motiv. Oricând va fi un conflict între Apus și Răsărit, noi vom merge alături de Apus”. Că, în general, rușii vor să ne desființeze ca neam. Că suntem singurul neam pe care vor să-l desființeze.

Greșeala lui Antonescu a fost că a vrut să fie părtaș la victorie. Războiul germano-rus era prevăzut peste trei luni. La un moment dat, o coloană de mașini nemțești urcau un deal și s-au oprit toate, că alunecau la vale. Noi, cu căruțele cu coviltire, am trecut înaintea lor. Noi, românii, avem cap politic. Ei n-au

prevăzută că nu se va termina războiul în trei luni și a înghețat până și uleiul de pe arme în fața Moscovei care se predase, dar n-au putut s-o ia. Se uitau la ea dar îngheța uleiul de pe arme și n-aveau cu ce trage. Așa a fost voia lui Dumnezeu!

- După ce ați venit din lagărul de la Oranki, cum ați ajuns de la București la Aiud?

- Toate problemele politice erau judecate de tribunalul militar. Eu eram un luptător împotriva comunismului. Eu am susținut problema Basarabiei și mi-au spus: „Poate ai dreptate, dar nu se pune așa problema!” Dosarul a fost făcut din Rusia și m-au judecat la Moscova, la Tribunalul Militar și m-au condamnat la moarte, în 1948. Dar eu am strigat ca Sfântul Apostol Pavel: „Sunt cetățean român! Să mă judece patria mea!” Când ne-am întors din Rusia împreună cu alții, un basarabean mi-a spus ce scria în dosarul meu: „Mare putere de convingere, mare dușman al comunismului! Să-l aveți în vedere, voi securitatea română”. Foarte bine m-au categorisit. N-am fost supărat pentru asta! Foarte priceput politrucul acela de acolo!

Primul care m-a anchetat a fost un evreu din România. Era la o unitate militară rusească, cu care am fost coleg de școală primară aici la Hârlău. S-a purtat frumos.

Deci, am fost dus mai întâi la închisoarea militară din București, în 1948. Era depozit de oameni politici. Eu veneam cu dosarul gata format, dar trebuia și aici să trec prin tribunal, ca să mă judece și să mă condamne și românii, că rușii n-aveau voie să mă condamne, că lagărul în interiorul lui nu era rusesc.

- Pe câți ani v-au condamnat la București?

- Întai pe viață, și apoi pe 25 de ani. Dar n-am făcut nici șapte ani, că tot s-au dat decrete, și-au fost eliberați toți. Dar mie nu mi-au dat drumul acasă. M-au trimis cu domiciliu obligator în Bărăgan.

- Câți ani ați stat în Bărăgan?

- Trei ani. Am lucrat la orezărie, la fermele de stat.

- Între ce ani ați fost cu domiciliu forțat?

- Între 1956 și 1958. Acolo eram toți într-un sat părăsit de bănățeni. Toți foști condamnați care terminaserăm pușcăria. Nu ne-a dat drumul acasă la nici unul, ci ne-a trimis la muncă sub pază la fermele de stat. Era o foarte puternică fermă de stat, plus orezăria. Avea câteva mii de hectare. Asta în Bărăgan, aproape de podul Giurgeni care trece spre Vadul Oii-Giurgeni, ce duce spre Constanța.

- Am înțeles că ați făcut o biserică acolo?

- Nu, am găsit-o făcută. Acolo au fost deportați bănățenii. Au stat cinci ani.
- Soțiile celor condamnați veneau acolo la soții lor?
- Da, dar cu aprobare de la minister, bineînțeles. Chiar și cu copiii. Dar condamnații nu aveau voie să părăsească locul. Chiar până la Fetești sau la Vadu Oii aveau nevoie de aprobare. Dar eu am fugit de două ori la București, fără forme. Nu m-au prins. Am stat prin București trei, patru zile.
- Aveați voie să faceți slujbă la biserică?
- Eu, când am ajuns acolo, am găsit o biserică făcută de bănățeni, că n-au fost numai nemți, ci și români. Niște basarabeni și bucovineni care s-au oploșit pe lângă satele de graniță, către Iugoslavia. Și dacă i-au deportat pe nemții din Banat, i-au luat și pe ăștia și i-au dus pe Bărăgan. Ei și-au făcut o biserică de lemn și din pământ.

Am găsit acolo un preot foarte activ. Însă, fiind deportat din loc în loc, a murit la Aiud, greu bolnav. El a făcut o biserică acolo, în colonia din Bărăgan, ca un fel de șură din vălătuci de pământ și acoperiș din stuf. Catapeteasma era tot din vălătuci, fără pictură. Mică, așa de vreo zece metri.

Noi ortodocșii nu eram mulți. La început, într-un sat de 700 de case, am fost numai cinci români de toți. Pe urmă au început a veni, de am ajuns la vreo două, trei sute. Toți veneau la biserică. Nu exista! Întâi mergeam la miliție, semnam de prezență, apoi ne duceam toți la biserică. Acolo era un preot, Tarcea, care fusese deportat. A murit la Aiud. Fusese deportat cu un grup de români, basarabeni și bucovineni. Vreo 20 de familii. Ei au făcut biserica asta.

Noi am găsit pe preotul acela, dar el nu mai avea cu cine sluji, că le dăduse drumul la nemții bănățeni. Tot atunci s-au dus și românii. Au rămas numai vreo două, trei familii de basarabeni și vreo două, trei de bucovineni care n-aveau unde se duce. Ne-au dus acolo frumos și mie mi-au spus: „Dumneata alege-ți o casă de aici”. Casele erau toate goale, fuseseră locuibile. Înaintea noastră fusese un lot de deținuți, de vandali, care arseseră ușile, folosindu-le ca lemne de foc. Eu însă am nimerit o casă foarte bună, pe care mi-a cedat-o o doctoriță, care stătuse acolo, tot deportată. Până la urmă i-au dat drumul și ei. Ea, știind că-s preot, mi-a cedat-o mie.

Când a venit un preot greco-catolic, care putea să stea în altă casă, s-o lipească, s-o repare, l-am luat la mine. El într-o cameră și eu în cealaltă. Doctorița avusese două camere și un antreu. Ferma îți dădea un pat, o masă, două scaune; îți dădea saltea, îți dădea pătură și pernă. Erai angajatul lor, să lucrezi la dâșii. Iscăleai, te duceai acasă, te instalai și la urmă predai locuința.

- Bani nu vă dădea pentru trai?
- Ba da. Puteai câștiga până la paisprezece bani pe oră. Restul îl ținea Ministerul de Interne pentru leafa celor ce ne supravegheau. Pentru că erau mulți angajați, cărora noi le făceam salariul. Ei trăiau din munca noastră. Ca pușcăriași, noi plăteam întreținerea și leafa celor care ne păzeau să nu fugim. Eu am fugit de două ori! Am plecat ziua și am venit ziua!
- De acolo cum ați ajuns iar la Aiud? În mod normal trebuia să vă dea drumul acasă.
- N-am crezut niciodată că or să ne dea drumul. Încă ne-am mirat că totuși acolo am stat într-o semilibertate. Noi eram între noi și eram foarte bine organizați, fraților. Foarte bine organizați politic și religios. Nemaipomenit.
- Și cum ați ajuns totuși de la Bărăgan iar la Aiud?
- Am ajuns, pentru că toți am fost trimiși în lagăre. Toți.
- Motivul?
- Pentru că făceam propagandă religioasă! Predicam în fiecare Duminică, fără aplicații politice, dar în duh ortodox și românesc. La un Crăciun, de exemplu, am vorbit despre creștinarea românilor, cum ne-am născut români și creștini în același timp, adică, simultan. Pur și simplu religie și istorie am făcut. Că doi ani și jumătate numai eu am predicat în bisericuța aceea, vorbindu-le despre Hristos și despre neamul nostru românesc. Astfel, mângâiam sufletele celor deportați, prin cuvânt, rugăciune, spovedanie, cărți sfinte și Sfânta Împărtășanie. Era plină și pe-afară biserica de oameni. Toți aveau nevoie de preot, de încurajare, de sfat. Problemele erau întotdeauna cu cuprins religios și istoric. Țineam lecții frumoase, fraților. Nu erau pentru zece minute. Predicile țineau și o oră. Veneau și neamuri de ale pușcăriașilor și stăteau cu gurile căscate.
- De aceea v-au trimis înapoi la Aiud?
- Nu m-au dat înapoi la Aiud. Numai pe cei mai reprezentativi ne-au dus la securitate la Constanța. Acolo ne-au condamnat din nou. Pe mine, la 25 de ani, pentru că eram șeful lotului! Era prin anul 1959. Cel mai puțin s-au dat 23 de ani! Când venea câte un lot nou la Aiud, spuneau: „Vin americanii”.
- Și deținuții politici ce așteptau?
- Nu aveau nădejde în altă parte. Ei se întrebau: „Câți dolari ne vor da americanii pentru ziua de astăzi?” Ce mai râdeam eu de ei, care veneam din Rusia. Eu eram mai bine informat și le ziceam: „Or veni ei americanii. Îi așteptăm de peste 50 de ani!” Să mă bată, să mă sfârâme, nu altceva. Eu știam că războaiele nu sunt în fiecare zi. Rușii nu erau pregătiți de

război; ieșiseră învingători prin înțelegerea de la Ialta. Nu mai puteau să schimbe o hotărâre luată între președinți, căci evreii au condus toată istoria și politica; tot războiul al doilea mondial.

- Ați fost închis în 1959 împreună cu Părinții Dumitru Stăniloae, cu Benedict Ghiuș și Arsenie Papacioc?

- Da. Cu Părintele Arsenie sunt în corespondență. Dar ei n-au fost în lot cu mine. Pe Părintele Arsenie, în schimb, l-am găsit în ultima fază bolnav la Aiud la pușcărie, la zarcă. Era tare îndrăzneț călugărul ăsta! Mi-a plăcut. Era în luptă permanentă cu părintele Ioan de la Vladimirești, care susținea "vedeniile" maicii Veronica. Acum aud că și-a schimbat părerea. Erau în contradicție. Părintele Arsenie era cu Părintele Cleopa și cu Sihăstria, iar celălalt era cu Vladimireștii. Era luptă mare în care trebuia să mă bag eu. Cel mai combativ era Părintele Arsenie. Celălalt era liniștit, cuminte, dar susținea niște prostii... Era atașat de aberațiile lor.

- Deci, la Constanța v-au condamnat din nou.

- Da. Printr-un nou proces. Întâi ne-au condamnat pe toți în bloc, pe viață. Pe urmă, prin decret, ne-au dat câte 25 de ani, că așa se făcea. Și așa că, ori aveai un an sau 25, tot în 1964 ne-au dat drumul. Printre ultimii cinci am ieșit și eu de la Aiud și am venit cu trenul direct la Iași. Am stat o noapte în gară la Iași și am ajuns la ora șapte la Mitropolie. Apoi am citit împreună Acatistul Sfintei Parascheva, de mulțumire că ne-a ajutat Dumnezeu să ieșim cu conștiința curată din pușcărie. Călugării se uitau la noi dar nu ne cunoșteau, că eram în haine civile.

- Nu ați fost un timp și acasă, în libertate, între anii 1942-1964?

- Nu, fraților. Tot timpul, fără pauză, am fost închis. Din '42 până în '64. Doar formele de condamnare erau diferite. Mai ușor a fost Bărăganul.

- Vi s-a părut niai grea pușcăria de la Oranki sau cea de la Aiud?

- Cea de la Oranki! La Aiud era civilizat. Te pedepsea, dar nu te omora. Au fost perioade când te omora, dar în general îți respecta drepturile tale. A vorbit într-o seară, la „Memorialul durerii”, directorul pușcăriei de la Aiud, colonelul Crăciun...

- La Mănăstirea Solovki n-ați ajuns niciodată?

- Nu, n-am fost. A fost transformată în închisoare sub comuniști.

- Se spune că mulți au murit și acolo.

- Mulți au murit, în toate lagărele. Milioane. Se spune că aveau și la Oranki milioane. Cât am stat eu în lagăr la Oranki, eram în jur de 20000 de oameni. Nu se putea mai mult. Gândește-te că era o mănăstire. Gândește-

te că doar șase-șapte sute de oameni pot să fie adăpostiți în mod normal. Dar asta este important, fraților, că Oranki a fost o mănăstire de nobili, toți oameni culți. Mănăstire cu tipografie, cu bibliotecă, unde editau cărți sfinte ortodoxe pentru întreaga Rusie. Și alte mănăstiri aveau tipografie, dar asta era numai de ruși intelectuali nobili. Au fost și boieri și scriitori care s-au călugărit.

DE VORBĂ CU CÂȚIVA CĂLUGĂRI

- Dați-ne un sfat pentru Sihăstria. Iată că Părintele Cleopa vrea să ne lase. Ce să facem?

- Eu am spus următorul lucru și îl repet, părinților, să mă iertați: sunteți toți cu un picior în Rai! Trageți-l și pe celălalt. *Vrednic este lucrătorul de plata sa*. Să vă chinuiți să trageți și al doilea picior în Rai!

- Cu ucenicii noștri ce să facem?

- Atâta faceți: un picior îl aveți tras în rai, că de aceasta este Sihăstria, învățați-i cum să-l tragă și pe al doilea. Vă ajută fapta bună, osteneala, rugăciunea și lacrimile dumneavoastră.

- Ce fericit este cel ce a primit de sus darul lacrimilor! Este greu să le primești și greu să le păstrezi!

- Ti-am povestit de cei doi călugări bătrâni de la Sihăstria. Rămâneau numai candelile de la altar și de la icoana Maicii Domnului și dincolo călugărul care citea Psaltirea. Liniștit, frumos. Părinte Ioanichie, asta-i Sihăstria: să rămâi singur în ea! Cinci minute să rămâi singur cu Dumnezeu!

- Singur, da!

- Dar să fii tu cu Dumnezeu. Și am văzut că deasupra capetelor lor, după ce se întindeau pe burtă așa, cum se întind călugării când depun jurământul, cu mâinile întinse, cu picioarele întinse și cu capul la pământ, deasupra camilafcelor lor juca câte un cub verzui, o rază de lumină dumnezeiască.

- Lumină să fi fost sau altceva?

- Lumină, da. Deasupra. Cam la zece, cincisprezece centimetri deasupra fiecăruia dintre capetele acestor doi călugări. Ce spuneau în gând? Nu știu ce spuneau! Dar am văzut noi odată, am urmărit lucrul acesta și am văzut. Cineva mi-a spus: "Poate au văzut și alții lumina"; dar eu știu că nu au văzut. Și acesta este un dar! Da. Am văzut aceasta deasupra capetelor lor. Niciodată

nu am îndrăznit să-i tulbur sau să-i întreb cum îi cheamă. Ieșeam după dânșii și îi urmăream, dar nu îndrăzneam. Erau prea sfinți ca să-i tulbur. Sfinți!

- Aceasta este taina vieții noastre!
- Părinte, Părintele Paisie va fi sfințit!
- Cred că da, cu timpul.
- Acei doi călugări poate nu vor fi sfințiți, dar au fost sfinți!
- S-au atins și ei de bătrânii lor, de icoane, de harul Duhului Sfânt!
- Au atins până unde poate zbura omul îndumnezeit. Da, ți-am dat exemplu. Dar sunt călugări modești la Sihăstria, poate și la Neamț. La Neamț este Sfântul necunoscut, care s-a aflat în curte sub pavaj, în 26 mai, 1986.
- De la Neamț. Da, sunt taine mari cu sfinții!
- Neamțul nu este prea bine văzut și totuși de acolo s-a ridicat un sfânt pe care o să-l aducem în țară. De la Neamț, nu? Cuviosul Ioan Iacob!
- Mai ușor se sfințește unul care trăiește în mănăstire; dar are și mai mari obligații.
- Eu să stau în fața dumneavoastră? N-am depus jurămintele pe care le-au depus Părintele Veniamin și Părintele Ioanichie: să trăiești în castitate, în sărăcie și în supunere!
- Da, jurămintele sunt de la Sfinții Părinți. Așa cum le-au lăsat ei.
- Și ce frumoasă este slujba călugăriei! Foarte impresionantă! A murit pentru lume și apare un om nou! Sunt două condiții să ajungi în Rai: ori te faci nebun pentru Hristos, ori ești înțelept. Nu nebun în sensul prostiei, ci al nevinovăției.
- Așa deci: ori nebun și duhovnicesc, ori înțelept și sfânt.
- Dar aveți putere prin rugăciune, părinte. Am un regret, totuși, pe care îl spun părintelui Ioanichie acum. Am putut acum zece ani, când a murit ultima mea soră, să vin la Sihăstria. Dar nu m-am putut desprinde de oameni! „Cui ne lași, părinte?” - îmi ziceau credincioșii din partea locului.
- Noi am fi dorit să vă retrageți la Sihăstria! Acolo aveți toate îndemânările. Dar dacă spuneți că nu puteți...
- Nu rezist. Nu rezist, părinților. Aerul de munte este prea tare. Eu am numai un sfert de plămân. Am lucrat în mină și am silicoză. Și aici pe cât se pare, încă mai este nevoie de mine. Încă-i nevoie. Acum am terminat slujba și am făcut acatistul Sfântului Mucenic Mina, că el este astăzi. Sunt mulți care au pagubă și se roagă la Sfântul Mina.
- Dacă veneați la Sihăstria, era mai bine! Veneau ei acolo o dată pe an.
- Nu, sunt oameni săraci, care vin pe jos 20-30 de kilolnetri.

- Atunci, veneam noi, o dată pe an, pe aici și îi mângâiam și iar ne întorceam la Sihăstria.

- Au nevoie, părinte! Are să fie greu, după ce mor eu! Spun și despre mine acest lucru; am 85 de ani, dar ispita nu mă ocolește. Dumnezeu ne-o ierta de toate păcatele acestea.

- Aveți 85 de ani?

- Am împlinit zilele acestea.

- În ce zi sunteți născut?

- 26 octombrie, de Sfântul Dumitru.

- De aceea v-au pus și numele de Dumitru?

- Da. La ora trei după amiază am fost născut. Tata a fost foarte bucuros că Dumnezeu i-a dăruit și un băiat, că avea cinci fete! Toate au plecat la Domnul! Absolut sunt singur. Am mai avut un frate pe care l-am înmormântat eu la Odesa, pe front.

- Dar la noi, când se va duce Părintele Cleopa, ce durere va fi atunci?

- Și la mânăstire va fi greu, când veți trece din viață.

- Este greu, că vor rămâne călugării tineri și frații fără duhovnici bătrâni.

- Încă ai timp să crești ucenici, încă ai timp!

- Eu am un ucenic tânăr care vă iubește.

- Nu-i destul unul. Măcar doi, trei să aveți fiecare.

- Știți ce călugăr bun este acesta? Eu îl am la spovedanie și în primăvară când să-l hirotonească a vrut să fugă. „Ce să fac, părinte?” - m-a întrebat. „Frate iubit, nu fugi, că te prinde Hristos! Te cheamă la lucru în via Lui! Nu-L refuza!” Știți că a făcut ascultare? Plângeam și eu și el de bucurie! Părintele este ponderat și slujește frumos.

- Ai grijă de el. Ți-a intrat o nestemată în mână. Șlefuieste-o!

- Sunt suflete bune, de o rară sinceritate și ascultare. Dumnezeu ne dă și nouă fii duhovnicești în mânăstire, dar așteptăm să crească, să se formeze sufletește.

- Cu timpul.

- Este vorba de preoție. La noi este un gol, pentru că generația noastră a fost scoasă din mânăstiri, în anii 1959-1963, prin decretele ateilor, cu îngăduința lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre. Iubite Părinte Dumitru, ne bucurăm că ne-ați dat puțin răgaz și cuvânt de mângâiere. Ce alt cuvânt de folos îmi mai dați?

- Ți-am spus că ești cu un picior în Rai! Trage-l și pe celălalt!

- Cu scrisul ce părere aveți? Să mai scriu sau nu?

- Poți să scrii cât vrei, pentru lauda lui Dumnezeu și folosul oamenilor. Fă o bibliotecă, este tare bine. Tare ne trebuiesc lucrurile acestea. Nici nu-ți dai seama cât de folositoare sunt lucrurile acestea. Fă o bibliotecă, omule, cu toate problemele acestea care îl interesează pe țăran. „Poporul de jos”. Aceasta este baza noastră... Despre Sfânta Împărtășanie, Sfânta Spovedanie, Sfântul Maslu, etc.

- Am scris despre acestea.

- Cum a făcut Părintele Nicodim Măndiță. A făcut tiraj mare. Noi îl cumpăram toți. Eu am spus odată - îmi pare rău că mă mândresc -, când eram foarte tânăr, la începutul războiului, cu încă trei preoți scoteam în fiecare Duminică o foaie cu patru pagini, numită „Ziua Domnului”. Pe prima pagină era Evanghelia. Pe paginile a doua și a treia era explicația Evangheliei, iar pe pagina a patra erau pilde din viața creștinilor.

La început am scos-o în 200 de exemplare, cât mergea la biserică în București. Costa 14 bani bucata. În fiecare Duminică, când se dădea anaforă, unul din preoți împărțea foaia aceasta gratuit. Cineva puneă câte un leu și se aduna cât trebuia.

- Rămânea și pentru săraci?

- Totdeauna! Am ajuns în câteva luni de zile să scoatem în fiecare săptămână 30000 de exemplare! Toate mergeau la țară în pachete. Le trimiteau pe la parohii.

- Sihăstria ar trebui să facă ce a făcut un preot, aici, într-un sat la noi, Toma Gherasimescu. Era preot celibatar din județul Bacău.

- El era vestit în toată țara.

- Cel mai bun misionar intern.

- A murit în pușcărie?

- Nu. Am fost cu el în aceeași celulă. Părintele Toma Gherasimescu era un preot foarte cult și un mare misionar. Era de la Comănești. Nu s-a căsătorit. Părinții i-au lăsat o casă și un ogor. El le-a vândut și și-a cumpărat o tipografie. A dat examenul de capacitate pentru învățământul religios odată cu mine.

- Și unde este îngropat Părintele Toma Gherasimescu?

- La Mănăstirea Dealu. S-a dus acolo, că nu avea cine-l îngriji. Acolo este un azil de călugări și preoți bătrâni. Acolo a murit.

- El cum a suportat pușcăria? A fost și el bărbătos în suferință?

- Foarte mult. Am stat cu el și cu mai mulți părinți jumătate de an, în aceeași celulă. Îl atacau, în prostia lor, niște ardeleni greco-catolici. Eu i-am luat

totdeauna apărarea. Și ultima oară când i-am dojenit, că eram vechi în pușcărie și cu lagăr, cuvântul meu era totuși aprobat până la urmă. Eram destul de bine organizați în pușcărie. Le-am spus: „Când se va scrie «Istoria misionarismului intern în România», în fruntea tuturor, iată, pe acest preot pe care voi îl denigrați am să-l pun!" El a plâns! El avea o activitate antisectară foarte puternică. Unde se ducea el cu broșurile lui, vorbea la obiect, se stingea secta. Mari succese a avut!

- Desigur, conta și viața lui harismatică.

- Da! De aceea trebuie să te gândești la el. Eu singur aș subscrie pentru Părintele Toma Gherasimescu. Tare a trăit frumos și a suferit mult pentru Hristos!

- Părinte, dar pe Părintele Daniil Tudor l-ați cunoscut?

- Părintele Daniil Tudor a scris „Acatistul Rugului aprins", în versuri. Este un acatist foarte frumos.

- Se face la unele biserici permanent!

- Acatistul a rămas din pușcărie. Sandu Tudor, devenit în 1951 ieromonah, nu era prietenos cu nimeni. Mie îmi era simpatic, că am scris și eu la ziarul lui „Credința", în București. Eu îl apăram, dar el era dificil. Asta era firea lui. Fusesse egumen la schitul Rarău.

- Unde a murit el?

- La Aiud. A murit frumos, spovedit și împărtășit.

- Cine l-a împărtășit acolo în pușcărie?

- Iată eu. Aveam Împărtășanie. O țineam ascunsă în gulerul cămășii și când mă pregăteam, mă împărtășeam. Iar dacă cineva din deținuți era bolnav sau era pe moarte, îl spovedeam și-l împărtășeam pe ascuns și așa pleca la Hristos.

- Vă aducea de afară Sfânta Împărtășanie?

- Mie îmi aducea un milițian, care mai înainte fusesse cântăreț la biserică.

- Și milițianul voia să vă aducă Sfintele Taine?

- Era creștin, părinte! Striga la tine și te lovea cu parul, dar te și servea. Făceau și ei ce puteau. Dar noi nu le puteam răsplăti sub nici o formă. Totdeauna am avut Împărtășanie. M-am întors acasă și tot cu Împărtășanie de acolo m-am împărtășit. Un preot din oraș ne-o trimitea. Este acolo o biserică cu clopote care cântă. Sunt așa de armonizate, că plângi! O biserică nouă, frumoasă.

- Se auzea în pușcărie, când sunau clopotele?

- Da. Eram la o distanță de doar 500 de metri și băteau direct în pușcărie clopotele. Toate slujbele le anunța. Și Paștile le sărbătoream frumos. Preotul acela ne trimitea ouă roșii, cozonac și pască. Dumnezeu să-i răsplătească!

Imaginați-vă cum făceam noi Paștele! Când cânta toată pușcăria „Hristos a înviat!", milițienii ne suduiau, stăteau cu parii pe noi, dar noi tot cântam! Acolo am trăit cel mai intens bucuria Învierii! Acolo și la Oranki!

- Dar ce-i ardea pe ei să vă bată?

- Era directorul care-i îndemna: „Bateți-i, mări! Nu vedeți că sunt creștini?"

- Eu cred că nu a fost o luptă contra românilor, ci contra creștinilor!

- Da. Pe față. Cei mai persecutați am fost noi, preoții ortodocși. Am avut totuși o strângere de inimă. Greco-catolicii au avut cinci episcopi cu domiciliu forțat la mănăstiri, nu chiar în pușcărie. Unul dintre ei a intrat în pușcărie, că a făcut slujbă afară, lângă catedrală, în grădina publică din Cluj. L-au băgat în pușcărie, Rusu îl chema. Este mort. Ceilalți toți au murit exilați prin mănăstiri. De exemplu, Hossu a murit la Căldărușani. Noi nu am avut nici un arhiepiscop în pușcării. Greco-catolicii se mândreau că la ei sunt persecutați episcopii lor. Aveau motiv să fie persecutați, pentru că au fost toți episcopi catolici care duceau politică de spionaj în favoarea Papei.

- Erau antinaționali.

- Erau tari prin Vatican și au făcut frumoasă pușcărie arhiepiscopii lor. Eu i-am cunoscut, pentru că eram vechi în aceste probleme. Au fost demni, preoții catolici au fost demni. Episcopul Rusu, nu. Se bătea cu cei din celulă, care erau greco-catolici. Se băteau pur și simplu. Se certau pentru fleacuri. Pentru o bucătică de turtoi mai mare se băteau. Bun a fost Părintele Benedict Ghiuș. Foarte bun.

- Era o somitate. Răbda cu blândețe toate, ca un sfânt. S-a sfârșit la Mănăstirea Cernica.

- Numai eu îl salutam când treceam pe la ușa lui. Totdeauna îl salutam pentru că era în celulă cu Părintele Stăniloae.

- Erați mulți la zarcă, la Aiud?

- Da. Două sute. Iar, în total, la Aiud erau până la zece mii de deținuți. Noi nu am acceptat reeducarea la Aiud. Le-am spus că rămânem așa cum suntem. Ne-au pedepsit, dar nu sunt supărat. Ne dădeau câte o jumătate de porție de mâncare. Eram învățați cu mizeriile acestea. Noi am fost cinci oameni care am ieșit ultimii din pușcărie, la 22 august, 1964.

- Ultimii cinci?

- Este părintele Ioan, Preotul Dimitrie Bejan, un profesor din Iași, Simionescu, foarte bun creștin și încă doi țărani, foarte buni, foarte buni! Cred că cel mai bun om care a ieșit de la Aiud este un țăran, Toader Popescu dintr-un sat de pe lângă Iași, un adevărat sfânt, părinte. Nu știu

dacă mai trăiește sau nu, dar era realizat, părinte. A suferit mult și nu a protestat niciodată! Eu mai protestam, mai căutam încă dreptate.

- Puteți face rugăciunea inimii?

- Da, cu mila Domnului. În pușcărie am dobândit-o. Acum o fac mai ales noaptea, când sunt singur cu Dumnezeu. Să vă zic o minune: La una din ședințele conduse de colonelul politic de la Aiud și de alți politicieni de pe acolo, după ce au încheiat toate socotelile, unul din ei zise: „Domnule colonel, dați-mi voie să-l provoc pe Părintele Bejan, care îmi este foarte «simpatic»”. „Care-i acela?” Eu m-am ridicat. Eram chiar în fruntea tribului, să nu scap nimic din ceea ce spun ei acolo. „Tu ești?” „Da!” „Părinte Bejan, mata crezi în îngeri?” „Cred. De ce să nu cred? Nu am motive să nu cred! Ei sunt tot niște creații de natură spirituală în slujba lui Dumnezeu. Anghelos înseamnă, în limba greacă, trimiși. Sunt curierii lui Dumnezeu”. „Vrei să-mi arăți și mie un înger, aici de față?” mi-a zis el. Stau și mă uit la dânsul. „Chiar vrei să vezi un înger?” l-am întrebat. Tăceau chitic, nu se auzea nici o răsuflare. Ziceau: „Ia să vedem ce face popa acesta!” Și tocmai atunci când aștepta el, atunci a venit întâi un nor foarte întunecos.

- Erați afară, în curte sau unde?

- Nu, în sala de mese; dar sala de mese avea două geamuri sus, la intrare și la ieșire. Și norul acela aproape că a întunecat sala de mese, și a venit o răpăială de ploaie rapidă, cu tunete și fulgere. Și îi zic: „Dă-mi voie, domnule Dancu, să mă rog!” „Ai un minut voie”. Mi-a dat voie. Toți cei de la tribună stăteau curioși. Trebuia ca eu să le arăt un înger! Era un vânt puternic afară și norul s-a dus. Și printr-o spărtură a geamului a pătruns ochiul soarelui, o rază și a fugit de la ușă pe perete în sus. Zic: „Asta-i îngerul!” Toți au crezut că este un înger! A fost o rază! În mod sigur a fost o rază de soare, scăpată printre nori.

- Dumnezeu a vrut să mângâie pe cei din suferință și să rușineze pe cei necredincioși!

- Dar a fost scăpată chiar la noi! În momentul și în clipa aceea! Și am zis: „Domnule Dancu, acesta a fost îngerul!” „Nu cred. A fost o rază!” - mi-a spus el. „Dar și îngerul este o rază! Dvs. știți ca și mine, că îngerul este o rază de lumină!”

A tăcut directorul. Pe urmă m-a băgat la carceră, pentru zece zile, în întuneric veșnic! Primeam numai câte un ceai pe zi. Apă caldă!

- Motivul?

- Că le-am arătat la toți îngerul! Părinte, iartă-mă, dar am fost îndrăzneț! Acestea sunt pentru unii lucruri deșarte, dar așa a fost.

Am scris mai multe cărți și o să se tipărească. Fără Dumnezeu nu puteam face nimic!

- Domnul Țepelea v-a mai vizitat?

- Nu a fost deloc. Nu are timp. Este prins eu problemele lui. Este senator din partea țărăniștilor.

- V-a cerut vreun manuscris pentru tipar?

- Mi-a cerut. I-am dat lui două manuscrise, la care am făcut și corectura în pagină: *Hotarul cu cetăți* și *Oranki*. Îi mai dau încă două: *Vifornița cea mare* și *Satul blestemat*.

- Dar nu știm când o să apară.

- Dacă au ajuns la corectura în pagină, o să apară.

- Spuneți-mi ce titlu generic ați pus la cărțile sfînției voastre?

- „Amintiri din prizonierat și mărturii”. Am cinci cărți, Părinte Ioanichie.

- Mie mi-ați spus că aveți zece!

- Am, dar numai cinci le-am dat la tipar. Eu am scris mult, părinte, și scriu destul de ușor, ca și sfînția ta. Dar eu scriu puțin mai literar.

- Da. Aveți dreptate.

- Am acest talent de la Dumnezeu. Tata era un foarte bun povestitor. Am mai scris încă trei volume: „Comportamentul intelectualilor, sub regimul comunist”, „Comportamentul lucrătorului de la Malaxa, sub regimul comunist”, „Diferența dintre satul colectivizat și satul necolektivizat”. Acum nu mai sunt actuale! Ar trebui să le modific, dar nu mai am putere. Am scris și un fel de dicționar, numit *Index biblic*. L-am trimis la București, la Institutul Biblic, pentru tipar.

Indexul biblic este un dicționar la care am lucrat 40 de ani. Dacă vreți să-l tipăriți, luați-l!

- Hai să mergem, Părinte Dumitru!

- Dacă îmi dai mâna să mă ridic... Mă chemi la Sihăstria, dar eu abia mă ridic din pat. Am greșit, Părinte Ioanichie! Acum zece ani puteam veni...

- Mie îmi pare rău că nu ați venit atunci! Ce să-i spunem Părintelui Cleopa? El știe că noi am venit aici.

- Să-i spui că-i sărut mâna dreaptă și să se roage pentru mine, cum mă rog eu în fiecare seară și dimineață: Ioanichie, Veniamin, Paisie și Cleopa.

- Mă pomeniți? Mulțumim, bogdaproste că ne pomeniți la rugăciune!

- Nu pot altfel, părinte.

- Bogdaproste!

- Ca să spun drept, îmi sunteți dragi. Vă iubesc pentru că slujiți Biserica lui Hristos și mângâiați lumea care vine acolo.
- Și noi vă iubim. Vă știm de 30 de ani.

DE VORBĂ CU UN GRUP DE PREOȚI

- Binecuvântați, Părinte Dumitru! Sunteți bolnav?
- Nu-i prima dată. Până acum am căzut de trei ori.
- Nu-i din cauza lipsei de aer?
- Nu. Stau cu ușa deschisă până la zece, unsprezece noaptea. Am aer. Nu pot să spun. Sunt anemic, spune doctorul. Sunt nehrănit...
- Ce slujbă ați făcut astăzi, Părinte Dumitre?
- Utrenia. Sfântul Maslu nu-l fac singur.
- Dar Utrenia o puteți face?
- O fac. Și apoi acatistul Sfântului Mina, sfântul zilei. Puțin îi destul. Era plin de oameni aici pe sală și pe cealaltă sală. O săptămână nu am putut face slujbă. Nu puteam vorbi. Și așa vorbesc peltic. Am căzut în casă.
- Duminica mai puteți merge la biserică sau slujiți acasă?
- Nu, nu sunt în stare. Ce pot face acasă. Mă duceam la biserică. La Biserica Sfântului Dumitru, a lui Petru Rareș. Dar acum nu sunt în stare, decât până la poartă. Aici în Hârlău sunt trei biserici cu trei preoți. Două biserici sunt voievodale. Una este a lui Ștefan cel Mare și alta a lui Petru Rareș. A treia este la cimitir.
- Dar se slujește și la cea a lui Ștefan cel Mare?
- Se face acum slujbă și acolo.
- Unde vă duceți la slujbă și la împărtășit când vă puteați duce?
- Mă duceam totdeauna pe rând și erau preoții foarte binevoitori și mă primeau, deși mult timp mi s-a interzis să intru în Sfântul Altar. Și la preoții vecini a dat poruncă aspră să nu mă primească în Altar. Și nu m-au primit. Mi-au zis: „Părinte, stai în biserică. În Altar nu te putem primi, că avem poruncă de la Înalt Prea Sfințitul”. Probabil că se temea să nu stric bunele raporturi dintre Biserică și stat.
- A mai venit și securitatea pe capul meu. M-au lăsat cu domiciliu obligatoriu până la 22 decembrie 1989!
- Ați avut domiciliu obligatoriu aici?

- Tot timpul.
- Vă mai controlau și prin casă sau numai la poartă?
- Aveam un maior de securitate care era zilnic la mine. Femeile care veneau le mai întreba la poartă, le mai fugărea. Veneau, săracii. Veneau.
- Și-n scrisori vi se umbla?
- Toate mi le cenzurau. Și cei de la Iași mă înjurau și mă băteau. Nu erau creștini. Asta de la Hârlău se purta frumos și politicos. Își făcea rapoartele regulat, dar ce scria acolo, numai el știa. Într-o seară, după revoluție, mi-a arătat dosarele. Sunt declarații de la cunoscuți și localnici. Dar i-am iertat pe toți! Mă rog pentru ei ca Dumnezeu să nu le socotească păcatul acesta!
- Bine că i-ați iertat! Mă bucur. Ei au îndrăznit să-și ceară iertare în ultimii ani?
- Nu. I-am iertat fără să îndrăznească. Trebuia să-și ceară. Dar n-au cerut. Eu le-am spus, când i-am întâlnit: „V-am iertat pe toți, fraților, și Dumnezeu să vă ierte!”
- Citeați molitfele Sfântului Vasile aici în casă la credincioși?
- Nu aici. În paraclisul de alături. Aici nu îndrăzneam. Acolo sunt icoane, este aranjat. Ca un paraclis. Merg cu dumneavoastră și vă arăt. Merită.
- Stați liniștit și vă odihniți, Părinte Dumitru.
- Pot vorbi mai ușor dacă stau așa întins.
- Parcă ne-ați spus că în noaptea aceea, de 21-22 decembrie, 1989, s-au ascuns securiștii aici la sfinția voastră.
- Au venit dimineața pe la orele patru. Era colonelul de la Iași și cu doi maiori, care erau evrei. Aceia m-au persecutat cel mai tare. Da. Au stat de vorbă cu mine și și-au cerut iertare de la mine! I-am iertat, cu adevărat! Îmi ziceau: „Părinte, ne-am făcut datoria! Nu te-am bătut, nu te-am omorât!” Dar mă bătuseră destul!
- Mulțumesc lui Dumnezeu pentru toate! El m-a întărit să pot răbda și să ajung cu conștiința nepătată până astăzi! Apoi le-am dat ceva de mâncare și s-au dus la un preot în alt sat, prigonit ca și mine, și nu știu ce s-a mai întâmplat. Voiau să fugă peste Prut. Fugeau undeva și oamenii i-au prins!
- Mă-ntreb ce-or fi făcut cu dânșii?
- Mai știi! Sunt liberi acum, au servicii sau or fi deputați pe undeva! Și-au făcut datoria după concepția lor. Eu sunt mulțumit. Cum să spun, părinților, eu mulțumesc lui Dumnezeu că am intrat în încercările acestea cu fruntea sus și am ieșit cu conștiința curată, cu fruntea sus! N-am nimic pe

conștiință, decât păcatele mele personale. Acum m-am spovedit de două zile la un preot tânăr de aici, curat la suflet. Foarte curat. Avem niște preoți aici la Hârlău, ca niște sfinți de curați și activi!

- Mă bucur, mă bucur!

- Foarte frumoși, curați, umblă frumos îmbrăcați, în ținută preotească și foarte civilizați...

- Deci, aveți preoți buni aici.

- Foarte buni, părinților! Nu buni, ci foarte buni! Suntem bucuroși de ei, încântați. Și toți sunt tineri. Toți au făcut seminarul la Neamț și după aceea au făcut teologia; sunt buni.

- Acesta-i lucru mare.

- N-ai ce-i cere omului. Sunt veșnic în biserică: luna, miercurea, vinerea. Frumos. Se duc fără mofturi, n-au prețuri; cât îi dă omul, atât. Sunt mulțumiți, zic bogdaproste. Cred că și eu i-am influențat un pic. Toți au venit pe aici și au văzut ce fac eu.

- Credeți că ar fi bine să citesc molitfele Sfântului Ioan Gură de Aur sau ale Sfântului Vasile cel Mare?

- Dacă nu te ispitești în trup, sunt bune foarte. Eu le citesc pe amândouă. Eu am făcut greșeala că m-am hirotonit la 31 de ani, părinților. Și în prima zi în care am fost hirotonit preot am citit molitfele Sfântului Vasile într-o biserică eparhială, unde am fost hirotonit, la Cernăuți. La toți oamenii care au rămas la urmă le-am citit molitfele Sfântului Vasile. Era prima mea zi de preoție.

- Ați avut ispite mari pentru asta, că le citeați?

- Nu, că am intrat în război peste o săptămână. Nu m-am mai întors înapoi, decât la 60 de ani. N-am avut nici o ispită. Cel mai curat am fost când am fost în război, în pușcărie și-n lagăr. Curat! Mă spovedeam la alt preot. N-aveam împărtășanie, până am făcut rost de împărtășanie. Mă simțeam înger în trup. Sigur că era o mândrie! Eram tânăr. Nu-mi dădeam seama. Dar, asta-i adevărul. Doamne, iartă-mă! Nu aveam ispite. Deloc. N-avea nimeni. Atât eram de slabi și de nemâncați și chinuiți și bătuți. Asta-i viața!

Părintele de la Iași nu vă spune lucrurile acestea că și el este ispitit. Știu că-i ispitit, chiar dacă nu mi-ar spune-o. Și nici nu se poate altfel. Câtă golătate nu vede el la Mitropolie, vara? Intră toate dezbrăcate. Este?

- Da, așa este.

- Sigur că femeia trebuie să fie frumoasă. Că dacă noi ne-am lua după părinții monahi și am intra toți în mănăstire, s-ar termina viața pe pământ într-o

generație. Ori Dumnezeu a zis: *Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul.* Chiar dacă suntem prea mulți tot trebuie să ne înmulțim, până când se va arăta Sfânta Cruce pe cer! Asta-i ultimul semn înainte de sfârșitul lumii. Dar întâi trebuie să se boteze marea majoritate a evreilor.

Dacă ai terminat Epicleza, așează-te în genunchi și citește rugăciunea din liturghier. Citește-o puțin mai tare, să se audă în biserică. Este frumoasă. Și atunci fuge Satana. Am văzut. Mi se pare că ți-am povestit. Era o seară așa de frumoasă la Sihăstria. Era toamnă! Și la strana stângă cântau toți ucenicii, îmbrăcați cu niște halate cam ponosite, dar toți parcă aveau uniformă, cântau dumnezeiește răspunsurile liturgice, cu ochii la altar, cu ochii la strana Maicii Domnului. Nu erau prea mulți. Era într-o zi de lucru. Și așa de bine mă simțeam! Apoi am intrat direct la Sfânta Liturghie.

- Părinte Dumitru, un student teolog care are un grav impediment canonic poate să fie hirotonit preot?

- Este o problemă... Să se mărturisească la un arhiereu. Eu doresc mântuirea lui. Nu doresc să fie preot! Însă ce suntem noi ca să oprim harul lui Dumnezeu? Asta-i întotdeauna. Dacă are păcate grele, nu intră la preoție. Orice candidat la preoție este obligat să facă o spovedanie generală înainte de hirotonie. Și duhovnicul îi dă sau nu voie.

În cazuri grave trebuie să se ducă cu patrafirul pe gât și să-i spună direct ierarhului, impedimentele canonice ale candidaților de preoție. În orice caz, sunt impedimente. Eu sunt preot, deci sunt delegatul unui arhiereu. Nouă nu ne aparține în totalitate harul. Noi suntem delegații unui episcop.

- Dar dacă ținem cont de Canoane și de tot ce are Ortodoxia până acum, poate arhiereul să ridice asemenea impedimente grave și să hirotonească preot un candidat nevrednic?

- Nu poate. Canoanele sunt stabilite în Sinoade locale și chiar ecumenice. Nu poate. Dar, se întâmplă următorul lucru. Matale mi se pare că ești încă student! Părinte, se pune problema cam de 100 de ani pentru modificarea Canoanelor Bisericii. Se pune mai ales în Biserica greacă, zic că n-ar mai fi de actualitate; că unele nu se mai potrivesc cu societatea de astăzi. Se pune. Și la viitorul Sinod panortodox vor trece prin filiera acelui Sinod și Canoanele toate, și portul clericilor și alte reguli ale Bisericii Ortodoxe. Cum să-ți spun eu, părinte. O să fie un fel de apropiere de concepțiile catolice! Nu-s bune, dar așa o să fie!

- Bine, dar acele hotărâri vor trebui ascultate și respectate de ortodocși. Nu?

- Întâi trebuie să fie date de unanimitatea ortodoxă. Canoanele merg cum merg și dogmele, prin același vot al Sinodului panortodox. Odată aprobate, ele sunt obligatorii pentru întreaga Biserică Ortodoxă. Nu cred să fie o schimbare prea mare. Sunt prea bune Canoanele Bisericii!

- Probabil se vor schimba și canoanele referitoare la hirotonie?

- Nu cred să îndrăznească. Asta ține de un Sinod general.

- Până atunci, păstrăm Canoanele pe care le avem!

- Păstrăm, că-s bune Canoanele. N-au căzut în desuetudine. Câteva trebuie schimbate numai, că nu mai sunt la zi ca moravuri, nu ca impedimente.

Canoanele toate sunt valabile și astăzi. Există o carte, o lucrare de doctorat foarte bună, normativă în acest sens, scrisă de preotul C. Dron, doctor în Teologie și în Drept, cu studii la Paris, iar doctoratul și l-a făcut la București, cu titlul **Valabilitatea Canoanelor**. El nu numai că a publicat această teză de doctorat, dar ia pe rând, pe probleme, toate Canoanele. A fost ca un fel de consilier patriarhal. Erau trei care conduceau problemele întregii Biserici. El era un fel de supraveghetor, pe țară cu aplicarea Canoanelor. Foarte bun. Nu exclude nici un canon.

- Dacă un candidat la preoție, cu impedimente canonice, este pus între ascultarea de duhovnic și ascultarea de episcop și vrea mântuire, de cine trebuie să asculte? De ierarh sau de duhovnic și de conștiință?

- De duhovnic. Ierarhul poate să greșească. Și duhovnicul poate să greșească, dar mai puțin. Episcopul, cum este cazul unui tânăr fără experiență, fără practică și având toată puterea ierarhică, zice: „Du-te, frate, să te faci preot”, fără să intre să judece problema lui. Merge așa o vorbă, pe care o știu și eu de când m-a hirotonit. Iartă-mă! Eu am fost foarte curat la viața mea... Foarte curat... Iartă-mă! Și știu cum m-am spovedit două ore la Mitropolia din Cernăuți, la un duhovnic jumătate rus, jumătate român, dar bun, foarte bun. Două ore m-am spovedit. Am vorbit cu el toate problemele mele. Nu erau probleme grave, dar erau probleme care trebuiau puse la punct. A fost mai mult o conversație.

Poate v-am spus odată că Părintele Cleopa m-a spovedit o noapte și jumătate de zi, dar n-am terminat spovedania! Am discutat toate problemele și am uitat că trebuie să mă spovedesc. Am plecat nespovedit. Așa mi s-a întâmplat cu acel canonic de la Mitropolia din Cernăuți, care nu era un călugăr oarecare, ci un doctor în Teologie. Aceia aveau altă școală. Școală nemțească. Învățau mult. Erau doctori în teologie, de la Cernăuți, care știau să pună probleme. Și acum îl pomenesc. Și acum. Și toată lumea care a trecut prin hirotonie pe acolo, a rămas cu amintirea unui călugăr sfânt.

- Se mai obișnuiește a se citi de episcopi rugăciunea de dezlegare la credincioși, când se face liturghie arhierască. Poate fi considerată aceasta spovedanie?

- Nu-i spovedanie, părinte, chiar dacă spui că: "acestea toate le-am făcut...".

- Spovedania este să-ți pună duhovnicul amândouă mâinile pe cap și să spună formula de dezlegare!

- Unii spun că-i jumătate de spovedanie, dar nicăieri nu scrie asta. Este o înșiruire foarte corectă și foarte complexă a tuturor păcatelor. Mai sunt și care nu sunt spuse acolo. Eu cunosc molitfelnicul Mitropolitului Petru Movilă, ediția de la Kiev, care cuprinde și alte păcate. Acelea sunt rugăciuni în care sunt adăugate și alte păcate.

- Le aveți cumva scrise pe undeva?

- Numai Academia Română le are. Acolo se găsește acum Molitfelnicul cel Mare al Mitropolitului Petru Movilă.

- Mi-ați spus odată, când am fost astă-iarnă, o rugăciune de dezlegare foarte frumoasă din molitfelnicul lui Petru Movilă. Vă rugăm să ne citiți această dezlegare.

- Stați în genunchi, să vă citesc dezlegarea!

Domnului să ne rugăm,

„Doamne, dacă asupra robilor Tăi, părinților și fraților ce sunt de față, mai stăruie vreun blestem ori afurisenie, cu care ei singuri s-au jurat, s-au blestemat, s-au afurisit, s-au dat necuratului singuri sau un alt monah sau credincios, din subordine sau din aceeași slujire, ori cumva părinții lui, socrii, bunicii, neamurile, dar, mai ales, străinii l-au jurat, l-au blestemat și l-au afurisit; ori cumva casa părintească este așezată pe loc jurat, blestemat sau afurisit; sau dacă a lucrat, a dormit, a mâncat, prin instituții publice, prin mănăstiri, pe câmpuri, prin vie, prin livezi, prin păduri, pe la schituri, prin orașe, prin gări și autogări, prin hoteluri și restaurante, prin piețe publice, prin magazine după cumpărături și s-a lipit vreo scârbă și afurisenie de ei, de părinți, de copii și de casa lor; ori cumva fără să știe în viață, au mâncat sau au băut ceva spurcat, otrăvit, descântat sau fermecat; sau poate anume li s-au dat în mâncare sau în băutură, li s-au aruncat în ogradă sau în casă, s-au atins de trupul lor și de hainele lor și de lucrurile lor, de cărți, de uneltele cu care lucrează; poate că s-au atins de lucruri vrăjite, descântate sau fermecate și au venit peste dânșii în decursul anilor tot felul de întâmplări

grele și patimi și boli și amărăciuni de care nu este scutit nici un pământean.

Tu, Stăpâne Doamne, sfărâmă toată această lucrătură diavolească și omenească, trimite tot răul în locuri pustii și neumblate, iar pe robii Tăi, dezlegându-i prin mine nevrednicul și păcătosul preotul Tău, Dimitrie, de sub puterea a tot blestemul, mai ales a blestemelor părintești, înconjură-i din ceasul rugăciunii noastre, cu îngeri de lumină care să-i păzească și ziua și noaptea împotriva răutăților omenești și diavolești.

Dă-le, Doamne, bun spor și ajutor în muncă; dă-le, Doamne, din roadele și din grăsimea pământului și umple casa lor de bunătăți, ca să aibă cu ce trăi, ba chiar, să ajute pe cei mai săraci decât ei. Dă-le, Doamne, viață creștinească și fără prihană și dă-le locul la masa vieții care li se cuvine. Că Tu ești Cel ce dezlegi pe cei legați, nădejdea celor deznădăjduiți, odihna celor osteniți și Ție mărire Îți înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și-n vecii vecilor, Amin!

Domnului să ne rugăm,

Depărtează, Doamne, orice lucrare diavolească, orice patimă, orice bubă, orice rană, orice durere de la robii Tăi, răul scoate-l din sufletele și din trupurile lor, și anume: din cap, din creieri, din nervi, din ochi, din gură, din urechi, din gât, din brațe, din spate, din piept, din inimă, din plămâni, din stomac, din ficat, din intestine, din măruntaie, din rărunchi, din picioare, din oase, din mușchi, din sânge, din degete, și din toate măduarele și fă-i sănătoși și ține-i sănătoși și harnici și cuminți. Dă-le, Doamne, bun spor și ajutor în duhovnicie și în munca pe care o duc acolo, în biserica și locul în care I-ai rânduit.

Dă-le din roua cerului, din grăsimea pământului ca să aibă cu ce trăi și să împrăștie la alții cu amândouă mâinile. Depărtează, Doamne, boala și suferința din cap și din tot trupul și fă-i sănătoși la minte, la trup și la suflet, să poată îndruma poporul ce vine și-i întreabă. Îndeamnă-i, Doamne, la o viață lină și fără prihană, că-i nevoie în lume și de stele, nu numai de întunericul nopților păgâne; pentru că robii Tăi aceștia sunt pecetluiți și botezați în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

Și când vine vremea nopții, dă-le, Doamne, îmbăierea sufletească de la miezul nopții, la rugăciunea cea mai sfântă pe care o poate face un creștin, noaptea. Dă-le, Doamne, rugăciunea inimii în care să fie egală gura cu participarea inimii. Dă-le, Doamne, bune sfaturi pentru îndrumarea penitenților care li se adresează să nu-i refuze nici pe cei avuți, nici pe săraci, nici

pe cei deștepți, nici pe cei proști, că duhovnicul, după legea lui Dumnezeu, este al tuturor și n-are voie să-i refuze. Omul care zice: "Părinte, am venit să mă spovedesc", trebuie să-l primești. Depărtează, Doamne, de la dânșii bolile dimineții, toate răutățile și ispitele trupești care sunt legate de viața preoților. Ferește-i, Doamne, de ispita trupului, care este cea mai gravă ispită care lovește pe oamenii singuratici. Fă, Doamne, ca nici o clipă din viața lor să nu fie părăsiți de îngerul de lumină și îndepărtează de la ei și de la viața lor, ispitele satanei, care sunt mai multe și năvălesc mai tare și lovesc în mănăstiri și în călugări, mai mult decât în restul lumii.

Că Tu ești Cel ce dezlegi pe cei legați, nădejdea celor deznădăjduiți, odihna celor osteniți și Ție mărire înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Harul Domnului nostru Iisus Hristos, cel dat Sfînților Săi ucenici și Apostoli, zicând: *Pe bolnavi veți pune mâinile si bine le va fi lor*, acest har care lucrează puternic prin mine, nevrednicul preot al lui Dumnezeu, Dimitrie, să vă facă sănătoși, capabili de muncă duhovnicească pe voi, și mâinile voastre să devină mâini sfinte pe capetele bolnavilor, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

DE VORBĂ CU UN GRUP DE STUDENȚI

- Părinte noi am avut martiri?
- Noi nu avem martiri, ca la ruși.
- N-avem ca la ei?
- Numai acolo la Oranki sunt 11000 de călugări și preoți împușcați!
- Dar în toată Siberia aceea!
- Sau în toată Siberia și Rusia! Dar eu asta am văzut și am pipăit.
- Deci sfinția voastră l-ați aranjat pe acel arhiereu sfânt de la Oranki?
- Fraților, eu dau mărturie că nu era putred omul; când s-o putea să-l dezgropați și să-l aduceți în biserică.
- Este sfânt!
- Este sfânt, absolut sfânt! Că l-au împușcat, pentru Hristos!
- Unde era lovit? Se cunoștea pe undeva urma de glonte?
- În frunte! Au fost puși în rând și au tras cu mitraliere în ei. Nu puteau uide cu pistolul 11000 de oameni. Au tras cu mitralierele în ei!
- Da, aveți dreptate.

- Ai pus două-trei mitraliere în bătaie și gata i-ai secerat pe toți. Eu am fost militar în armată și știu cum se seceră oamenii. Ferească Dumnezeu. Ne-am îngrozit toți, când am început a săpa acolo și i-am astupat la loc...

- Dar ați spus că ați strămutat moaștele acelui arhiereu sfânt și le-ați îngropat lângă o fântână, un izbuc din curtea Mănăstirii Oranki.

- O fântână care izbucnește apa, dar nu la oricine. Eu mă duceam acolo și după ce făceam cruce, se tulbura apa și sărea în sus. Altul se ducea, și nimic! Minunea lui Dumnezeu! Vă rog să mă iertați!

- Și acolo ați așezat moaștele?

- Da. Eu le-am dat la doi tineri ruși toate datele și o schiță cu incinta Mănăstirii Oranki, unde este izbucul, adică fântâna și locul unde am îngropat moaștele arhiereului și locul unde sunt îngropați cei 11000 de călugări. Ei s-au dus acolo să afle moaștele, dar nu le-au dat voie să sape șanțul. Mănăstirea Oranki au făcut-o închisoare de femei acum. Mi-au spus cei doi tineri că acolo ar fi fost și o alunecare de teren și a acoperit o grămadă de oseminte. Nu le-a dat voie să se apropie și cine știe cât o să mai treacă până când vor putea să sape.

Acolo am găsit pe acel arhiereu care nu era putred, și, la porunca comandantului lagărului Oranki, l-am scos dintre trupurile celor 11000 de călugări împușcați și l-am așezat în aceeași poziție lângă fântâna aceea. Eu cu mâna mea l-am așezat, i-am făcut din nou un scaun de stejar și groapă, am făcut și o rugăciune și i-am pus o cruce la cap.

- L-ați așezat pe scăunaș?

- Pe scăunaș. L-am așezat frumos ca să stea drept. I-am făcut o carcasă de scândură de stejar și apoi am pus pământ. Nu l-am așezat așa aiurea.

- Mai avea carne pe el?

- Tot. Absolut tot! Era întreg, parcă atunci murise. Un adevărat sfânt al Bisericii lui Hristos!

- Ce v-a impresionat mai mult pe front?

- Răniții și oamenii din spatele frontului care cereau să-i botez.

- Bieții oameni! Doamne, Doamne!

- Să-i fi văzut pe ostași cu piepturile goale, cum veneau la împărțășit și mergeau imediat în front! Săracii soldați nu știau dacă scapă sau nu cu viață.

- Nu v-am întrebat, cum procedați cu cei răniți grav? Este o lege internațională de salvare și protejare a răniților pe front?

- Era la fiecare regiment o companie sanitară, cu un doctor sau mai mulți, care se ocupau de răniți. Chiar în timpul bătăliei intrau și îi luau pe răniții care mai gemeau.

- Morții pe front îi îngropați cu preot sau nu?

- La morți se puneau steag alb. Puneau rușii steag alb. Ei își luau morții lor, noi pe ai noștri. Este lege internațională în acest sens.

- Întâi ne omorâm ca dușmani și pe urmă ne îngropăm ca frați? Războiul între creștini este o crimă împotriva lui Hristos!

- Ce să facem? Așa-i la război! Dar nu rămânea nici unul neînmormântat.

- Făceți slujbă cu parastas?

- Cu parastas, mai pe scurt.

- Puneți morții în groapă comună?

- Am avut și în groapă comună, dar toți erau așezați frumos, la linie.

- Cimitirele românești din Răsărit se mai păstrează acum?

- Când m-am întors din Rusia, am văzut la Odesa două cimitire românești. Erau bine îngrijite, cu cruci frumos aranjate. Eu le-am sfințit când am fost pe front la Odesa și tot eu le-am părăsit când am plecat la Stalingrad.

- Ați botezat mulți ruși în urma frontului?

- Da. Care știau că nu sunt botezați. Ei veneau la comandantul regimentului sau al diviziei și întrebau dacă este preot pravoslavnic. De multe ori au apărut și niște preoți catolici, dar i-au refuzat. Eu singur spuneam că sunt preot. Purtaam și atunci barbă. Eram cum este un preot, dar aveam și uniformă cachi militară, ca orice militar. Mă primeau rușii cu mare dragoste, dar se uita cum te-ai uita la o arătare străină. Ei nu mai văzuseră preot. Erau curioși și dădeau roată în jurul meu și se uita în părți să vadă cum arată un preot ortodox!

- Erau sălbăticiți din cauza persecuției ateiste.

- Mă și jenam de ei. După ce îi botezam, îi spovedeam și îi împărtășeam.

- Dar știați limba rusă?

- Am învățat formula. Știam puțin. În rest slujeam în românește. Dar formula o știu și astăzi destul de bine. Ei ziceau Crezul în rusește. Unul dintre ei spunea tare, iar ceilalți repetau. Nu erau răi. Erau sălbăticiți că nu avuseseră preoți deloc. Am întâlnit totuși câțiva preoți bătrâni cu care am slujit împreună. Erau chiori, fără o mână, bătuți, ieșiți din pușcării! La noi a fost un regim mai ușor.

- Au fost persecuții mari la ei față de cele de la noi!

- Lagărele noastre au fost tot de ruși și de unguri inventate!

- Am înțeles că au luat și model chinezesc, cum să-i bată pe cei din închisori.

- Îi băteau cu parul. Ce să mai ia model chinezesc! Dădeau cu parul! Scribe domnul Gabriel Țepelea despre aceasta într-o carte: „Eram cu preotul Dumitru Bejan într-o celulă la Jilava și a venit Maromete cu zece milițieni și ne-au bătut pe toți. Au venit cu o masă specială pentru bătaie și doi milițieni cu parii. Ne băteau până ne frângeau în bătaie. Toți orăcăiam și strigam, că ne durea. Pe preotul Bejan l-au lăsat la urmă. Și s-a așezat el frumos, singur și-a dat pantalonii jos și s-a așezat pe masa aceea de bătaie". Și zice Țepelea: „L-au bătut așa de tare, dar el nici nu gemea. Nu gemea de loc! Noi strigam toți: « Țipă, părinte, că te omoară!»"

Eu mă uitam la dânșii și zâmbeam. Nu am simțit nimic. Nici o vânătaie nu am avut pe corp. Dădeau milițienii până oboseau și eu n-am avut nimic, cu ajutorul Celui de sus.

- V-a întărit Dumnezeu!

- A scris Gabriel Țepelea, nu eu. El povestește cazul acesta al meu.

- Numai la Jilava v-au bătut?

- Unde nu ne-au bătut! Ne-au bătut peste tot. Dar aici v-am dat acest exemplu. Parcă dădeau în altul. Parcă bâta se oprea la o distanță oarecare de mine. Iar Maromete, șeful pușcăriei, striga: „Ivănică, dă-i! Omoară-l, că ăsta-i catolnic!" Și eu strigam: „Nu-s catolnic, sunt ortodox!" „Ba, catolnic ești, că nu zici nimic!" Dar eu ce să zic, dacă nu mă durea?

- Catolnic?

- Ce să ceri de la el. Maromete era cu patru clase. Comandantul închisorii de la Jilava!

- Dar și la Aiud ați fost bătut?

- La Aiud era bătaie o dată pe săptămână, organizat!

- Și cum, îi băteau pe toți?

- Intrau în celulă, te puneau pe masa aceea, și-ți dădeau cât credeau ei de cuviință.

- Cu ce băteau?

- Aveau niște bâte ca niște melesteie lungi, de cauciuc bățos. Nu era chiar așa de îngrozitor! Cel puțin eu n-am strănutat, cât am fost în Rusia. Nu am strănutat. Cât am fost în pușcăriile românești n-am fost bolnav deloc. Acum am răcit.

- V-a păzit Dumnezeu de toate! Aceasta v-a fost crucea vieții pământești, suferința și bucuria în Hristos!

- M-a păzit. N-am avut nimic, fraților! Am trecut prin pușcărie, cum ar trece gășca pe apa sâmbetei. Dumnezeu m-a salvat. Am simțit, fraților, pe umăr, o mână care mă apăsa!

- Acesta este harul Duhului Sfânt. Vă iubește Dumnezeu, Părinte Dumitru!

- O spun la vârsta mea; o spun conștient.

- O mână dumnezeiască v-a ocrotit.

- A fost cu mine îngerul, cred. Dumnezeu nu avea să vină pentru un singur preot păcătos ca să-l salveze! Știa Dumnezeu, prin pronia Lui, că de viața Preotului Dumitru Bejan aveau să depindă zeci de mii de alte vieți. Fiecare are un înger păzitor. Am trecut foarte ușor prin pușcărie. Foarte ușor. Am suferit exact ca și ceilalți. Poate am stat mai mult la zarcă, dar nu am simțit suferința. Este foarte greu de crezut lucrul acesta. Am mai spus și la alții, este foarte greu de admis!

- Alții foarte greu au suportat pușcăria.

- Eu am scris o carte*. O să se tipărească. Nu-ți vine să crezi, dar așa a fost. Eu am plutit pe deasupra lucrurilor! Este o minune a lui Dumnezeu!

- El face milă cu cei ce-și duc cu răbdare crucea vieții!

- Fără Dumnezeu nu putem face nimic!

* Vezi, Vifornița cea mare", Ed. Tehnică, București, 1996, pag. 70

DE VORBĂ CU CÂȚIVA INTELECTUALI

- Ce ne spuneți despre semnele sfârșitului lumii?

- Unul dintre semnele sfârșitului lumii este și creștinarea evreilor. Penultimul semn.

- O să fie înainte de venire?

- Înainte. Este al 11-lea semn. Iar al 12-lea, și ultimul, este semnul Fiului Omului, adică Sfânta Cruce, ce se va arăta pe cer un an și jumătate. Acestea sunt semnele premergătoare venirii lui Hristos. Nu războaiele, nu calamitățile. Acestea sunt de 2000 de ani și nu a venit sfârșitul! Eu îmi aduc aminte că, făcând istoria cu Iorga, el ne spunea și țin bine minte lucrul acesta.

- L-ați avut mult timp pe Iorga profesor?

- Nu numai eu. Toți care făceau Istoria. Ne spunea: „Domnilor studenți, la anul 1000 a ieșit, așa, un zvon prin lumea creștină, mai ales în Apus, care era creștinat puternic pe vremea aceea, că în anul acela, la Crăciun, vine Iisus Hristos pe pământ. Și ce au făcut oamenii? Au vândut ogoare, case; s-au îmbrăcat în cămăși albe și s-au suit pe dealuri, să fie mai aproape de

Mântuitorul când vine. Și nu a venit. Nici de Crăciun, nici de Anul Nou. Nu a venit până astăzi. Dar oamenii și-au pierdut averile. Cei șmecheri le-au cumpărat averile, cu forme în toată regula și ceilalți cu cămăși albe, au sărăcit. Așa a fost. Să fiți atenți - spunea Iorga - că în anul 2000 va fi din nou o proorocie cu venirea Mântuitorului, tot la Crăciun!" Apoi zicea: „Uite, dvs. sunteți cel puțin o sută de teologi care faceți Istoria". Printre aceștia eram și eu. Mă avea de bun, fiindcă Nicolae Iorga venea la Hârlău în fiecare vară și stătea la un preot, Constantinescu. Eu mă duceam acolo și-i mai duceam câte una, alta; ba niște unt, ba niște smântână. Ce să fac? Era profesorul meu!

- Venea la Hârlău să se recreeze!

- Da, era neam cu preotul și venea. Stătea mult aici la Hârlău, chiar la biserica lui Ștefan cel Mare. Și eram în bune relații. Sigur, păstram distanța, că Iorga era, la ora aceea, cel mai puternic român, mai mult decât regele!

- Mai mult decât regele?

- Era numit „Apostolul Neamului". Avea conștiința aceasta că este foarte puternic ca intelectual. Și era, părinților. Când începea să vorbească rămâneai tablou, adică nu simțeai că a trecut o oră, două sau trei.

- Te captiva!

- Nici nu-ți dădeai seama că trăiești pe pământ! Veneau ceilalți profesori care aveau oră după el cu mapa sub braț și el le făcea semn: „Numai puțin". Și mai dura o oră și iar mai venea altul și tot așa. Nu se putea să-l întrerupi. Iar când se ducea la radio, se închidea pe dinăuntru și spunea ce avea de spus. Până nu termina, nu ieșea. Era suspendat tot ce urma; muzică și tot ce se mai dădea la radio. Stătea singur în fața aparatului, se plimba și vorbea. Strașnic, părinte! Iar când au luat rușii Basarabia, a vorbit o lună de zile, în fiecare seară, la radio, despre drepturile românilor asupra Basarabiei și Bucovinei!

- Fără documente, fără însemnări?

- Nu. Ce-i trebuiau lui însemnări?

- I-a dat Dumnezeu mare înțelepciune.

- El nu avea nici o însemnare. Dar spunea așa: „Căutați în volumul cutare, aliniatul cutare, pagina cutare!" Îți spunea și rândul și virgula din document, român sau străin. Uneori zicea: „Căutați la Academie, unde este raftul cutare, este documentul cutare, căutați la rândul cutare din document și găsiți ce vă spun eu!" Așa ne spunea uneori.

Avea o memorie teribilă. Vedeți? Știa și locul și pagina. Când a împlinit 40 de ani și-a făcut o listă a cărților tipărite: 1200 de cărți tipărite și peste 25000 de articole!

- A fost un titan al lumii, în ce privește Istoria!

- A fost un fenomen. Era conștient că este un fenomen. Pe el îl atacau băieții mai tineri, care totuși știau ceva, dar nu ca dânsul. Ca dânsul nu știau. Și totdeauna s-a luat la trântă cu dâșii, dar sigur că-i biruia.

Odată l-am întrebat pe Crainic - căci era o dispută între Iorga și Daicovici -, care îmi era profesor la Istoria literaturii religioase de la Teologie. Bun, foarte bun era Nichifor Crainic. Era o dispută și între Iorga și Daicovici, profesor de Istoria României la Cluj. Apăruse un volum de istorie română a lui Daicovici, care era bun profesor, dar pe măsura catedrei lui de la Cluj. Și greșise în câteva locuri, iar Iorga i-a atras atenția: „Uite, aici ai greșit; sunt erori!” Dar Daicovici s-a supărat.

Eu i-am întrebat pe Crainic și pe Tudor Popescu, profesor de Istorie, și le-am zis: „Care are dreptate, domnilor profesori?” Și au zis: „Ce mai întrebi? Iorga! El nu poate greși! El a greșit politic, dar în ce a publicat nu a greșit”.

- La istorie era as mondial!

- Nu se putea lua cineva nici în străinătate la trântă cu el!

- Cu religia, cu viața religioasă cum stătea?

- Toți copiii îi erau botezați și cununați și se duceau la biserică regulat! A avut cinci copii.

- Îi mai trăiește cineva?

- Are o fată măritată cu un conte în Italia, care trăiește. De asemenea, nora, o bună pictoriță, și un băiat inginer, care lucra la Malaxa, încă trăiesc. Eu, dacă am fost mereu la dânsul, știu. Am fost de atâtea ori în casă la el. Iorga lucra în fiecare zi, când avea timp, cu patru secretare stenodactilografe. Cu patru secretare lucra! Îți închipui? Noi îl avem pe Origen, tot așa. L-am putea compara cu Origen, așa, ca geniu intelectual.

Iorga lucra cu patru tehnicieni odată, care din zbor îi prindeau fraza. Nu dovedeau să scrie. Scria patru cărți odată sau patru articole odată. Sunt încântat că i-am fost elev. Mai ales că și licența am avut-o la dânsul. Și scrie pe licență: „Iată un ucenic de-al meu care o să facă treabă bună aici!” N-am făcut nimic!

- N-ați făcut nimic?

- Nu am avut când!

- V-ați dus pe front. Dar teza de licență o mai aveți?

- Trebuie să fie pe la o nepoată. Și cea de teologie o mai am. Este publicată în revista Bisericii Ortodoxe. Toate sunt publicate. Dacă îți dădea Iorga aviz de publicare, cum să nu se publice, părinte? El le citea. Avea timp să le citească.

- Cred că și la citit avea viteză.

- Avea viteză. Și eu am început acum a citi foarte repede câte o carte. Prind ideea din mers. Este foarte obositor, dar mai pot! Era un fenomen, părinte. Păcat că l-au împușcat dușmanii din invidie și motive politice.

- Credeți că legionarii l-au decapitat, sau unii necunoscuți?

- Nu, nu. Trei legionari macedoneni!

- Da? Dar de ce s-a dat regele cu dâșii? De ce a fost de acord oare regele cu această crimă oribilă?

- Asta se poate explica. Dar Iorga trebuia păstrat! Iorga trebuia să fie cu mine în pușcărie, sub comuniști, dar nu împușcat de legionari! Ajungea în mod sigur în pușcărie, pentru că nu-l răbdau rușii!... A fost o crimă, care nu se poate uita în istorie! Am fost la înmormântarea lui și tare am plâns...

- Am auzit că nu se mai cunoștea capul.

- Era sfărâmat!

- Unde este îngropat acum?

- La cimitirul din orașul Vălenii de Munte. Festivitatea de înmormântare i-au făcut-o în București, după aceea l-au dus cu mașina și l-au îngropat acolo.

- Ați spus că Iorga a greșit politic. Care este greșeala lui politică cea mai mare? Că s-a dat cu regele?

- Nu. Uite, așa a fost: A fost un consiliu de coroană și i se cerea regelui, de către englezi, să desființeze Mișcarea Legionară și să formeze el o dictatură fără legionari, fără cuziști și fără țărâniști. Dictatura regală s-a format și, la cererea englezilor, care erau filo-evrei, i-au cerut să-i împuște. În acel timp Corneliu Zelea Codreanu, împreună cu 13 dintre șefii Mișcării Legionare, erau în închisoare la Râmnicu Sărat. Regele Carol a trimis acolo Siguranța Statului să-i aducă la București. Noaptea i-au suit într-un autobuz și i-au legat cu mâinile la spate, de spătar; i-au legat și de picioare, și la spatele fiecăruia stătea câte un sergent de jandarmi cu câte o frânghie. Când au ajuns în pădure la Tâncăbești, între Ploiești și București, s-a oprit mașina și le-a spus colonelul care-i escorta: „Vă dau voie să vă închinați, că aici este sfârșitul vostru. Nu le-a dat drumul la mâini. S-au închinat și ei lui Dumnezeu cu limba, cum au putut! A spus unul din ei

„Tatăl nostru" și apoi i-au ștrangulat pe toți cu frânghia. A fost o moarte talmudică, după ritualul cunoscut, dictată din afară. Marile puteri nu vedeau cu ochi buni Mișcarea Legionară națională, unică, numai în România.

Nicolae Iorga, care avea mare putere și influență în fața regelui, putea, cred, să-i salveze de la moarte pe cei 13 din fruntea Mișcării Legionare. Asta a fost marea lui greșală politică. De aceea legionarii l-au omorât pe Nicolae Iorga, în 1940. A doua greșală a lui a fost că nu s-a opus ca regele să-și alunge regina și să trăiască în concubinaj cu Elena Lupescu, o evreică imorală.

- Spuneți-ne dacă legionarii formau o mișcare creștină sau o organizație politică?

- La început, a fost multă vreme o organizație de elită, de reînnoire în masă a tineretului ortodox prin credință, prin Biserică și prin sărăcie. Numai în ultimii ani s-au transformat în organizație politică, națională.

- Deci așa a fost. Aveau votul sărăciei.

- Da, asta era. Prima poruncă pe care a dat-o fondatorul mișcării legionare a fost: „Să trăim în sărăcie!" Toți deputații legionari depuneau până la un ban la cantina aceasta. Ei mâncau toți acolo, cu mulți alții.

- La biserică mergeau regulat Duminica?

- Totdeauna! În costum național! Corneliu Codreanu, de loc de la Huși, era un bărbat frumos, evlavios, cu ochi albaștri. Dar se putea să nu meargă legionarii la biserică?

- Erau buni ortodocși!

- Nu există azi oameni așa de morali și profund ortodocși ca ei.

- A fost, deci, o mișcare creștină.

- Nu, a fost o mișcare ortodoxă. Aceasta a fost o revoluție națională în sânul Bisericii Ortodoxe, căci a întors tot tineretul la Hristos, la Biserică. A fost o revoluție, dar creștină. Nu o revoluție politică!

- Creștină, căci prin ținuta lor mărturiseau pe Hristos.

- Aveau ceva strict: „Să trăiești creștinește!"

- Dar de ce nu au sărit toate partidele să-i susțină?

- Nu s-a putut, pentru că i-au omorât înainte de vreme forțele oculte antinaționale din afară.

- I-au omorât înainte de vreme!

- Deviza lor era: „Să trăim în sărăcie", în deplină moralitate creștin-ortodoxă și celelalte porunci, care le au creștinii și pe care le ai și dumneata.

Era un fel de călugărie! Nu se puteau închipui beții, corupție sau desfrânări printre legionari. Nu exista! Erau de o mare moralitate. Și nu se angajau în această mișcare decât primii zece de la orice instituție, facultate sau liceu. Primii zece. Numai cei buni! Cei mai buni la învățământ și cu comportament creștin ortodox. Era o mișcare de elită. Nu de masă.

- Ai văzut ce minte aveau?

- Da. Era o mișcare de elită. Toți trebuiau să trăiască curat, ca sfinții.

- Puritani și cu Biserica!

- Este ușor, doar trăiești ca sfântul și în societate, cu ajutorul lui Dumnezeu.

- Am înțeles că au câștigat mult încrederea tinerilor. Tineretul se lua după ei.

- Tot tineretul a fost câștigat de ei până în 1940. Tineretul, cum v-am spus, era primit în mod selectiv, că nu-i primeau oricum. De la țară numai câte cinci primeau din fiecare sat. Primeau gospodari tineri gospodari buni și credincioși. Era un număr limitat. Restul era masa de români, care trebuia ajutată, școlită, condusă și educată. Deci s-a mers numai pe o elită. A fost o mișcare ortodoxă, curată. Erau puritani în moravuri. Spovediți, împărtășiți, la biserici tot timpul. N-au rezistat că s-a opus toată politica extraordinară, mai ales cei din Vest.

- De ce le-au pus acuzații politice?

- Ei, dacă ajungeau la putere, voiau să elimine elementele străine, neortodoxe de la conducerea țării, și nu le convenea la cei veniți din afară!

- Să-i trimită acasă!

- Au fost și aberații. Dar acestea au fost niște accidente provocate de instigatori. Atunci era o problemă: cum să scăpăm de străini?

- Să se ducă toți liniștiți acasă, în patria lor! Dar nimeni nu i-a omorât. Dimpotrivă, i-au favorizat, i-au îngăduit.

- Nu i-a omorât. Eu eram român și mă purtam până la gât în zăpadă, în Rusia, în război, și ei curățau zăpada în București! Vedeți că ei nici nu au fost trimiși pe front să moară. Cine n-ar face așa? Chiar eu ca preot aș fi făcut așa!

- Acum este un fel de pupătură între ai noștri și cei de alte neamuri! Sincretism creștin și politic! Aceștia încă nu se manifestă, dar ei sunt foarte puternici, că au o bază peste ocean. Acum lumea o conduc cei care stăpânesc moneda!

- Am auzit că se reactivează ceva, că mulți dintre tineri simpatizează cu legionarii.

- Nu este bine, nu se potrivește. Sunt anumite valuri în istoria popoarelor, când apar niște oameni - unicate ale istoriei -, care reușesc să-și adune forțele, care au o putere ce-i adună pe oameni și-i direcționează. A fost. Era moda timpului.

Noi am pactizat cu nemții pentru că ei erau o putere a timpului, și ei doreau să ne suprimă. Cu ei am fost în prima parte a războiului. Nu ne puteam lupta noi cu rușii, pentru Basarabia. Mi-a spus mie un rus evreu, după ce am căzut prizonier: „Noi, pe voi, românii, vă disprețuim, pui de cățea ce sunteți! Noi numai cu căciulile noastre vă acoperim pe voi!”

- Este imperiu. Ce vrei? România este o țară mică!

- Dar noi ce facem acum? Nu avem nici domni, nici unși, nici regi! Vedeți un viitor în România fără un rege uns?

- Am să vă spun un lucru, fraților. Eu am fost la jurământul regelui Mihai în sala tronului de la Palat. Foarte simplu. A jurat în dimineața zilei de șase septembrie, 1940, pe Crucea pe care o avea Părintele Patriarh Nicodim la piept. Nu era pregătit Mihai să fie rege. Carol era în altă cameră; își lua bagajele. Mihai depunea jurământul și Antonescu stătea mai deoparte. Nu este adevărat că ar fi depus jurământul în fața lui Antonescu. L-a depus în fața Patriarhului Nicodim!

- Era patriarhul prezent?

-Era.

- În palatul regal?

- În palatul regal. Apoi l-am însoțit cu toții pe Mihai la Catedrala Patriarhală, unde regele a fost încoronat de Patriarhul Nicodim cu coroana regală. S-a făcut Sfânta Liturghie, regele Mihai s-a împărtășit și a stat cu coroana pe cap tot timpul Sfintei Liturghii.

- A fost un moment sacru din istoria României!

- Da. I s-a pus frumos coroana pe cap la Patriarhie, în biserică, și tot timpul a stat cu coroana regală pe cap. Doar nu era coroana la palat. A purtat-o și Carol I și Ferdinand. Regele Mihai a fost uns cu Sfântul și Marele Mir, de Patriarhul Nicodim, din care se unge și la Botez. Se sfințește la Patriarhie în fiecare an, în Joia Mare.

Așa a fost sfințit ca rege Mihai II! Eu am fost de față și depun mărturie pentru aceasta. Mie mi-a fost drag de el că m-a decorat de două ori pe front și am mâncat cu dânsul la masă, dar nu numai eu. Eram preot militar în Crimeea.

- Dar nu se poate naște o nouă dinastie regală într-o țară?

- A fost vorba, în 1938, să se nască o nouă dinastie!
- Dar de ce, părinte, s-au adus domni de peste hotare? Nu se putea găsi un rege autohton?
- Știți că la noi în Moldova și în Muntenia au fost lupte mari pentru alegerea domnilor; că domnii se alegeau dintre boieri și se formau partide și se ucideau și își pierdeau averea și moșiile.
- De aceea au adus domni din altă țară, ca să nu mai fie tulburări?
- S-au gândit bine atunci. Nu numai noi am făcut aceasta, ci și italienii și grecii și ungurii și polonezii. Toți au adus domni străini. Un rege străin este imparțial, ține cu toți. Mihai a fost foarte bun și credincios. Ai văzut ce frumos se închina la mănăstiri prin țară! Făcea cruci pravoslavnice ca un lipovan! Așa de adânc se ruga Mihai. Îi vedeai credința. Era fericit că se închină într-o biserică ortodoxă din țară.
- Maică-sa i-a imprimat această evlavie ortodoxă.
- I-a imprimat. Au crescut un băiat bun și bunromân. Dar dacă este prea bătrân și nu are urmași, ce să facem? Mai trăiește un an, doi și pe urmă?...
- La aniversarea a 80 de ani ai Patriarhului Teoctist și a 70 de ani de la fondarea Patriarhiei Române a fost o adunare festivă la Palat și au venit toți cei din guvern și toți șefii de partide. Au fost toți. Atunci le-a zis Patriarhul: „Ei, vezi cum îi adună Biserica pe toți? Ea este mama noastră a tuturor. Când vii la biserică, lași la ușă și politica și toate”.
- Este destul cuvântul acesta. Este foarte frumos!
- Apoi le-a zis: „Să facem o catedrală patriarhală mare! Să facem! Nu suntem toți fii ai Biserici?” Acum se fac proiectele. O catedrală nu e o biserică oarecare.
- Am auzit că o face, dar nu știu unde s-o facă!
- S-a vorbit și s-a scris că o vor face în locul mănăstirii Văcărești. Ce loc bun este acolo!
- Da, dar este tare peste mână.
- Catedrala nu are motiv să stea în centru. Îi trebuie liniște.
- Dar nu poți schimba Catedrala istorică!
- Nu. Aceea rămâne Mitropolie, cu un vicar. Dar noua reședință a Patriarhiei o vor face probabil tot acolo la Văcărești.
- Așa a vrut să facă Ceaușescu cu Catedrala și Palatul Patriarhal. Dar Patriarhul Iustin Moisescu nu a vrut să se ducă: „Să rămân în istorie că am desființat Patriarhia?” A vrut să aducă pe Nicu Ceaușescu în palatul

Patriarhal, cu amantele lui. Apoi l-au lichidat pe patriarh, iar pe urmă au demolat și Văcăreștii. Dacă se ducea, salva Văcăreștii dar pierdea Patriarhia.

- Eu cred că cel mai bun loc pentru Patriarhie este acolo la Văcărești sau în parcul Libertății, care este acum Parcul Carol. Deci două locuri sunt bune. Acolo sus au vedere bună și grădină la dispoziție, iar la Văcărești ar fi Raiul pe pământ. Eu am stat închis la Văcărești.

O SEARĂ CU PĂRINTELE DUMITRU

- Ați fost bolnav zilele astea?

- Da, Părinte Ioanichie, era să mă duc la Dumnezeu... Ce-am văzut!... Ce frumusețe!... Nu cred să-mi pară rău!... Dar îți voi spune data viitoare... Cei de la Sihăstria sunteți cei mai zbuciumați...

- V-a bucurat Dumnezeu cu puțin har de dincolo, cu o mică bucurie duhovnicească.

- Mare minune, părinte!

- V-a îngăduit Dumnezeu să mai stați cu noi oleacă. Poate mai stați măcar vara asta...

- Aș mai avea oleacă de treabă. Dar nu-i voia mea, Părinte Ioanichie.

- Vorbiți cu Domnul să vă mai lase printre noi. Unde să se mai ducă lumea asta? Cu adevărat credința poporului o țin țărani aceștia credincioși.

- Eu am spus altceva. **Credința ortodoxă**, în cei 50 de ani, **a fost menținută de mănăstiri și de femeile credincioase!** Ele au trecut peste orice opreliște și tot ce are Biserica noastră ca tradiție, ele au păstrat. Ele nu s-au temut. Și la răstignirea Domnului, ele au stat lângă mormânt până L-au îngropat.

Evreii de atunci nu-și puneau mintea cu femeile. Era și asta o treabă. Femeia era foarte disprețuită. Acum se spune că este egală cu bărbatul, dar nu-i chiar așa; totuși e un fel de egalitate între femeie și bărbat. Este în fiecare același suflet, care valorează mai mult decât toată lumea. Ca suflet, bărbații sunt egali cu femeile. Și totuși, nu-i așa. S-a constatat că bărbatul are cu 150 de grame de creier mai mult decât femeia, iar femeia este făcută din coasta bărbatului. O păpușă mică...

- Va să zică, atât a ieșit dintr-o coastă?

- Da. Și Adam a trebuit s-o crească, să-i cânte, s-o descânte... Dumnezeu este veșnic prezent. El trăiește veșnic în prezent. Nu există timp și spațiu la El. În aceleași condiții a trăit și omul, până a fost scos afară din Rai. Toți cei mântuiți nu mai au timp și spațiu. Nu-i zi și noapte, nu-i iarnă și vară. Sunt

condiții bune pentru cei buni și pedepse grele pentru cei răi. Dacă ar vrea Dumnezeu să fim găsiți cu 51% fapte bune! Eu cred că și dacă ar fi 50%, balanța e înclinată de bunătatea lui Dumnezeu.

- Dar dacă este sub 50%, credeți că Domnul ne primește cu 30-40%?

- Ne primește Cel atotdrept și milostiv!

- Spune că nimic spurcat nu va intra în Împărăția lui Dumnezeu. Dacă 30% este păcat în om, este spurcat?

- Dar atunci cine mai este viețuitor al Raiului? Cine se mai poate mântui atunci? Trebuie să înțelegem ceva noi doi și cu fratele: Raiul nu are o singură despărțitură. *În casa Tatălui Meu multe lăcașuri sunt.* Împrejur 12 subalterni: Iisus cu ucenicii. Este de presupus că sunt mai multe categorii și este loc unde stau Sfinții Apostoli, unde stau Profeții, Mucenicii și tot așa, ultimul creștin mântuit. Există anumite ceruri. Catolicii zic "despărțăminte". În Rai nu poți să-i pui laolaltă pe credincioși cu cei ce au murit în păcatul curviei. Nu este vorba de un foc, ci de o conștiință care arde tare. Tot un foc este și acela. Încă mai ceva, că este veșnic.

Conștiința merge cu omul. Trupul, la cimitir. Conștiința, mintea, rațiunea, ele fac parte din suflet. Noi l-am compartimentat în trei părți, dar el este una, sufletul omului. El este suflat în noi. Aici, la cimitir rămâne trupul meu, ambalajul. Templul duhului omului merge la prefacere. Mai rămân oasele, apoi și ele se macină. Am văzut niște morminte foarte vechi aici, la Cucuteni. Sunt morminte de acum 5000 de ani. Nu a mai rămas decât oleacă de praf, nu mai sunt oase. Dacă este aur și argint, acolo a fost un șef de trib cu coroană. În locul oaselor a rămas un praf foarte fin.

Cel mai mare arheolog român a fost Vasile Pârvan. Iar el s-a ocupat de Dobrogea. Acolo unde ai băgat un hârleț în pământ, ai dat de urme. Ea a fost în calea tuturor popoarelor. Rușii, când plecau pe jos la Ierusalim, prin două locuri plecau: prin Dobrogea sau prin Caucaz. Spun bătrânii că atunci când veneau rușii la Ierusalim, erau atât de evlavioși, încât toată lumea le făcea loc și mergeau în genunchi de la intrarea în Ierusalim. Mata ai fost la Ierusalim. Ai văzut ce biserici au? Aceasta aparține de regimul țarist.

- Mare credință! Plâneau, se rugau și sărutau pământul.

- Am să-ți spun ceva. Stăteam odată la Oranki. Era o secetă cumplită. Acolo sunt păduri și poieni. Și cum lucram noi la un depozit de lemne, aveam condiții foarte ușoare și aveam o asistentă sanitară foarte cuminte și foarte credincioasă. Îmi spunea totdeauna: „Sărut mâna, batiușca!” Și-mi spune într-o zi: „Azi, batiușca, vine un preot rus foarte credincios la izbuc (fântână), să

facă rugăciuni pentru ploaie. Stai pe aici!" Nu eram mulți, vreo 18 români. Toți creștini și aer curat. Și, într-adevăr, la ora 12 apar din pădure, pe diferite cărări, multe grupuri de oameni, femei și bărbați. Mai mult femei. Ieșeau din păduri, că acolo nu erau fiare sălbatice, că nu aveau ce mânca.

Iarna durează mai multe luni. Și au apărut foarte mulți oameni cântând, cum ar fi la noi "Oastea Domnului". Noi eram păziți de "ceasovoi" (paznici, militari vechi, bătrâni). Și vine un preot fără un ochi, scăpat din Siberia, preot itinerant. Umbla din sat în sat. Erau sate de circa 15 case și mergea din loc în loc după ce făcea rugăciunile. Erau zeci de mii de oameni care se țineau după el. Era un bătrân foarte scorjit, foarte slab. Acolo era un izbuc, o fântână din care, din când în când, sărea apa, dar nu la oricine. Stăteai cu mâna pe olacul fântânii și spuneai o rugăciune. Dacă erai bun la Dumnezeu, venea apa, dacă nu, nu venea. Era o apă ca aurul, ca din munte.

Părintele s-a așezat pe colacul fântânii și oamenii cântau cântece religioase. Eu am apucat același lucru și în Basarabia. Oamenii erau răzeși. Mergeau la biserică. Iar după masă se adunau pe familii și aciuceau galoane (sticle de trei litri cu vin) și cântau.

Ne uitam unii la alții, se închinau și paznicii și ne-am strâns foarte aproape de fântână. Preotul nu avea cruce la gât. Eu aveam o cruciuliță la gât din os de cămilă și preotul rus se uita la mine.

Cineva i-a spus că eu sunt preot. M-am închinat. S-a închinat și el. A început slujba de sfințirea apei. Spuneam și eu rugăciuni de ploaie în limba română. Eram tânăr și rosteam tare rugăciunile. Toți erau în genunchi, toți cântau și plângeau. Alți paznici ne-au oprit să ne apropiem. Era și un jidan care trebuia să raporteze. Părintele era foarte slăbit și am făcut împreună aghiasma. El avea o servietă cu tot ce trebuia pentru a săvârși chiar Sfânta Liturghie, dar improvizat, nu avea carte. Repeta slujba de trei-patru ori pentru că toți oamenii voiau să fie stropiți cu aghiazmă. Era o masă enormă de oameni.

M-am suit pe un bolovan și le-am vorbit circa o oră, într-o rusă cam peticită. Oamenii ne-au îmbrățișat. Am mâncat împreună și ne uitam în sus să vedem dacă plouă. Am văzut un punct negru pe cer. Ardea soarele tare. A apărut dinspre pădure o ceață care venea înspre noi și toată lumea ne-am ridicat și ne-am îndreptat spre pădure. Când ne-am apropiat, a tunat puternic, cu ecou. Toată lumea am stat în ploaie și ne-a udat până la piele. A plouat două-trei zile la rând. Oamenii erau itineranți și s-au împrăștiat. Ei ne-au dat bunătați și un pahar cu must. Am plâns împreună! Nu ne puteam despărți...

Pe mine m-au băgat imediat la carceră, între două scânduri, dar eram fericit. Când am ieșit mă bătea vântul; mă clătinam. La început nu aveai voie să te rogi, nici chiar seara. Dar până la sfârșitul războiului s-a ajuns la o libertate religioasă, de am făcut și Sfânta Liturghie, în aer liber - vara; și în sala de mese - iarna. Când făceam Sfânta Liturghie pe platou, veneau și preoți catolici la Liturghia în românește. „Noi n-am știut cât este de frumoasă Ortodoxia, ziceau ei. Noi v-am considerat înapoiați!” Eu am botezat într-o zi vreo trei sute de ruși într-un lac cu apă curată. M-au scos din lagăr noaptea spunând că sunt doctor și să-i consult... Eu am scos o foaie, "Ziua Domnului", împreună cu alți patru preoți, pentru popor; și o alta, "Însemnări creștine", care avea 120 de pagini, până la război, în București.

- Aveau altădată preoții mai multă evlavie în comparație cu cei de azi?

- Eu aparțin trecutului. Eu am răspuns la această întrebare: omul sfințește orice profesie. Aceia sfințesc profesia, care cred în ceea ce fac și mai ales în preoție! Aceia trăiesc exact preoția recomandată de Sfinții Apostoli. Un exemplu: -Preotul Gala Galaction. Era fiu de bogătaș și a făcut Teologia la Cernăuți. După ce a terminat cel mai bun liceu din București, "Spiru Haret", nu s-a întors de la Cernăuți fără doctorat. A intrat în serviciul Bisericii și a devenit inspector bisericesc. Are cărți scrise despre aceste peregrinări ca inspector bisericesc. Era un creștin deosebit. El umbla exact în uniformă lui Tolstoi, cu cizme, chiar în București la catedră, cu culion înalt, nu ca astea de acum; barbă mare și plete pe umeri, desăvârșit vorbitor și cunoscător al problemelor creștine. Trăia ce spunea!

Odată m-am dus în Cișmigiu. Știam că vorbea el. Și s-au adunat acolo mii și mii de oameni. Nu vorbea mai mult de 20 de minute, dar totul era pasiune. Și avea și un ajutor bun, pe Lascarov Moldoveanu, un creștin deosebit. Mai era și un preot bun - Ciolanu din Buzești. Altul - Toma Chiricuță, la Zlătari. Părintele Galeriu i-a fost ucenic... Popoarele adună ca într-un pahar toată potența spirituală până se umple paharul. Este tot ce poate da un popor la un anumit moment. Și apoi rămâne gol și trebuie să treacă alte generații până se umple iar cu valori. Pot fi preoți buni profesioniști, dar cu vocații sunt foarte puțini, așa cum a fost Toma Chiricuță etc. Așa spunea un preot greco-catolic în închisoare: "Și aceasta este o profesie dacă o faci din inimă". Iar eu i-am spus: „Dacă o faci din inimă, nu este profesie, este vocație. Este o lucrare între el și Dumnezeu!”

- Un dialog mutual tainic.

- Eu pot ține un cuvânt la rece despre Sfânta Treime. Aici nu trebuie să devii patetic - raportul dintre Tatăl, Fiul și Sfântul Duh -, ci rațional. Dar eu pot vorbi despre suferințele Sfântului Gheorghe ca martir și atunci este o predică emotivă, care merge direct la inimă.

- Și aceasta te schimbă!

- Este mai puternică. Preoții pe care i-am cunoscut eu: Toma Chiricuță din Botoșani, Toma Gherasimescu din Bacău și Petru Chirică din Iași, au făcut epocă.

Toma Chiricuță era preotul intelectualilor. Și era de dimineață până noaptea târziu în biserică. Când mă duc la București intru în amintirea lui și sărut și Sfintele Moaște. Pe atunci omul nu intra și ieșea repede din biserică, ci-și căuta un locușor și aștepta sfârșitul slujbei.

Toma Gherasimescu era celibatar. A vândut pământul și a cumpărat un automobil și o tipografie. Îl ajutau băieții de la Teologie și Seminar. S-a purtat admirabil și-n pușcărie. Și vă spun, când se va scrie vreodată Istoria misiunii moderne a Bisericii Ortodoxe Române, asta este principalul misionar: Toma Gherasimescu, prin presa pe care el o tipărea. Ajunsese la peste 20 de volume pe care le reedita și la prețuri foarte ieftine. Forma ucenici care îl ajutau. El a scris "Pe drumul Damascului".

Toma Chiricuță a lucrat pentru intelectuali, iar Toma Gherasimescu pentru popor. El a câștigat întâi pe teologi, apoi toată universitatea. Erau șapte mii de studenți, la toate facultățile din Capitală. Ei întâi îl ascultau pe Gherasimescu, apoi răspândeau broșurile; apoi se adunau luni, miercuri, vineri la paraclis pentru rugăciune.

- Părintele Nicodim Măndiță a câștigat lumea prin broșuri și spovedanie.

- Ca Părintele Paisie al dumneavoastră!

- Cel mai bun canon pe care îl dădea Părintele Nicodim era că după ce te lăsa o jumătate de zi să meditezi la păcate și să le notezi, te mai lăsa un sfert de oră să-ți aduci aminte de alte păcate, ca să-ți facă apoi dezlegarea finală. Așa erau unii la partea întâi, alții la partea a doua a spovedaniei, alții la dezlegarea finală. Oamenii parcă zburau de la ușa lui. Canonul de bază, pe lângă lectură, era format din metanii. Nu dădea multe. Mai dădea și zile de post. „Și bursucul postește, dar după ce mănâncă plesnește”; și să citească cărți sfinte, Noul Testament și Biblia, că de acolo vine puterea omului. Deci, citirea cărților sfinte era esențială.

Toți ucenicii lui au fost buni cărturari. Nici un ucenic de-al său n-a fost înșelat de sectanți, căci știau bine învățătura Bisericii. Dar continua canonul: „Te duci

acasă, dar când vii, în celălalt post, mai aduci doi ucenici!" Și fiecare la rândul său avea canon să facă la fel, care era mai bine format. El a făcut o revoluție duhovnicească în țară prin spovedanie. Nici un duhovnic nu a avut ucenici, care să reziste peste ani așa de mult ca ucenicii Părintelui Nicodim. Are azi zeci de mii de ucenici în țară.

- Mai era Părintele Gheorghe Roșca, care a avut ucenici pe Părintele Sofian Boghiu și Felix din America. În închisoare s-a purtat cel mai bine Părintele Benedict Ghiuș.

- A avut lucrare interioară și tare frumos a mai murit!

- Cei care s-au lepădat în închisoare n-au avut esență morală. Un țăran, Tudor Popescu, nu un preot, ci un mirean s-a comportat admirabil. Mai era un profesor de limba română, care atunci când îl băteau râdea. Era din Podu Iloaiei.

- M-am gândit ca să pun un titlu convorbirilor noastre, dacă sunteți de acord, anume "Mărturisiri".

- Este foarte bun. Nu te obligă la nimic. Iisus a adus o noutate evanghelică, dar aceasta a amplificat creștinismul. Sfântul Apostol Pavel s-a întâlnit cu Hristos, pe drumul Damascului! El a fost botezat în duh. Crezi că este puțin lucru să te întâlnești cu Dumnezeu și să te întrebe: „Ce vrei de la Mine?", iar tu să zici: „Cine ești, Doamne?" Nu s-a mulțumit numai cu revelația Domnului, ci l-a întrebat și pe Petru și pe ceilalți apostoli.

- Cred că Pavel a fost inițiat și când a fost ridicat la al treilea cer.

- Eu nu pot fi alături de Părintele Cleopa. Ai auzit ce zice Mântuitorul tânărului: *Dacă vrei să fii desăvârșit, mergi, vinde-ți toate și urmează-Mi Mie.*

- Sunteți numărat cu călugării, Părinte Dimitrie!

- Dacă aș fi! Ai asistat la o călugărie? Acolo te răstignești cu Hristos. Ce se face Sihăstria când pleacă Părintele Cleopa? Trebuie să formați ucenici.

Noi am trăit separați aproape o mie de ani de Biserica Catolică. Ei au avansat în dogmele lor. Noi, ortodocșii, suntem laptele dulce al Bisericii. Nu putem să ne săturăm decât cu lapte. Nu putem suporta mâncăruri tari. Catolicii sunt lapte acru, protestanții sunt unt, zic ei, iar greco-catolicii sunt zer. Protestanții spun: „Noi am mers la esență. Voi sunteți cu toată tradiția. La voi este tot depozitul creștin de două mii de ani!"

Noi nu suntem decât un fluier prin care fluieră Duhul Sfânt. Oricând, ce faci, și la fiecare rugăciune pe care o spui, când îți faci canonul acolo în chilie, este de față și Mântuitorul, dar și Duhul Sfânt. Pentru că noi așa credem. Duhul Sfânt a preluat conducerea Bisericii și o duce la desăvârșire. Mântuitorul a spus: *Voi*

trimite pe Mângâietorul. La Rusalii este temelia Bisericii creștine. Să știi că protestanții nu ne urăsc pe noi. Doar spun că suntem statici. Noi le spunem: „Voi ați apărut la anul 1500 și nu vă puteți raporta decât la voi. Mândria noastră este că noi suntem depozitarii tradiției apostolice de 2000 de ani. Noi nu ne mișcăm nici în dreapta, nici în stânga și am socotit suficientă apartenența Duhului Sfânt la lucrarea noastră". Pe timpul Patriarhului Miron Cristea s-a făcut greșeala că s-a acceptat succesiunea apostolică a anglicanismului, din motive politice.

- Părinte Dumitre, eu cred că o să plecați la Cer împreună cu cei pe care i-ați botezat dintre ruși și cu cei pe care i-ați împărtășit dintre soldații căzuți pe front!

- Vreo 30.000 de oameni! Noi nu făceam contabilitate câți botezam.

- Care este taina trecerii prin aceste prigoane?

- Treci foarte ușor când crezi în Dumnezeu. Eu nu am putut să mă îndoiesc vreodată de existența lui Dumnezeu. Eu nu pot concepe să te îndoiești de prezența lui Dumnezeu și simțeam prezența aceasta. La Jilava mă băteau pentru că predicam în fiecare zi în celulă viețile sfinților. Eu eram deprins cu munca din celelalte lagăre rusești. Aici era mai aspru în acea vreme, dar mi-am făcut datoria. Foarte mulți frați ortodocși și-au făcut datoria și mulțumesc lui Dumnezeu că am iertat pe toți din suflet. Trebuie să accepți suferința. Dacă nu o accepți și murmuri, te împotrivești lui Hristos și este inutilă suferința. Cu harul lui Dumnezeu nu simți, nu te doare nimic. Este ceva care stă lângă tine. Am făcut muncă de mină și canal și n-am pățit nimic.

- Ați mai dat și la alții câte o speranță.

- Tot timpul.

- Noi vă rugăm să nu ne uitați la sfânta rugăciune.

- Artileria dracului bate cu precădere în mănăstiri. Călugării sunt pionierii de frunte ai Sfintei Biserici. În armată pionieri sunt cei ce fac drumurile în fața noastră, cei de sacrificiu. Satana are în primire întâi mănăstirile!

MĂRTURISIRI DE TAINĂ

În lumină neapusă am fost odată. Nu contest lucrul acesta. Eram în trup duhovnicesc, mergeam la o jumătate de metru deasupra pământului. Era un fel de boltă alcătuită din două carapace. Lumina venea din acea boltă. O lumină gălbuie foarte frumoasă și dulce la privit... Simțeai o căldură duhovnicească.

Pluteai în lumina asta... Am mers cât am mers și am auzit niște glasuri... Când vei ajunge la bătrânețe poți să faci și sfinția ta experiența aceasta.

- Ce experiență?

- Experiența de viață. Ca să cunoști. La vârsta mea eu și Părintele Cleopa nu mai suntem ispitiți. La vârsta sfinților voastre, a celor mai tineri, în fiecare zi sunteți ispitiți. Eu nu mă pot plânge de ispite... „Doamne, mă ispitește satana...”. Nu, pentru că nu sunt... Ai să fii în experiența asta. Se oprește corpul acesta normal, pământesc și ești tot cu Dumnezeu. Te scârbești numai la aducerea aminte că ai privit o femeie și ți-a plăcut cândva. Te scârbești. Eu sunt uneori în stare să mă scuipe singur. Aceasta îmi povestea și Părintele Cleopa, când puteam veni la Sihăstria. Este demonul care se luptă cu noi.

- Demonul care luptă și pe credincioși și lovește și în preoți.

- Mai ales în mănăstiri trage cu tunul cel mare, cu artileria grea. Cei mai vulnerabili dintre toți creștinii sunt călugării! Ei duc lupta direct. Sigur că da. Satana are o artilerie foarte puternică. Probabil că din când în când mai cade și câte unul... Cade lamentabil de tot.

- Când cade se prăbușește total, până în fundul gropii!

- Până nu-l dărmă nu-l lasă în pace. De aceea, eu mă uit cu mare îndoială la băieții tineri care vor să intre în viața monahală.

Noi ne mântuim prin credință și prin fapte bune. Iar faptele bune nu se pot face fără apartenența Sfântului Duh la noi. Dacă pierzi din vedere asta și spui: "Ei, am făcut și eu ceva bun! Sunt sigur de Rai!" ești în mare primejdie. Eu mă tem că traista mea este goală, eu care plec la drum. Am făcut ce-am putut. Mă spovedesc și eu săptămânal; poate mai des decât un călugăr, că-s pe sfârșite. Este bine să fie omul pregătit pentru marea călătorie. Am murit de două ori, părinților, și am fost fericit când am murit! Am murit de două ori și am fost fericit părinte, că mă duc la Dumnezeu. Am simțit asta.

- Cum ați murit?

- Inconștient. Dar am trecut în cealaltă lume, stând lat aici, pe pat. M-am trezit după 3-4 ore din comă. În timpul ăsta am călătorit pe o câmpie înflorită și luminată, nu de soare, nu de lună; ci pe boltă era o lumină portocalie, o lumină de aur. Mă uitam și mă închinam. Eu eram întreg.

- Aveați trupul aici, pe pat?

- Mă vedeam în grădină. Mă vedeam și mă feream să nu rup nici o floare, călcând pe jos. Toate florile erau până la genunchii mei și eu călcam foarte încet. Eram singur și mă uitam înainte să nu rup vreo floare, vreo tulpină de floare. Era un miros îmbătător, care nu-l găsești în nici un fel de parfum. Eram

singur și-mi ziceam în mine: "Dar îngerul meu unde-i? Dar satana și ispititorul care mă duce până la Judecată, unde-i?" Nu erau.

Eram absolut singur. Nu mă simțeam nici străin, nici singur. Eram în lumină! Lumina nu era albă, ci era portocalie. Cât vedeai cu ochii, bolta se sprijinea pe un munte. Era un șes infinit presărat cu flori. Nu am întâlnit nici un curs de apă în drumul meu. Am mers mult. Aproape pierdusem orizontul din spate, de unde venisem și de unde plecasem. Și la un moment dat se făcuse un fulger foarte puternic, care mi-a luat vederile și m-am trezit. Eram perfect conștient. Era ora trei noaptea. Deasupra mea plângea maica Maria! Nu Maica Domnului, ci sora Părintelui Ioanichie. La picioare o altă călugăriță stătea în genunchi și plângea...

- Asta, la ora trei noaptea?

- Am întrebat cât este ceasul. De atunci nu am mai avut nici o criză. Nu-s grele. Crize de inimă, dar sunt mortale.

- Și cea de-a doua? Ați spus c-a mai fost încă odată...

- A fost mai frumoasă, dar n-am voie s-o povestesc. Așa mi-a făcut îngerul ssst! Și m-a bătut pe umeri! M-a adus înapoi... Nu pot! Poate pe patul morții s-o scriu!

- Suntem noi, poate, prea păcătoși, de asta nu v-a lăsat Duhul Sfânt s-o spuneți!

- Nu era Duhul Sfânt, ci îngerul păzitor. Era un tânăr foarte frumos, o dată. A doua oară, era o tânără foarte frumoasă, care, m-a luat din prag, de aici. Era de înălțimea ușii și mi-a făcut semn să merg. M-am ridicat de pe pat să merg, dar nu mai eram eu, adică eram îmbrăcat într-o cămașă și-o pijama. M-a luat de umeri, m-a scos afară și după aceea m-am trezit tot într-o grădină. O maică foarte frumoasă la înfățișare, nu bătrână, tot un înger, căci îngerii nu au sex. M-a purtat foarte puțin printr-o grădină, mai înflorită decât aceea. Erau tot felul de pomi și păsări care cântau.

Nu era Raiul, căci ar fi trebuit să întâlnesc vreun profet acolo. Poate era un fel de anticameră a Raiului. Poate, zic eu acum! În Rai merg cei buni. Nu mănâncă mere și pere. Merge numai cu duhul. Trupul rămâne la cimitir. Merge numai duhul, iar duhul are nevoie de mâncare, dar duhovnicească. Se auzeau în depărtări cântece. Dar nu știai de unde vin la urechile tale. Numai cântece melodioase bărbătești. N-am auzit nici un cor feminin. Asta durează ore întregi, două-trei ore! Când mă trezesc, mai uit din detalii, dar ceea ce este fundamental în vedenie îmi amintesc. Asta este părinte, în mare!

- Spuneți că toți o să trecem prin stările acestea?

- Obligativu. Toate sufletele, când se despart de trup, călătoresc. Sunt duse de îngerul de lumină pe care îl primim la Sfântul Botez. La dreapta și la stânga este cel puțin un diavol care este ispititorul îngăduit de Dumnezeu pe toată viața. De obicei sunt mai mulți diavoli decât îngeri. Eu trag concluzia că au căzut foarte mulți îngeri, atunci când a fost marea răzvrătire a îngerilor!

Dumnezeu îi îngăduie. Sunt acuzatorii noștri. Când ajungem la Scaunul de judecată, noi singuri ne mărturisim în fața Luminii, că Mântuitorul se arată ca un glob de lumină mai strălucitor decât soarele. Noi singuri începem a spune păcatele noastre. Nu ne întreabă: De ce ai suduit? De ce cutare sau cutare...? Spune, suflete, spune! Alt grai! N-ai gură acolo. Ești o bilă mai mare sau mai mică de lumină. Altă lumină. Și nu-i lumina neapusă în care se complăce Bunul Dumnezeu. Este o lumină creată totuși. O lumină în care plutesc îngerii care sunt mai aproape de noi.

Am avut și viziunea asta. Că în fața Tronului de judecată spui tot, dar spui cu mare rapiditate. Este un alt fel de exprimare. Și cei buni și cei răi se acuză. Se acuză! Nimeni nu vorbește eventual de bunătățile pe care le-a făcut pe pământ. Vorbește numai de răutăți! Eu știu c-am ajuns până la capăt și, în cercetarea lui Dumnezeu, am simțit mâna lui Dumnezeu și m-am trezit pe pat.

Dar Dumnezeu nu era Dumnezeu cu chip. Era o lumină dumnezeiască. O lumină rotundă. Nu ți-L închipui pe Dumnezeu cu barbă, cu mustăți sau pe Iisus Hristos ca la 30 de ani. Nu. O lumină negrăită! O lumină înaintată. Și tu erai tot o lumină foarte palidă, în comparație cu lumina îngerilor care te însoțeau și cu lumina cerească! Iar satana era rămas în urmă, la o distanță mare. Nu îndrăznește să se apropie de Dumnezeu. Nici nu scheuna, nici nu plângea. Acuza!

Când i-a venit rândul, i s-a dat voie să acuze. Exact ca la tribunal. Adică oamenii au făcut un tribunal de judecare a lui Dumnezeu. Și scurt, este destul să te consideri păcătos. Eu am spus așa, exact ca la bărbatul cel din Evanghelie: *Cred, Doamne, ajută necredinței mele!* Cu asta am început.

- Asta a fost atunci, a doua oară? Și cât timp a durat, Părinte Dumitre? O oră, două, trei?

- Nu știu cât. Eu m-am trezit la ora trei. De la 12 la trei noaptea. A ținut mult călătoria. Foarte mult!

- În timpul călătoriei se vedea ceva prin văzduh? Diavoli sau îngeri?

- Nimic. Simți o forță care te-mpinge din spate. Altă lume. Altul este sufletul omului și altul spiritul îngerului. Nu-i plămădit din aceeași materie. Nici nu suntem făcuți egali cu îngerii, ci suntem asemenea lor până la un punct,

în cunoaștere. Da. El zboară. N-are aripi. Traversează spațiile în alt fel. Eu călcam, călcam cu picioarele. N-am căpătat aripi. Mâinile nu mi s-au făcut aripi. Călcam pe picioare. Nu tare, că mă temeam. Parcă plantele plâneau, dacă le călcam și căutam să pun vârfurile picioarelor printre două plante. Eram și amețit de parfumul acestei grădini în care eu nu vedeam pe alții. Dar poate nici alții care erau acolo, nu mă vedeau pe mine. Când mergeam pe un anumit drum, mergea mai întâi îngerul și mă conducea. Îngerul nu mă ducea direct prin mijlocul grădinii.

- Îngerul era un fel de lumină sau tot așa cu aripi?

- Nu, nici un fel de aripă. Nimic. O lumină lunguiață, așa ca un glob rotund, dar mai mare, aproape de mărimea omului. Și omul rămâne tot la mărimea lui, ca și cum ar fi o carcasă în care stă sufletul tău. Nu-i liber. Este un fel de carcasă, tot spirituală; că imediat după moarte sufletul este spirit. N-are nici o calitate omenească, materială. Este duh. Duhul omului. Merge la judecată. La Judecata obștească vom fi și-n trup. Trupul însă se înduhovnicește. Fără trebuință materială. O să ne cunoaștem amândoi, o să ne dăm "bună ziua".

- Acolo sus?

- Da. Popoarele se adună pe neamuri, pe împărați, pe regi și voievozi, pe familii, la Judecata obștească. Este un fel de răstimp, până când apare Mântuitorul, în care luăm contact cu părinții. Ne adunăm pe familii, pe popoare și în mijlocul popoarelor, familie lângă familie.

- Și cu prieteni, cu colegi, cu cunoscuți?

- Cunoașterea noastră va fi mult mai perfectă decât acum.

- O să ne întâlnim cu cei pe care i-am îndemnat să se pocăiască și nu s-au pocăit?

- Și cu buni și cu răi ne vom întâlni. Abia atunci se face dezlipirea bunilor de răi. "Duceți-vă în iad! Mergeți în rai!", spune Mântuitorul acolo. Acestea sunt cele două sentințe. *Mi-ați dat să mănânc, mi-ați dat să beau, m-ați căutat când eram în temniță...*

- Dumnezeu știe cât timp mai este până la judecata universală!

- Mântuitorul spune: *Nu este al vostru a ști tainele lui Dumnezeu*. Acest lucru stă în cunoștința Tatălui ceresc. Nu știe nici Fiul, în umanitatea Lui.

SFATURI DUHOVNICEȘTI

- Părinte, Sfântul Vasile cel Mare într-una din omilii spune așa: „Orice călugăr este candidat la treapta de episcop”.

- Dar Dumnezeu alege. Nu merge oricine la hirotonie de arhiereu. Arhiereul are plenitudinea harului, noi o avem prin delegațiile episcopului și nici atunci în totalitate. De exemplu, noi numai cu delegație putem sfinți o biserică.

Noi putem să punem mâinile, dar nu hirotonim. Mâinile noastre le punem pe capetele bolnavilor și bolnavii se fac sănătoși. Așa se face. Așa făcea Mântuitorul, pune mâinile pe cap. Și așa a spus Apostolul: *Pe bolnavi mâinile veți pune și bine le va fi*. Nu pe umeri, nu pe spate, ci pe cap.

- Credeți că-și poate pierde mântuirea un călugăr, dacă nu vrea să fie episcop, deși alții vor să-l facă episcop?

- Au fost cazuri. Ia gândește-te la unul din cei trei Ierarhi care a fugit de episcopie, dar până la urmă tot a ajuns patriarh la Constantinopol. A fugit ani de zile. N-a acceptat. Hirotonia în arhiereu este lăsată la voia Tatălui. Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Ioan Gură de Aur au fugit, dar până la urmă n-au mai putut. Trebuia de la Dumnezeu, să fie arhiereu. Dacă Dumnezeu te rânduieste pentru episcopie, lasă că-i bun lucru. Că spune Sfântul Pavel: *Cine dorește episcopie, bun lucru dorește!* Dar trebuie să fie așa și așa, cu toate calitățile pe care trebuie să le aibă un episcop. Are să-ți vină rândul în mod sigur. Ai să iei licența, ai să fii și stareț, ai să ai și treburi. Poate ai să conduci mănăstirile și ai să ai propuneri de episcopat. Nu acum. Când vei fi complet cu studiile și când va vedea lumea că te menții și ai râvnă pentru Hristos și viață curată.

- Am să am păcat înaintea lui Dumnezeu dacă n-am să primesc? Eu vă spun că-i cea mai mare ispită a vieții mele, poate.

Mai tare sunt ispitite călugărițele decât părinții călugări. Mai tare, mult mai tare. Călugării sunt bărbați și dau o luptă frumoasă. Mă gândesc la cei de la Sihăstria. Că ce viață frumoasă am văzut eu acolo la bătrânii mănăstirii! Adevărați sfinți! Au luptat și, la bătrânețe, sunt albi și la suflet și la păr!

- Credeți într-o renaștere duhovnicească a monahismului în Sihăstria, după moartea duhovnicilor care sunt acum?

- Se pustiește! Mănăstirea Sihăstria se va pustii fără duhovnici buni! Numai dacă se vor întoarce ucenicii bătrânilor înapoi și din cei plecați mai de soi. Când Părintele Ioanichie va pleca de acolo și când Părintele Cleopa va închide ochii, va fi greu pentru Sihăstria. N-au lăsat ucenici. Bagă de seamă, n-au lăsat ucenici. Părintele Ioanichie a luat acum niște băieți prea cruzi. Ucenicul trebuie să stea în aceeași chilie cu duhovnicul, cu dascălul lui. Să

vadă cum se închină duhovnicul, cum bate mătănii, cum face cruce, la ce oră se roagă, ce rugăciuni spune, dacă plânge la rugăciune și strigă la Dumnezeu în gura mare!

Aceea-i ucenicia, părinte! Nu numai să bată ucenicul 20 de metanii înainte de culcare. Ci să vadă și să moștenească și să-și însușească felul lui de comportare, să simtă harul Duhului Sfânt și iubirea pentru Hristos a părintelui duhovnic. Aceea-i ucenicie. Pe viu, nu teoretic. Nici un călugăr nu-i desăvârșit. Tot timpul învață. Tot timpul experimentează. Și, ca să fim sinceri, este cel mai ispitit călugărul la oraș. Acei din munți sunt mult, mult, mai lipsiți de ispite. Sunt mult mai aproape de Dumnezeu. Eu le-am spus acest lucru. Mi-am permis lucrul acesta la părinții de la Sihăstria. Exact în ziua în care ai intrat în monahism, ai intrat c-un picior în Rai! Urmează ca aici să-l tragi și pe celălalt în Rai, cu contribuția ta. Nu trebuie să aștepti totul de la Dumnezeu. Trebuie să miști și tu. Contribuția noastră!

- Lepădarea de credință, care este acum, nu știu dacă a mai fost vreodată în istorie. Sunt acum foarte multe secte care au apărut în ultimii ani și amăgesc pe mulți. Cred că acesta este cel mai mare semn că se apropie sfârșitul lumii, cum spune în Sfânta Scriptură.

- Părinților, căutați în Noul Testament și citiți ultimele capitole de la Matei, Marcu și Luca. Veți vedea că sunt 12 semne premergătoare venirii Mântuitorului.

Iar în ceea ce privește Apocalipsa, încă nu s-ar putea încumeta cineva să scrie un comentariu la Apocalipsă pe lume, chiar dacă s-ar aduna toți exegeții de pe pământ. Eu am făcut o lucrare de doctorat, la București, „Introducere în cartea Apocalipsei” (100p.) Nu s-a publicat pentru că avea niște greșeli. Am greșit. Încă nici astăzi nu s-a alcătuit un comentariu la Apocalipsă.

Ipoteze, părinților. Dacă atâția sfinți în 2000 de ani nici n-au îndrăznit să încerce să comenteze Apocalipsa, cum am îndrăznit noi?

Sunt unghiuri de vedere. Într-un fel vede monahul, trăitorul și, în altul, vizitatorul. Dar, în general, eu v-o spun pe față. Mănăstirile sunt foarte necesare. Extraordinar de necesare. Dacă a salvat cineva creștinismul în Rusia, l-au salvat mănăstirile și femeile. Femeile nu s-au temut și s-au dus la biserică. Am văzut aceasta la Moscova și prin satele de acolo; la București și prin toate bisericile. La noi a fost un comunism mai dulceag, fiecare sat avea preotul lui, chiar sub Ceaușescu. N-a fost sat fără preot. Au mai dat afară din călugări, dar au mai și primit, încât mănăstirile și bisericile, acum în

decembrie, aveau preoți, iar mănăstirile aveau stareți și un nucleu de călugări. Ceea ce nu s-a petrecut în Rusia, unde au fost peste 38.000 de călugări și la ora când stăm de vorbă sunt ceva peste o mie, cu cei primiți în ultimii cinci ani.

Acolo în Mănăstirea Oranki unde am stat eu mai mult în Rusia, au fost împușcați într-o după-amiază, pentru că n-au acceptat comunismul, 11.000 de preoți și călugări. De două ori mai mult decât avem noi în toată țara. Noi i-am dezgropat și am găsit un mitropolit neputred. Neputred! Un sfânt martir!

- Dar de ce nu-i pun moaștele în biserică?

- Au venit doi tineri din Moscova și mi-au spus că mănăstirea este pușcărie de femei și este depozit de alimente în mănăstire. Oamenii s-au dus și au cerut, dar nici nu s-au uitat la ei.

- Cum putem explica nestatornicia fraților începători azi în mănăstiri? Vin, stau puțin pleacă din mănăstire în mănăstire și nu prind rădăcini

- Părinților, este o greșală că-i primesc prea de tineri și nici nu are cine să se ocupe de ei. Trebuie primiți, cum spune Sfântul Vasile, la 30 de ani. La 25 de ani îi faci frați și la 30 de ani, monahi.

La teologie nici un coleg de-al meu nu se făcea preot la 25 de ani. Așa era mentalitatea. Toți mergeam în învățământ și, când ajungeam la 30 de ani, ne hotărām.

Dumneavoastră care sunteți călugări ar trebui să faceți iarna cursuri de călugărie.

- În ce constau aceste cursuri?

- Un fel de seminarii interioare. Catehismul și toată învățătura ortodoxă. Sunt cărți ortodoxe foarte bune. Îi adunăm pe toți într-o sală. O oră. Cum făcea Părintele Cleopa sau Părintele Paisie. Le faci un fel de lecție pe înțelesul lor. Ce înseamnă cultul Sfintei Cruci? Ce înseamnă o îngenunchere? Ce înseamnă rugăciunea inimii? Ce înseamnă participarea cu dragoste la Sfânta Liturghie și mai ales la slujbele de noapte. Altfel, ei nu pot crește.

În al doilea rând, ucenicul trebuie să stea în antreu, unde este duhovnicul lui și să vadă cum se închină părintele lui, ce rugăciuni pronunță, ce atitudine ia în fața icoanelor, câte îngenuncheri face.

Duhovnicii n-au făcut ucenici. Mor ei, se pustiește mănăstirea. Însă Părintele Ioanichie, mai mult decât poate face la Iași sau la Roman, face la Sihăstria. El doar acolo tipărește. Părintele Ioanichie, ține minte de la mine lucrul acesta, este productiv. Scrie și repede și la obiect. Este productiv. I-a dat Dumnezeu talantul ăsta. Apare cu numele poate pe 30 de cărți. Ierarhii sunt uneori geloși pe preoții foarte activi pe care-i au în preajma lor.

- Ce sfaturi dați celor ce vor să intre în viața monahală?

- Celor care m-au întrebat, le-am spus să intre în mănăstire la 30 de ani. Mănăstirea Sihăstria, după spusa Părintelui Ioanichie, face o adevărată Sihăstrie la vreo trei km în pădure, că Sihăstria nu mai este sihăstrie. Este o mănăstire mare și aglomerată.

- Spunea cineva că ar trebui să-i schimbe numele.

- Sigur. Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului”. Sau poate îi găsește un alt nume. Nu are nimic cu Sihăstria.

Ti-am spus de cei doi călugări sfinți de la Sihăstria, care se rugau amândoi și cărora deasupra capului le apărea, în timpul rugăciunii, lumină?

- Da, mi-ați spus.

- Mă duceam la spovedit la Părintele Cleopa și Părintele Ioanichie mă ducea și dormeam la arhondaric. Ei nu știau că sunt preot.

- I-ați spus atunci de cei doi călugări Părintelui Ioanichie?

- M-am temut, părinte. Îți spun drept, pur și simplu m-am temut. Mai ales că ei mi-au făcut semn. Eram singur în spatele lor.

- Asta înseamnă că simțeau și ei ceva, vedeau și ei ceva, probabil, de v-au făcut semn. Știau că i-ați văzut?

- Știau. Simțeam că ceva se petrece cu ei. Ei nu vedeau. Eu vedeam.

- Asta prin ce an era?

- Ultima dată în 1970. Amândoi erau înalți, foarte înalți, ca bărbați semănau. Frumoși și luminoși la față, cu barbă și cu părul alb, cam rărit de bătrânețe; se lungeau venele la mâini, slabi, foarte serioși. Numai la ieșirea din biserică unul dădea locul celuilalt. În timpul acesta, părintele citea la Psaltire, nu ne lua în seamă. Eu stăteam un pic și ieșeam în urma lor să văd unde intră. Când să urc treptele pe primul coridor din dreapta trapezei, intrau acolo.

Nu îndrăzneam să mă duc după ei. Îmi făceam cruce, mă întorceam în biserică, mă închinam și mă duceam și eu să mă culc. Foarte emoționat, foarte speriat eram. Eu credeam că vedea și părintele din pridvor. A mai văzut Părintele Cleopa, odată, o femeie de la munte. Și am văzut-o și eu. Se ruga singură în biserică și strălucea lumina Duhului Sfânt deasupra capului ei.

- Ați văzut-o și Sfinția Voastră pe femeia aceea?

- Eram în fundul bisericii și mă pregăteam să plec la drum. Am văzut-o pe acea femeie de care a pomenit Părintele Cleopa. El nu știa că eu sunt în biserică. El era de rând și pregătea Sfânta Proskomidie. Eu am intrat să mă închin. Era la ora 6 dimineața. Era o cursă care mă ducea la Târgu Neamț și a întârziat oleacă. Atunci am văzut pe femeia aceea de la

munte, o femeie între 50-60 de ani. În biserica era numai ea cu candela Maicii Domnului. O creștină cu viață sfântă!

- La Părintele Cleopa, n-ați văzut nimic niciodată?

- Niciodată. Numai la cei doi călugări și la femeia aceea. Ei, nu aparțineau mănăstirii. Așa a spus Părintele Cleopa, Părintelui Ioanichie: „Iată, Părinte Ioanichie, că sunt și mireni care se roagă tot așa de frumos cum se roagă călugării”. Asta pe mine m-a făcut să mă gândesc că Părintele Cleopa, știa de cei doi călugări. Dar, nu l-am văzut lângă mine niciodată.

- Ce se-ntâmplă cu copiii avortați, care sunt omorâți? Spunea cineva că ei se consideră că sunt botezați prin sângele care se varsă atunci, că ei sunt nevinovați, când i se face avort mamei.

- Am auzit lucrul acesta. Nu-i nici un răspuns. Este o crimă. Dacă nu-i atins de Sfânta Agheasmă și dacă nu i s-a spus formula Botezului, nu-i botezat. La mine vin multe femei care-s moașe la spital și le dau în scris formula Botezului și Agheasmă și le spun ce să facă. După aceea, dacă trăiește copilul, îl duce la preotul satului și-i continuă botezul, deși botezul este bun cel făcut de moașă și de orice creștin. Este bun.

- Când ești prigonit este bine să te aperi și să te îndreptățești că ai dreptate? Sau este bine să suferi toate pentru dragostea lui Hristos?

- Să suferi totul pentru Hristos!

- Este bine să te aperi în fața autorităților bisericești mai mari?

- Nu ai ce face cu dreptatea. Sfinția ta, părinte, să nu faci niciodată apel la dreptatea lui Dumnezeu. Să faci apel la bunătatea lui Dumnezeu, la iubirea și mila Lui.

- Trebuie să ne gândim la bunătatea lui Dumnezeu față de noi și la rândul nostru să fim și noi buni cu alții.

- Prin excelență, asta este virtutea principală a creștinismului - bunătatea, blândețea, iertarea. Toate vor trece, toate se vor transforma. Dragostea rămâne veșnică. Dragostea nu va pieri niciodată!

Măi frate, românii sunt ortodocși de 2000 de ani. Nu de-acum! Nu pot fi altceva, că eu nu concep vreodată România catolică sau protestantă sau sub influența sectelor. Este ceva, părinte, foarte trecător. Un vânt care bate dinspre Apus, plătit bine și se termină la o vreme!

- Da, părinte. Țăsta-i un fel de vânt al epocii. Nu lasă urme. Țăranul nu se mișcă. Da. Eu văd oamenii de aici. La mine vin oamenii...

- Fiecare preot în parohia lui este misionarul Bisericii Ortodoxe. Noi nu facem misiune externă. Nu avem unde, nu avem cu cine. Nu avem posibilități

materiale! Eu judec după Sihăstria și după Hârlău! Sunt creștini, domnule. Ce să le mai faci? Să-i omori?

- Aveți sectanți aici în Hârlău?

- Nu, n-avem. Nu se știe. Ar fi o rușine mare pentru noi. O mare rușine!

Asta depinde de preotul local, părinte. Eu ți-am spus. Este foarte bine dacă s-ar forma la noi o misiune internă.

- Ați spus frumos. Ne trebuie un episcop cu o echipă de preoți misionari și călugări misionari.

- Călugări misionari care merg în parohii contaminate și stau acolo până le vindecă.

- Așa. Asta ar fi extraordinar de bun!

- Păi sigur că da. Mi-a plăcut ideea: Ne trebuie și un episcop al tineretului! Un episcop pentru studențime, pentru liceeni, un episcop pentru problemele tineretului, pentru problemele misionare.

- Dar ce-i cu atâta tineret care se trage spre mănăstiri? Este un act de blazare pentru viața socială sau un act de salvare spirituală?

- Nu, un act de mare credință. De mare credință! Eu am timp să stau de vorbă cu ei. Eu am timp. Mata nu prea ai.

- Mai stau și eu de vorbă. Mai las scrisul!

- Eu dacă închid ușa pot sta de vorbă.

- Ce facem, că nu avem și noi o mănăstire pentru intelectuali, cum au avut rușii?

- Să-i mai spunem Înaltului. El deja vine încântat astăzi sau mâine din insula Patmos că "Sfântul Părinte" forțează mereu. Vrea ca până în anul 2000 să fim uniți! Dar el se unește numai peste capete, iar ortacii lui fac misiune în Ardeal împotriva ortodocșilor.

- Ce să te unești! Noi ne pupăm și credincioșii ortodocși se bat cu uniții în Ardeal? Părinte, sunt o mie de ani de când ne-am despărțit. Unirea tot într-o mie de ani se face! Chiar dacă vlădicii noștri ar face-o oficial, noi nu mergem! Noi rămânem ortodocși!

- Ei cred că noi intrăm toți în barca Sfântului Petru!

- Nu! Noi rămânem ortodocși, așa cum suntem acum, cu fața la sfintele icoane!

- Doamne ajută, ca să rezistăm! Ne fac curte, ne promit...

- Dar cine adică? Au să fie câțiva transfugi care urmăresc ceva posturi înalte. Dar poporul nu se unifică, părinte!

- Credeți într-o apropiere totuși de Biserica Catolică? Cum o simțiți așa cu duhul?

- O să ne unim, dar nu în Duh! Fiecare rămâne în credința lui. Noi avem două mii de ani de tradiție. Noi împreună suntem Biserica Tradiției! Noi am primit răspunsul de la Ierusalim! Nu de la Roma, ci de la Ierusalim!

- Ei vor să schimbe Polul Nord la Polul Sud.

- Dar nu se poate! Nu se poate, părinte. Noi, dacă ne închinăm, ne închinăm la Mormântul Mântuitorului, care nu-i la Roma! Acolo-i mormântul Sfântului Petru. Dar între Sfântul Petru și Iisus Hristos este deosebire colosală. Eu m-am închinat la Mormântul Mântuitorului și am plâns!

- Ați fost la Sfântul Mormânt?

- Am fost de două ori, în anul 1934. Am fost. Am plâns! M-am bucurat! Slavă Domnului pentru toate!

- Cum să nu, dacă acolo este centrul lumii! Centrul Creștinismului! Ce-i transmiteți Părintelui Cleopa până veniți la Sihăstria?

- Spuneți că-i sărut mâinile amândouă! Mai mult ce poți să-i faci la un călugăr cu viață îmbunătățită?

- Toată ziua este îngropat în lume acolo! Toată ziua!

- Asta-i faptă bună. Asta-i rostul lui! Eu nu mă mir deloc că Părintele Ioanichie nu are când să mănânce! Nu mă mir deloc. Deloc nu mă mir.

- Părintele Paisie a fost un om de o înaltă ținută duhovnicească. El a fost cunoscut ca un duhovnic vestit. Eu l-am întrebat odată cum putem împărtăși pe cei care au făcut păcate foarte mari, împotriva firii. Canoanele opresc peste 15 ani iar el mi-a răspuns: „Dacă trec 20 de ani de la comiterea celui mai mare păcat, poți să-l împărtășești”.

- Chiar dacă nu s-a spovedit atâta vreme, îi mai dai tu puțin canon și îl apropii de Preacuratele Taine, căci Dumnezeu i-a dat timp de pocăință.

Așa se spune. Noi suntem numai vasul intermediar. Sfântul Duh nu poate vorbi cu toată lumea, vorbește numai prin duhovnici. Asta este o taină pe care numai Dumnezeu o știe...

- Tare frumos se închină călugării la miezul nopții când vin și când ies din biserică!

- Când intră se închină, când ies se închină și slăvesc pe Dumnezeu...

- Ce frumos! Ce umiliți!

- În umbra candelor, cu sufletul liniștit și împăcat...

- O minune, părinte! N-aveți idee cât lucrează asupra creștinilor felul ăsta de închinare. Călugărul, numai prin faptul că apare în uniforma asta, face o misiune!

- Așa-i la români! Și poate și la ruși.

- Și la ruși. Rușii se dau la o parte când trece un preot. Ca în fața împăratului.

- Când ieșim din biserică, nu-ți mai poți aduna mâinile! Care trage de haină, s-o atingă, care sărută mâinile, care vor să-i binecuvântăm...

- Lasă să tragă! Lasă să te pipăie măcar cu mâna...

- Săracii! Ni-i milă de ei.

- Măi române, am văzut în episcopie la Roman un sacos pe care l-a purtat Sfântul Ioan Gură de Aur. Haina capătă din personalitatea omului.

- Da, ea împrumută din harul omului!

- De-aceea umblă oamenii după cămașa lui Iisus Hristos. Împrumută din om. De la Sfântul Petru până și batistele cu care se ștergea de sudoare le luau oamenii. Se vindeau!

- Numai umbra apostolilor trecea peste ei și se vindeau!

- Haina asta a Părintelui Cleopa, este haina Părintelui Cleopa! Capătă din personalitatea omului, părinte, tot ce atingi. Și Crucea și Liturghierul și Molitfelnicul din care ai făcut slujbă. Toate capătă din sfințenia preotului. Totul. Și vasele de slujbă.

- Da, așa este. Sunt marcate de harul slujitorului.

- Eu am văzut la Cernica mitra mitropolitului Grigore al IV-lea, care a fost contemporan cu mitropolitul Veniamin Costachi. A purtat-o el. Și vezi sudoare pe ea.

- Este o jertfă. Mare-i taina asta a vieții în Hristos!

- De ce s-au bătut creștinii pentru cămașa lui Iisus Hristos și pentru celelalte haine? Dar giulgiul Mântuitorului cu care a fost înfășurat Trupul Lui?

Sunt picături de sânge pe el. Încă o dată zic: un lucru de care se slujește un sfânt, capătă din sfințenia sfântului!

- Și cei din jur simt asta!

- Se produc binefaceri. Trebuie păstrate cu mare sfințenie. Am văzut pe la diferite mănăstiri oase de sfinți. Cu dinții trebuie ținute acolo și puse la închinare pentru creștini.

- Eu am spus și la predică și cred că n-am greșit, că nu există mănăstire cu vechime de 100-200 de ani, care să nu aibă în cimitir călugări sfinți!

- Sunt. Sfinți pe care numai Dumnezeu îi știe!

- La noi nu a fost o evidență a sfinților autohtoni. Eu am stricat tradiția cuvioșilor români. Ei au vrut să moară anonimi, pentru dragostea lui Hristos, iar eu le-am scris viața și faptele.

- Ai făcut un lucru foarte bun. Când se va scrie vreodată, se va vesti și de cărțile Părintelui Ioanichie. Ai făcut o minune. Dumnezeu să-ți ajute. Și celelalte care le-ai scris, dar mai ales Patericul Românesc. Și nu-i complet.

- Nimeni nu poate să știe tot.

- Va trebui să scoți o a doua ediție mai completă. Toți o așteptăm!

- Acum reedităm Viețile Sfinților, care au prioritate. După aceea tot ce ne-a mai vorbit Părintele Cleopa pe casete.

- Și mai bine! Eu aș spune un lucru: nici vorbirile Părintelui Ioanichie nu trebuie pierdute! Bagă de seamă! Măcar înregistrate. Eu mi-aduc aminte când îl înregistrai pe Părintele Cleopa în biserică.

- Pe atunci stenografiam. Nu erau aparatele acestea.

- Sunt foarte bune. Cine le-a inventat, să trăiască! Eu m-am dus la un prieten al meu greco-catolic, după ce am ieșit din pușcărie. M-a invitat. Unul care cânta cu mine la strună, când eram deportați în Bărăgan, cânta frumos. Ei au învățat melodiile noastre orientale, în loc de doine ardelenesti, și cânta cu mine alături. Și a zis: "Hai și pe la mine la biserică". E tocmai la Scărișoara, în munți, la peștera mare. A murit. Nu era dușmanul nostru. El zicea: „Eu am trăit cu toată inima pe lângă voi, pentru că asta este credința românilor - Ortodoxia! Românii sunt prin definiție purtătorii steagului Ortodoxiei!" Auzi ce poate să spună un greco-catolic! Așa a zis. L-am pupat pe amândoi obraji.

- Purtătorii steagului Ortodoxiei!

- Da. Noi nu ne dăm seama că purtăm Ortodoxia în inimă și în spinare.

- M-am gândit că aici în România ar fi locul Sinodului al VIII-lea ecumenic.

- Ei nu ne pot fi prieteni că-s de altă lege. Eu înțeleg: olteanul mi-e prieten, bănațeanul, ardoleanul, basarabeianul, Părintele Ioanichie, că este o moștenire a sângelui; și în sângele ăsta este așezată toată tradiția de 2000 de ani. Totul. Noi nu putem ieși din cămașa noastră. Asta-i cămașa noastră - și ne înțelegem. Chiar dacă uneori ne mai strâmbăm unii la alții. Până la urmă ne pupăm!

- De încheiere, ce sfat îmi dați?

- De încheiere, sunt bucuros că ați venit. Aveam așa o strângere de inimă: dacă n-or veni în seara asta? E o plăcere, e o cinste să intrați în casa asta; e o cinste mare pentru mine!

ULTIMA CONVORBIRE CU PĂRINTELE DUMITRU BEJAN

- Știam că veniți și tot ieșeam la porțiță și mă miram de ce nu mai ajungeți.
- Da, îmi cer iertare că am întârziat. Am fost mai întâi pe la Episcopia Romanului și am discutat în legătură cu Viețile Sfinților, pe care le lucrăm împreună. Îmi cer iertare de întârziere. Dar mă mir, de unde știați că vă vizitez astăzi! De unde știați?
- Dumnezeu mi-a dat un semn!
- Mă bucur că vă simțiți mai bine.
- Mă simt ca renăscut! Am avut mare noroc la seminar cu doi profesori buni, frații Iordăchescu; Cicerone Iordăchescu a tradus Ierarhia cerească. A învățat greaca în două săptămâni. Nu-l prea înțelegem pe Dionisie Areopagitul. Și eu l-am citit de câteva ori, dar este greu la interpretare. Este foarte greu. Este prea multă mistică, multă filosofie.
- Multă logică. Românul are o dimensiune mai practică: partea liturgică, partea morală.
- Părinte Ioanichie, noi ne mântuim prin credință dreaptă și fapte bune. Prin credință dreaptă, deci ortodoxă. Eu cred că românii sunt cei mai ortodocși. Ai noștri cred nerațional, omule. Cred! Nu raționează credința. Eu mă așez în genunchi în fața icoanelor și mă rog. Asta-i ortodoxia românească. Adică este sentimentală, nu rațională. Eu am văzut cum îngenunchează la dumneavoastră călugării la Sihăstria. Nu puneți probleme. Știi că trebuie atunci să îngenunchi și lipești fruntea de pământ. Ti-am spus: Am rămas impresionat pe toată viața de cei doi călugări bătrâni pe care i-am văzut, de care ți-am pomenit. Regret că nu le știu numele. Era prin anul 1970; stăteam într-o strană mai în spate, în biserica veche a Mănăstirii Sihăstria. Acolo i-am văzut pe cei doi bătrâni, rugându-se noaptea, după utrenie.
- Ați avut doi sfinți în mănăstire.
- Eu pe unul, îl bănuiesc cine ar fi.
- I-am văzut cu ochii mei, părinte. Nu o dată, ca să zici c-am avut o vedenie. Așa frumos juca lumina deasupra lor!
- Lumina rugăciunii harice.
- Când erau concentrați la rugăciune. Lumina era albăstruie.
- Ca lumina de la Sfântul Mormânt!

- Era noaptea, pe la ora unu jumătate, două, și ei se uitau cu oarecare suspiciune la mine. Erau absolut pătrunși de rugăciune și se manifestau ca și cum ar fi fost în fața lui Dumnezeu. Asta-i harisma călugărului iubitor de Hristos: rugăciunea. Mai ales cea de noapte. Sau neîncetata rugăciune. Erau amândoi foarte bătrâni, parcă mergeau la braț unul cu altul; nu mergeau la braț, mergeau lipiți unul de altul.

- Cred că unul din ei era Părintele Paisie Nichitencu, un călugăr sfânt din Bucovina de Nord. L-am pus în Pateric. Avea o viață sfântă! Sau poate să fi fost alții. Prin anii 1962-1985 erau mulți călugări bătrâni la Mănăstirea Sihăstria. Acum aproape toți au plecat la Domnul.

- Acei doi călugări bătrâni aveau rugăciunea de foc a inimii și erau aprinși de văpaia Duhului Sfânt! Ei trăiau ca în Rai. Numai Dumnezeu știe taina inimilor celor ce-L iubesc de aici de pe pământ pe Dânsul!

- Amândoi erau egali, părinte. Nu era unul mai înalt decât celălalt. Așa veneau, conjugați și conjugați plecau! Amândoi se închinau în același ritm; parcă erau legați unul de altul. Amândoi se ridicau în sus; amândoi se închinau în dreapta și în stânga, frumos. Parcă erau exercitați să facă așa.

- Aș vrea să vă întreb, de ce atâtea somități ale țării noastre au sfârșit ori prin moarte timpurie, ori prin negație, ori prin depresiune sufletească? Ce se întâmplă cu marii noștri oameni? Ori ca Iorga, împușcat? Oare, așa să fie un destin pe neamul românesc? Spunea Părintele Stăniloae: Măi, nu știu ce-i cu noi! De câte ori avem câte un vârf, nu termină cu bine, nu ajunge până la capăt, moare de tânăr, dă-n cutare boală, ori îl omoară cineva!

- Să-ți spun un lucru, părinte: Părintele Stăniloae a trăit mult și frumos. A lăsat, ca nimeni altul în secolul acesta, un mare tezaur de literatură și gândire patristică, atât dogmatică, cât și filocalică.

- Da. Dar a fost o excepție! Puțini au fost așa! De exemplu, Eminescu, la 39 de ani, gata!

- Nu avea să trăiască mai mult, că începuse să fie exaltat.

- Cred că i-au dat ceva.

- Nu, părinte, avea creierul bolnav deja. Oricum, n-a murit de moarte bună. Era bolnav și a fost lovit cu o cărămidă în cap.

- Eu cred că este un destin cu neamul românesc. Ori poate că ne-a fost dat de la Dumnezeu să rămânem în istorie cu persoane bisericesti deosebite: cu sfinții pe care îi avem, marii mitropoliți pe care i-am avut, niște somități care au dat ceva neamului nostru. De exemplu, Antim Ivireanu, deși a

sfârșit-o ca martir, a lăsat ceva în urmă, a dat roade multe. Și Petru Movilă, la Kiev, a dat roade ortodoxe.

- Da, dar Kievul atunci era sub poloni. La Kiev domneau, până în 1812, polonii. De aceea aveau universitate în limba latină. După aceea au venit rușii.

- Dar "Frăția" de la Liov a moldovenilor, unde a învățat și Grigore Ureche, era tot sub influență poloneză?

- Era catolică. Era o universitate bună. Și Ștefan cel Mare a învățat acolo și Petru Rareș și foarte mulți feciori de domni. De la Cernăuți până la Liov sunt vreo 100 de kilometri.

- Dar "Frăția Ortodoxă" a moldovenilor acolo era la Liov?

- Da. Era o grupare puternică de ortodocși. Cei mai mulți erau ruși. După aceea erau moldovenii. Acolo era un centru universitar foarte puternic. Noi nu aveam în țară universitate. Aveam acolo Liovul. Boierii tineri din Hârlău, pe timpul lui Ștefan cel Mare, au fost trimiși la Liov, la universitate. Foarte curios - să nu mi-o iei în nume de rău -, unul era un neamț și altul era pe nume "Bejan". I-a trimis să învețe latina, căci Ștefan cel Mare avea nevoie de cronicari pentru limba slavă, pentru limba greacă, pentru limba latină, ca orice domn. Comunica și cu cei din Apus, cu papa, și avea nevoie de traducători. Iar pe unul din ei îl chema Bejan. Este scris negru pe alb. Dar nu-i strămoș de-al meu, că era prea sus, iar tata a purtat opinci. Este cam greu de crezut că eram neamuri. De aceea mai bine tac.

Erau mulți oameni care fugeau din Ardeal în Moldova și din Moldova în Ardeal, și le puneau numele de "Bejan", precum unul care e fugar, adică bejănit. În limba slavă "bijit" înseamnă "fugar". Gândiți-vă la Sadoveanu care a scris cartea: "Vremuri de bejenie". Nu îndrăznesc să mă înnobilez singur. Eu când m-am dus la seminar, m-am dus în opinci, în costum național, cu ȋtari, cămeșuță și brâu tricolor. Aveam 11 ani. Aveam pălărie verde, cu pană de cucuș. Așa era obiceiul atunci. Toți aveau costum național, și surorile mele și tata. Duminica se îmbrăcau în costum național. Nu mai vezi astăzi așa!

- Și la Hârlău era așa?

- Absolut! Toți aveau costum național. Femeile asta făceau: coseau ii.

- Aud că și-n Maramureș au început să-și schimbe portul.

O problemă pe care o știți: Vin zilnic studenți din diferite zone, chiar din Timișoara, din Arad, din Cluj. Vin pe la mănăstiri. Ce sfaturi să le dăm?

- La ora asta la care stăm noi de vorbă, Sihăstria este în frunte. Și asta din cauza a doi călugări.

- Ce să facem cu tineretul, că vin cu multe întrebări și ne cer mai mult decât le putem noi da?

- Le răspunzi duhovnicește! Ei vin pentru că n-are cine le răspunde în afară de mânăstiri.

- Mulți cer și spovedanie și sfaturi. Dar unii sunt mușcați de oarecare tristețe: "Părinte, zic, va fi mâine mai bine ca astăzi? Putem scăpa și noi la o libertate cu adevărat creștină, să nu fim conduși din afară?" Și ei simt, că doar sunt studenți. Își dau seama că, dacă țara îi mică și frumușică, sunt mulți care vor s-o mulgă... Cum vedeți problema asta?

- Părinte, eu o văd așa: Cât va fi pământul, Europa nu va fi un singur stat! Noi vom fi tutelați de cel puțin un popor din Europa. Toate țările mici sunt satelite ale uneia mai mari. Asta-i soarta lor. Fie din punct de vedere economic, fie din punct de vedere militar. Dacă faci un împrumut în America, ți se pun condiții umilitoare, căci băncile sunt evreiești. Și ți se spune cum trebuie să te porți cu conaționalii lor aici. Ambasadorul lor este mai tare decât Iliescu.

- Au înțeles și studenții. Unii din ei sunt puțin blazați...

- Toți! Toți sunt blazați! Părinte, ei au făcut o revoluție romantică, frumoasă, chiar cu sacrificiu de sânge. Și văzând ce-a ieșit în urma revoluției, toți s-au retras. Vezi vreun tânăr că se agită pe undeva? Nimic! Toți s-au descurajat. Numai Creștinismul le poate da viața.

- Asta este!

- Dacă vin acolo, ia-i în primire și vorbește-le de Hristos! Este destul să se formeze un nucleu din tinerii aceștia creștinați în Duh, că se molipsesc și ceilalți. Este o idee mare, o idee forte. Creștinismul este o idee forte, părinte!

- Este singura idee salvatoare.

- Și nu pentru că este o idee pur și simplu, ci pentru că este trimisă direct de Dumnezeu. Mai bun decât Creștinismul, ca o metodă de viață pe viitor, nu este decât Creștinismul.

- Și singura instituție care poate să reactiveze, să salveze tineretul este Biserica.

- Da, căci are experiența a 2000 de ani și este întemeiată și condusă de Hristos! Numai că acum se cere părinților din mânăstiri să fie activi. Și Părintelui Cleopa!

- La fel Părintelui Dumitru Bejan! Mai vine lume aici?

- Da. Și nu mă feresc, îmi place lucrul ăsta. Îmi place! Iată, poate că datorită și mie, în regiunea noastră nu este nici un sectant. Este mare lucrul ăsta!

- Ați avut influență în popor! Deci cu studenții...

- Și aici vin studenți. Îi trimite Părintele Paisie și unii duhovnici.

- Dar dacă ar fi să dați un sfat studenților, ce sfat le-ați da?

- N-au fost decât vreo doi până acum.

- Ei ar veni, dar nu vă cunosc deoarece sunteți "un mare necunoscut!"

- Așa-i, și-s bucuros. Eram bucuros dacă rămâneam până la moarte așa. Să-ți spun un lucru: Cu cât ești mai cunoscut, cu atât pierzi Raiul mai ușor!

- Dacă te mușcă orgoliul!

- Așa-i! Începi a crede că ești cineva și îți ridici nasul în sus și te mușcă mândria! Acum nu cerem nimănui sfințenie. Dar creștinul merge la sfințenie! Și, în primul rând, călugărul merge la sfințenie. Obligatoriu! Sunt călugări foarte modești ... Eu nu uit pe cei doi călugări de la Sihăstria!

- Aceia au fost un fenomen, au fost un caz aparte. O minune de taină!

- Dar au fost la Sihăstria, au fost pe lumea asta! Și tot la Sihăstria și femeia aceea! Acesta nu-i puțin lucru. Adică, atât de puternică era rugăciunea lor, încât iradiau. Și rușii au făcut un studiu, chiar sub comuniști, că sfinții creștini, așa de puternic trăiau creștinismul, că în rugăciunile lor vedeau capetele iradiind, ca o flacără.

- Când mintea se unește cu inima, omul devine flacără!

- Așa! Ei, vezi că știi? Și am mare "invidie" pe călugării de la Sihăstria!

- Eu v-am chemat acum 20 de ani, dar ați amânat!

- Nu, nu! Atunci nu puteam veni! Dar acum zece ani puteam veni. Am greșit! Dacă făceam pasul ăsta, altfel avea să fie! Puteam primi mai multă lume decât acum, de pildă. Dar, eu mi-am pus problema că rămâneau oamenii aceștia aici! La ora aceea nu era nici Mănăstirea Lacuri, nici Schitul Balș. Nu! Era pustiu. Iar preoții toți se temeau să primească creștini acasă. Se temeau să deschidă și biserica. Se temeau că erau securiști mulți. Și își țineau pâinea, își țineau și serviciul. Aveau familie, soții, copii la școală. Se temeau.

- Părinte, mă întorc la studenții care ne vizitează, la acești copii ai Neamului nostru!

- Eu nu văd decât o întoarcere a tineretului către Hristos. Totală. Să nu se înțeleagă că trebuie să se călugărească toți. Să se însoare, să facă copii, să trăiască în Hristos! *Creșteți și vă înmulțiți!* Tot Dumnezeu a spus-o. Căci,

părinte, este o problemă foarte simplă: ori cu Dumnezeu, ori cu dracul! Nu se poate altfel! Problema asta a pus-o Însuși Mântuitorul: *Nu puteți sluji la doi domni!* Oamenii simt nevoia să se reîntoarcă la Hristos. Mai ales tinerii.

- Ne-ați vorbit foarte frumos despre această problemă: existența unor cercuri universitare de predare a religiei. Fie și o catedră!

- Da, dacă ar fi cine să le vorbească studenților. A avut Părintele Galeriu un curs la Politehnică, în București, s-ar putea să-l țină și acum. Deși nu era o catedră. Era un subiect: Iisus Hristos. Și a fost foarte căutat. Francezii nu-s religioși. Și totuși au în fiecare universitate câte o catedră despre Iisus Hristos. Nu-s atât de religioși. Școlile lor sunt laice. Și, totuși, la Sorbona au catedră despre Iisus Hristos. S-ar putea găsi și la noi un profesor care să predea cursul ăsta, la care prezența studenților să fie facultativă, fără examene. Există Fundația "Anastasia" în București, dar este un cerc închis.

- Există "ASCOR"-ul, asociația studenților creștini, care organizează conferințe și cheamă părinți în câteva biserici importante din București. Preotul paroh acordă o zi din săptămână întâlnirilor cu studenții. Iar ei știu și vin la ora șase seara la biserica Ilie Gorgani, ori la una din celelalte biserici ce organizează aceste întâlniri.

- Mai înainte vreme, studenții aveau biserica lor.

- O au și acum.

- Ei, acum le trebuie un preot ca Toma Chiricuță!

- Este un preot tânăr acolo, tare iubit de studenți, popular și blând. Este asistent la Teologie și stă între ei, că e cam de vârsta lor. Are vreo doi copilași și o preoteasă foarte credincioasă.

- Au nevoie de mai mulți preoți. Chiar dacă s-ar umple biserica asta rusească, e o biserică mică, n-are ce face. Ar trebui să fie măcar zece acolo între ei, care să se adreseze studenților. Bucureștiul are cel puțin 100.000 de mii de studenți.

- Poate mai mulți, numai Iașul are peste 40.000 de studenți, din care vreo două mii numai la Teologie.

- Nu cunosc situația de la București. Ce să faci cu o singură biserică? Aud că la Timișoara studenții își fac singuri o biserică!

- Și la Politehnică, în București se construiește una. Ce alte metode de înduhovnicire a studenților mai vedeți? Pelerinajele pe la mănăstiri sunt bune?

- Sunt foarte bune. Eu știu că înainte de război, pe vremea mea, studenții aveau o revistă. Se numea "Studentul". Și jumătate din ea trata numai probleme religioase. Era foarte căutată și foarte citită. Acum abia mai citesc pagina lui Sorin Dumitrescu din "România Liberă".

- Și vă place cum pune problemele?
- Uneori da. Uite aici un articol în care se face o comparație între Sihăstria și Frăsinei.
- Noi contăm tare mult pe tineretul acesta. Bănuim că dacă tineretul se va îndrepta spre Hristos în masă, atunci Ortodoxia va reînvia și românii își vor găsi pacea și liniștea în Hristos.
- Eu am o altă părere. Mata ești mai pesimist. Românii sunt creștini, omule! Cel puțin pe la noi, băieții și fetele nu au probleme ca prin alte orașe. Vin chiar și pe la mine. Dar eu sunt ăsta pe care îl vezi. Nu-s Mănăstirea Sihăstria.
- Bine că vin. Zidiți-i duhovnicește. Sunt copiii lui Hristos, sunt fiii neamului nostru!
- Părinte, eu sunt bătrân și am apucat timpul când fiecare monah mai în vârstă avea un ucenic care stătea cu dânsul. Fiecare avea chilie unde stătea cel bătrân și un antreu unde stătea ucenicul, care avea dreptul să se uite să vadă cum se închină călugărul.
- Da, așa se transmitea rânduiala vieții duhovnicești și tradiția monahală.
- Se transmitea viața intimă a călugărului, de la duhovnic la ucenic. Și nu numai atât. Îi puneai întrebări, era un exemplu viu de felul cum trăia, cum făcea canonul călugărul în chilie. Eu zic că foarte greu la ora actuală îți poți face canonul.
- Dar credeți că dacă ne asaltează lumea și stăm de vorbă despre probleme duhovnicești, asta nu e tot un fel de canon? Mai rău te doare capul, dacă vorbești toată ziua!
- Și pe mine mă doare gâtul, nu numai capul. Dar ce să-i faci? Asta este misiunea noastră. Mântuitorul nu i-a trimis pe Apostoli să învețe? *Mergeți și învățați toată lumea!*
- Omul vine pentru că nu este lămurit și pentru încă ceva. Pentru însuși faptul că ești îmbrăcat în uniformă aceasta neagră. Aici vin niște băieți foarte tineri de la niște mănăstioare. Toată lumea se dă la o parte din fața lor pe stradă, toată lumea le spune "sărut-mâna".
- E o tradiție mai veche, aici în zona de câmp!
- Deci noi, ne putem completa canonul, dacă dăm sfaturi și spovedim credincioși?
- Cel care a priceput cel mai bine lucrul acesta este Părintele Cleopa!
- El are orele lui când stă de vorbă cu oamenii și altele când închide ușa.
- Părinte Ioanichie, fă cât mai mulți ucenici!

- Ei sunt buni din naștere, dar trebuie mai bine modelați.
- Dar să știi că prea devreme sunt hirotoniți. Diaconia la 25 de ani și preoția la 30. Eu m-am speriat, că am văzut așa de mulți tineri la Sihăstria, care au rămas în mănăstire.
- Da. Dar până la călugărie sunt liberi să aleagă.
- Am văzut mulți în uniformă călugărească.
- Apropo, Prea Fericitul Patriarh cu o delegație sinodală pleacă mâine în insula Patmos. Acum, la 26 septembrie, se împlinesc 1900 de ani, de când Sfântul Ioan Evanghelistul a fost exilat în Patmos, unde a scris Apocalipsa. Toți ierarhii ortodocși vor avea o întrunire festivă, în duhul iubirii creștine, în insula unde a fost exilat Sfântul Apostol Ioan Evanghelistul. Este o mănăstire mare acolo, unde a trăit și a murit acum vreo 15 ani, un duhovnic sfânt, Amfilohie. Venea lume din toate țările să-l vadă pe Părintele Amfilohie. Era un părinte sfânt, un părinte al dragostei. Cred că era grec.
- Să nu te mai miri că au grecii atâta înfumurare!
- Așa este. Au și motive să fie mândri.
- Știi care mândrie este condamnabilă? Acea deșartă. Când te mândrești cu traista goală. Dar dacă ești un popor și ai un călugăr sfânt, asta nu este mândrie, ci prețuire.
- Trebuie să recunoaștem că grecii au meritul lor și au fost foarte consecvenți în păstrarea Ortodoxiei.
- Au și creat mult.
- Așa este. Toate cărțile cu greutate au fost scrise mai întâi în limba greacă veche. Ei au dat marea cultură a Europei.
- Grecii au creat toată cultura omenirii. Romanii au creat numai două științe: agricultura și dreptul, adică justiția.
- Dar, numai că aveau prea multe pușcării și îi dădeau pe creștini fiarelor. Au fost prea barbari.
- Era moda timpului, părinte. Eu am văzut la Jilava atâtea execuții... Crezi că este mai ușor să împuști? Noi stăteam la geam și ne uitam cum îi legau la ochi și îi împușcau pe cei condamnați la moarte.
- Am auzit că l-au găsit pe arhiereul descoperit de mine între acele mii de martiri, că era exact în locul în care le-am spus eu. Dar acum acolo este pușcărie de femei și nu se vor face cercetări, pentru că aceea este o dovadă deosebit de gravă pentru crimele comuniste, ateiste, de după revoluția rusească.

- Dar nu se poate ajunge acolo?

- Nu. Băieții care au fost erau ruși, erau cercetători la Moscova, nu erau niște oarecare, și numai așa s-au putut apropia să facă săpături. Nu li s-a permis decât foarte puțin să caute. Au descoperit, au văzut și imediat au astupat la loc. Arhiereul este un sfânt în toată puterea cuvântului. Ei au făcut un mare efort să-l scoată de acolo. În Rusia este mult mai greu decât aici. Însă într-o zi îl vor găsi.

Pe Teodot, călugărul bătrân, care ne-a spus taina de la Oranki, l-am spovedit de trei sau patru ori. Nu cred că mai trăiește, deși băieții care au fost mi-au zis că l-au găsit și pe el. Ar trebui să aibă acum cam 95-100 de ani. El trăia foarte bine creștinismul acolo la moară. Era pustnic. Aflase de mine când l-am găsit eu. Oamenii din sătucele de pe acolo m-au scos afară de Paști, să vin să le fac Învierea. Am umblat în noaptea aceea pe la 5-6 izbe - un soi de sătuc, o adunătură de case într-o poiană, oameni care trăiau din tăiat lemne. Erau credincioși toți. Lume curată.

Călugărul era un om cam la 40 de ani. Eu aveam vreo 35 de ani. Era foarte credincios. Cădea în genunchi de fiecare dată când veneam eu acolo, și-mi spunea și mie să stau în genunchi. Era morar. Dar nu prea avea ce măcina, că acolo nu era decât ovăz și mei. Își făcea canonul în fiecare zi. Spunea și el ce-și aducea aminte. Noi eram mai bine dotați, căci cumpărasem de la un rus un Ceaslov și îl tradusesem în românește. Am găsit și un Liturghier cu toată rânduiala, pe care, la fel, l-am tradus. Am avut o așa mare bucurie când l-am găsit! Rusia a trăit sub comuniști creștinismul din epoca primară, din vremea împăraților romani. Și persecuțiile tot de aceeași intensitate au fost.

Acolo, la Oranki, la vreo 10 metri de la zidul înconjurător al mănăstirii până la izbuc și deasupra lui era fostul palat al țarului. Când venea la mănăstire, acolo trăgea țarul. Avea casă frumoasă cu etaj, păstrată și acum, că mănăstirea aceasta, părinte, era o mănăstire numai de călugări intelectuali, de prinți. Toți erau oameni cu carte, cu tipografie, cu editură, cu bibliotecă religioasă. Aveau tot ce le trebuia...

- Eu mă bucur pentru sfinția voastră ca preot, că ați ținut o flacără ortodoxă vie, și ați vorbit cu bărbăție de Hristos în pușcăriile din Rusia și România.

- Curat ortodoxă! Tot timpul am fost preot. Mă considerau un fel de șef al lor. Pe tema aceasta am avut mult de suferit!

- Nu le convenea?

- Nu le convenea. Dar nu mă puteau omorî!
- Nu s-au mai îmblânzit treburile?
- Nu s-au îmblânzit. Până în ultimul minut, tot aspru a fost.
- În ce an ați fost în Sfântul Munte?
- Ultima dată am fost în 1935, înainte de război, iar prima dată în 1930 cu niște profesori de teologie, am fost - nu mă laud părinte - doi ani la studii în Grecia.
- N-ați fost părinte, nu ați fost. Dacă v-ați fi dus îmi spuneți până acum.
- Matale îmi spui tot?
- Mai spun eu, tot mai spun.
- Ai condei bun!
- Condei bun. Da...
- Ți-a dat Dumnezeu mare dar, cinci talanți.
- Patru i-am îngropat și pe-al cincilea...
- Mie mi-a dat unul și mă căznesc să iau niște procente la el, să pot aduce dobândă Mântuitorului.
- Francmasonii urmăresc să pustiască Sfântul Munte. Doar conducerea din Grecia este aservită lor. Dar acolo se vorbește pe față.
- Noi vorbim mai așa, dar acolo pe față.
- Francmasonii urmăresc să rămână foarte puțini călugări, să-i împingă într-un colț acolo, ca să rămână un fel de epavă - muzeu și să dea voie femeilor să intre în Sfântul Munte.
- Mănăstirile vor să le facă muzee, să se ducă turiști să caște gurile pe acolo și să deschidă cazinouri, teleferice și să profaneze Sfântul Munte.
- Dar nu vor putea, părinte! Sfântul Munte este după Ierusalim lauda Ortodoxiei. Unde mai găsiți mănăstiri frumoase și vechi ca aici? Nu le-au înnoit pe toate voievozii moldoveni și munteni? Da nu-i va lăsa Maica Domnului să fie aceasta.